

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

24/2020. (X. 15.) AB határozat	a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.420/2019/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről	2132
3364/2020. (X. 22.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	2139
3365/2020. (X. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2145
3366/2020. (X. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2149
3367/2020. (X. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2153
3368/2020. (X. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2158
3369/2020. (X. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2163
3370/2020. (X. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2167
3371/2020. (X. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2171
3372/2020. (X. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2176
3373/2020. (X. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2181
3374/2020. (X. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2184
3375/2020. (X. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2188
3376/2020. (X. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2192
3377/2020. (X. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2196
3378/2020. (X. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2201
3379/2020. (X. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2205
3380/2020. (X. 22.) AB végzés	eljárás megszüntetéséről	2208
3381/2020. (X. 22.) AB végzés	eljárás megszüntetéséről	2209
3382/2020. (X. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2210
3383/2020. (X. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2213
3384/2020. (X. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2216
3385/2020. (X. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2219
3386/2020. (X. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2222
3387/2020. (X. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2225
3388/2020. (X. 22.) AB végzés	utólagos normakontroll-indítvány és jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló indítvány visszautasításáról.....	2229

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉTETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 24/2020. (X. 15.) AB HATÁROZATA

a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.420/2019/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.420/2019/10. számú ítélete alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának a Magyar Közlönyben való közzétételét.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Szekeres Csaba ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal élt a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.420/2019/10. számú ítélete ellen, kérve a bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [3] 2. Az alapügyben eljáró bíróság által megállapított tényállás szerint az indítványozó 2019. január 31-éig rehabilitációs ellátásban részesült, melynek összege havi 70 175 Ft volt. Az indítványozó 2018. december 11. napján – a korábban már megállapított rehabilitációs ellátás időtartamának leteltét megelőzően – a megváltozott munkaképességű személyek ellátásának megállapítása iránt terjesztett elő újabb kérelmet.
- [4] Az elsőfokú orvosi szakértői bizottság 2018. december 19-én kelt komplex minősítési bizottsági véleményében az indítványozó egészségi állapotának mértékét 2018. december 19. napjától 54%-ban állapította meg azzal, hogy foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, állapota alapján B1 minősítési kategóriába tartozik, a rehabilitáció időtartama 36 hónap. Erre figyelemmel Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal Győri Járási Hivatala 2019. január 21-én hozott határozatával az indítványozó részére 31 295 Ft havi összegű, rendszeres rehabilitációs ellátást állapított meg 2019. február 1-jétől 2022. január 31-ig.
- [5] Az indítványozó az elsőfokú határozat ellen fellebbezéssel élt. A fellebbezésre tekintettel a másodfokon eljáró Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal 94-2-00046/2019/5. számú határozatával az elsőfokú határozatot megváltoztatta és az indítványozó részére 2019. február 1-jétől rokkantsági ellátást állapított meg havi 46 940 Ft összegben. A másodfokú orvosi bizottság 2019. február 27-én kelt komplex minősítési bizottsági véleménye szerint az indítványozó egészségi állapotának mértéke 2018. december 19-től 50%, tartós foglalkozási rehabilitációt igényel, azonban egyéb körülményei miatt a foglalkozási rehabilitációja nem javasolt, állapota alapján a C2 minősítési kategóriába tartozik, felülvizsgálata 2019 decemberében szükséges.
- [6] Az indítványozó a másodfokú komplex minősítési bizottsági véleményre utalva hangsúlyozta, hogy a korábban megállapított 49%-os egészségi állapotához képest az újabb felülvizsgálat eredményeképpen megállapított 50%-os egészségi állapota, valamint a C1 csoportból a C2 minősítési csoportba való átsorolása, továbbá

a rehabilitációs ellátás helyett a rokkantsági ellátás megállapítása nyomán esetében „állapotjavulásról nem beszélhetünk”.

- [7] Az indítványozó a jogerős határozattal szemben keresetet terjesztett elő. Keresetében a jogerős határozat megváltoztatását kérte perköltsége megfizetése mellett, s vitatta a megállapított rokkantsági ellátás összegét. Arra hivatkozott, hogy bár egészségi állapota nem javult, a kérelme előterjesztése előtt folyósított összegnél mégis alacsonyabb mértékű ellátást állapítottak meg számára. Kifogásolta, hogy a jogerős határozatban a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban: Mmtv.) 33/A. § (1) bekezdés a) pontját, s ekként a 32. § (1) bekezdés, a 33. § (1) bekezdés és a 12. § (1) bekezdés rendelkezéseit is figyelmen kívül hagyva, az ellátás mértékét a felülvizsgálatot megelőző hónapra járó ellátás összegénél (70 175 Ft) alacsonyabb összegben (46 940 Ft) állapították meg. Az indítványozó keresetében hivatkozott az Alkotmánybíróság 21/2018. (XI. 14.) AB határozatára (a továbbiakban: Abh1.) is, többek között az Abh1.-nek arra a megállapítására, hogy „a megváltozott munkaképességű személyek ellátórendszere indokolt átalakítása során az egyes ellátásra jogosult egyének nem viselhetnek az átalakítással összefüggésben túlzott terhet. Túlzottnak tekinthető a teher akkor, ha az érintett fogyatékossgal élő személyek tényleges fizikai állapotának kismértékű javulása az egyéb körülmények szignifikáns változása nélkül az ellátásuk összegének állapotjavulásukat nyilvánvalóan aránytalan mértékben meghaladó, jelentős csökkentésével jár.” (Indokolás [54])
- [8] A Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.420/2019/10. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. A bíróság kifejtette, hogy az Mmtv. 32. § (1) bekezdése szerint a 2011. december 31-én folyósított – többek között a – III. csoportos rokkantsági nyugdíj 2012. január 1-jétől rokkantsági ellátásként került tovább folyósításra azzal, hogy az ellátás összege megegyezik a 2011. december hónapra járó ellátás összegével. Az Mmtv. 33. § (1) bekezdése pedig rögzíti többek között azt, hogy ha a 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági nyugdíjban részesülő személyek ellátását 2012. január 1-jétől rehabilitációs ellátásként folyósítják, akkor az ellátás összege megegyezik a 2011. december hónapra járó ellátás összegével. Az Mmtv. hivatkozott rendelkezései kapcsán a bíróság rámutatott arra, hogy azokat a jogalkotó az Mmtv. záró rendelkezéseiben helyezte el. Ezek az átmeneti szabályok az Mmtv. hatálybalépését megelőzően az egészségkárosodással összefüggésben nyújtott ellátások körében azt állapították meg, hogy az ellátások továbbra is társadalombiztosítási alapúak, azonban nem a nyugdíjbiztosítási, hanem az egészségbiztosítási pénzbeli ellátások közé tartoznak. Az Mmtv. 32. §-a és 33. §-a rögzíti így azokat a jogosult csoportokat, akiknek ellátását rokkantsági vagy rehabilitációs ellátásként kellett továbbfolyósítani. Az átalakított rokkantsági vagy rehabilitációs ellátás összegét pedig nem kellett az Mmtv. 12. §-a alapján újra kiszámítani. Az eljáró bíróság szerint az indítványozó esetében nem volt vitatott, hogy a felperes a 2011. december 31-én kapott ellátását az alperes közigazgatási szerv a jogszabályi előírások betartásával helyesen alakította át. A bíróság ugyanakkor rámutatott arra, hogy az Mmtv.-nek az indítványozó által hivatkozott, s a törvény átmeneti rendelkezései között szereplő 32–33/A. §-a a megváltozott jogszabályi környezetre, azaz a 2011. december 31-ét követő változásra utal vissza, ezért e rendelkezéseket a változással összefüggésben, azaz az első felülvizsgálat során kell, és kizárólag akkor lehet alkalmazni. A bíróság szerint e jogértelmezés következik a Kúria ítéleteiből, amelyekre a bíróság döntésében hivatkozott. Az eljáró bíróság az indítványozó által hivatkozott Abh1. kapcsán arra mutatott rá, hogy az a jogszabályváltozást követő első felülvizsgálat során megállapított ellátásra vonatkozott, az indítványozó ügyének viszont nem ez volt a tárgya, mivel a felperes indítványozó új kérelmet nyújtott be, s az új kérelem körében az Mmtv. 33/A. §-ának rendelkezései nem alkalmazhatók.
- [9] 3. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó a támadott bírói döntést az Alaptörvény 28. cikkébe, XXIV. és XXVIII. cikkébe, B) cikk (1) bekezdésébe, valamint Q) cikk (2) bekezdésébe ütközőnek tartotta. Az indítványozó azt állította, hogy a bíróság az Alaptörvény 28. cikkével összhangban nem álló bírói jogértelmezés útján kizárta még állapotromlás esetén is a korábban folyósított ellátással legalább azonos mértékű ellátás megállapításának kötelezettségét. E jogértelmezéssel a bíróság megsértette az indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát. Az indítványozó alapvető jogát sértő eljárás eredményeként került tehát sor a számára biztosított ellátás összegének jelentős mértékű csökkentésére, s így a jogbiztonságból eredő szerzett joga is sérült.
- [10] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában is hivatkozott az Abh1.-re. Utalt a határozat indokolásának azon részére, mely szerint „a rokkantsági ellátás összegének kiszámítására vonatkozó szabályt az Mmtv. 12. § (1) bekezdés a) pontjának megfelelően csak az ellátásra jogosult állapotjavulása esetén kell alkalmazni, állapotjavulás hiányában a korábban megállapított rokkantsági ellátás mértéke nem csökkenthető” (Indokolás [35]).

- [11] Hivatkozott továbbá az indítványozó arra, hogy az Mmtv. 33/A. § (1) bekezdésének beiktatásakor a törvényjavaslat előterjesztője a jogszabálytervezet szövegéhez a következő indokolást fűzte: „az érintett ellátásokban – rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíj, rendszeres szociális járadék, átmeneti járadék – részesülő személyek számára a jogalkotó biztosítja a szerzett jogok érvényesülését, a rehabilitálhatóság és foglalkoztathatóság szempontjait figyelembe véve kezeli az érintett ellátási csoportokat, szem előtt tartva a létbiztonságot.” Ebből az indítványozó arra a következtetésre jutott, hogy a jogalkotó „figyelemmel az érintett ellátási csoportokra, valamint a létbiztonságra csak abban az esetben engedi csökkenteni a korábbi ellátás összegét, ha az annak megállapítása alapjául szolgáló egészségügyi-munkaképességi állapotban pozitív változás következik be.”
- [12] Az indítványozó az Alkotmánybíróság 3024/2019. (II. 4.) AB határozatára (a továbbiakban: Abh2.) is hivatkozott. Állította, hogy az Alkotmánybíróság a megváltozott munkaképességű személyek részére járó ellátás kapcsán az Abh2.-ben arra az álláspontra helyezkedett, hogy az állapotjavulás ténye, mely a korábbi ellátás összegének csökkentését eredményezi, olyan garanciális előírás alkalmazása a jogalkotó részéről, amely a szerzett jogok védelmét szolgálja, azaz a korábbi ellátás összege tekintetében az alkotmányos elvárásoknak megfelelő indok nélküli csökkentés akadályát képezi (lásd: Indokolás [43]).
- [13] 4. Az Alkotmánybíróság megkereste az Emberi Erőforrások Minisztériumának vezetőjét az indítvánnyal kapcsolatos álláspontja kifejtése érdekében.

II.

- [14] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

- [15] 2. Az Mmtv. érintett rendelkezései:

„14. § (1a) Ha a megváltozott munkaképességű személyek ellátásában részesülő személy az ellátásra való jogosultságot megállapító döntés véglegessé válását vagy jogerőre emelkedését követően újabb kérelmet terjeszt elő, azt a 19. § (1) bekezdés b) pontja szerinti felülvizsgálat iránti kérelemnek kell tekinteni.”

„19. § (1) A rehabilitációs hatóság a komplex minősítés során megállapított körülményekre vonatkozóan felülvizsgálatot (a továbbiakban: felülvizsgálat) végez

[...]

b) az ellátott kérelmére

[...]

(2) Amennyiben a felülvizsgálat során a rehabilitációs hatóság megállapítja, hogy a 3. § (2) bekezdése szerinti minősítési kategória eltér a felülvizsgálatot megelőzően megállapított minősítési kategóriától (a továbbiakban: állapotváltozás), akkor a megváltozott munkaképességű személyek ellátását az új minősítési kategória figyelembevételével – ha a bíróság által elrendelt megismételt eljárás esetén az ítélet másként nem rendelkezik – az erről

szóló döntést követő naptól állapítja meg. A megállapított ellátás összege az állapotjavulás kivételével nem lehet kevesebb a felülvizsgálatot megelőző hónapra járó ellátás összegénél. Ha a megállapított ellátás összege csökken, azt a döntést követő második hónap első napjától kell a csökkentett összegben folyósítani.”

„32. § (1) A 2011. december 31-én a 30. § (3)–(5) bekezdése és a 31. § alá nem tartozó

a) I-II. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban,

b) az öregségi nyugdíjkorhatárt 5 éven belül betöltő III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban,

c) az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött vagy 5 éven belül betöltő rendszeres szociális járadékban,

d) átmeneti járadékban

részesülő személy ellátását a Kormány által kijelölt szerv 2012. január 1-jétől rokkantsági ellátásként folyósítja tovább azzal, hogy az ellátás összege megegyezik a 2011. december hónapra járó – az a) és b) pont szerinti esetben a 2012. januári nyugdíjmelés mértékével növelt – ellátás összegével. Az átalakítás nem érinti a soros felülvizsgálati kötelezettséget. A b) és c) pont alkalmazásában az minősül az öregségi nyugdíjkorhatárt 5 éven belül betöltő személynek, aki 2011. december 31-éig az 57. életévét betöltötte.”

„33. § (1) A 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesülő – a 30. § (3)–(5) bekezdése, a 31. § és a 32. § (1) bekezdés b) és c) pontja alá nem tartozó – személyek ellátását a Kormány által kijelölt szerv 2012. január 1-jétől rehabilitációs ellátásként folyósítja azzal, hogy az ellátás összege megegyezik a 2011. december hónapra járó – a III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban részesülők esetén a 2012. januári nyugdíjmelés mértékével növelt – ellátás összegével.”

„33/A. § (1) Amennyiben a 32. § (1) bekezdése alapján rokkantsági ellátásban részesülő személy vagy a 33. § (1) bekezdése alapján rehabilitációs ellátásban részesülő személy felülvizsgálatát követően az ellátott

a) rokkantsági ellátásra jogosult, az ellátás összegét a 12. § (1) bekezdésében foglaltak szerint kell megállapítani azzal, hogy az – az állapotjavulás kivételével – nem lehet kevesebb a felülvizsgálatot megelőző hónapra járó ellátás összegénél,

b) rehabilitációs ellátásra jogosult, az ellátás összege megegyezik

ba) a döntés időpontjában érvényes közfoglalkoztatási bér 40 százalékával, ha a jogosult foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható,

bb) a döntés időpontjában érvényes közfoglalkoztatási bér 80 százalékával, ha a jogosult tartós foglalkozási rehabilitációt igényel.”

III.

[16] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerint eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés értelmében az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.

[17] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó természetes személy a sérelmezett bírói döntéssel zárult ügyben felperes volt, számára hátrányos döntés született. A kérelmező ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.

[18] Az indítványozó – jogi képviselője útján – 2019. szeptember 24-én vette át a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.420/2019/10. számú ítéletét. Az alkotmányjogi panaszt 2019. november 18-án, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben elektronikus úton terjesztette elő az eljáró bíróságon. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a rendes jogorvoslattal nem támadható bírói döntést támadta.

[19] Az előadó alkotmánybíró az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz befogadásáról szóló döntés helyett a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozat-tervezetet terjesztett a testület elé.

IV.

- [20] Az alkotmányjogi panasz megalapozott.
- [21] 1. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja szerint az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Ennek keretében vizsgálja, hogy a bírói döntésben alkalmazott jogértelmezés megfelel-e az Alaptörvény 28. cikkében foglaltaknak, vagyis hogy az eljáró bíróság a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezte-e, abból a feltételezésből kiindulva, hogy a jogszabályok a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.
- [22] Az Alkotmánybíróság a 23/2018. (XII. 28.) AB határozatában úgy foglalt állást, hogy „az Alaptörvény 28. cikke és XXVIII. cikk (1) bekezdése természetes fogalmi egységet alkotnak. A jogértelmezés Alaptörvényben rögzített elveinek betartása minden kétséget kizáróan részét képezi a tisztességes bírósági eljárásban megvalósuló jogértelmezéssel szemben állított minimális alkotmányos követelményeknek.” (Indokolás [26])
- [23] Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint egy szabályozás felülírása, kitégítése a bíróságok részéről már nem jogértelmezési, hanem *contra legem* jogalkalmazási – tulajdonképpen jogalkotási – tevékenységet jelent, ami felveti a bíróságok törvényeknek való alávetettsége elvének a sérelmét. A *contra legem* jogalkalmazás ilyen módon a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére vezethet. A bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája mindazonáltal csak kivételesen merülhet fel, akkor, ha a következő – egymást erősítő – feltételek együttes fennállása megállapítható. Mindenekelőtt akkor, ha a bíróság a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog mint eljárásjogi jellegű alapjog egy aspektusát, az indokolási kötelezettséget sértő módon nem indokolja meg, hogy az adott jogkérdésre irányadó, hatályos jogi normákat miért nem alkalmazza. Továbbá akkor, ha a bíróság a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normákat nem veszi figyelembe. Valamint akkor, ha a bíróság döntését egy olyan bírósági joggyakorlatra alapítja, amelynek alapjául szolgáló jogi normákat a jogalkotó új jogi szabályozás elfogadásával és hatálybaléptetésével összefüggésben kifejezetten hatályon kívül helyezett [20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [29]]. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában tehát a *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás csak kivételesen alapozza meg az alaptörvény-ellenességet, mégpedig akkor, ha a *contra legem* jogalkalmazás egyben – a 20/2017. (VII. 18.) AB határozatban foglaltak feltételek fennállása esetén – alaptörvény-ellenesnek (*contra constitutionem*) minősül [lásd: 3280/2017. (XI. 2.) AB határozat, Indokolás [38]].
- [24] Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog érvényesülésének megítélését minden esetben tartalmi vizsgálathoz kötötte: „elemezte az alapjog állított sérelmére vezető jogszabályi környezetet és bírói döntést, a szabályozás célját és a konkrét ügy tényállását, majd pedig – mérlegelés eredményeként – mindezekből vont le következtetéseket az adott esetre nézve megállapítható alapjogsérelemre nézve” [lásd 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [17]; vö. 3102/2017. (V. 8.) AB határozat, Indokolás [18]; 23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [27]].
- [25] Az Alkotmánybíróság emlékeztet ugyanakkor arra, hogy az Alaptörvény, illetőleg az Abtv. az Alkotmánybíróság számára főszabály szerint nem biztosít vizsgálati lehetőséget ahhoz, hogy a jogalkalmazó az adott, konkrét ügyben helytállóan értékelte-e a bizonyítékokat, illetve a mérlegelésének eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, illetve ennek során a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban meghatározott módon a jogalkalmazó (hatóság, bíróság) számára fenntartott feladat. Ehhez hasonlóan a jogszabályok értelmezése és a jogági dogmatikához tartozó álláspontok helytállóságának, érvényességének megítélése is a jogalkalmazók számára fenntartott hatáskör [30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [22]]. Az Alkotmánybíróságnak ugyancsak nem feladata az alapügy eldöntése. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvényből fakadó hatásköre keretében az indítvány nyomán csak abban a kérdésben foglalhat állást, hogy az alapügyben hozott bírói döntés ellentétes-e az Alaptörvény valamely rendelkezésével (Abh1., Indokolás [22]).
- [26] 2. A konkrét esetben az indítványozó 2019. január 31-éig rehabilitációs ellátásban részesült. 2018. december 11-én ugyanakkor a megváltozott munkaképességű személyek ellátása iránti kérelmet terjesztett elő az első fokon eljáró rehabilitációs hatóságnál. Az Mmtv. 14. § (1a) bekezdése értelmében, ha a megváltozott munkaképességű személyek ellátásában részesülő személy az ellátásra való jogosultságot megállapító döntés véglegessé válását vagy jogerőre emelkedését követően újabb kérelmet terjeszt elő, azt a 19. § (1) bekezdés *b*) pontja

szerinti felülvizsgálat iránti kérelemnek kell tekinteni. Az Mmtv. 19. § (2) bekezdése előírja továbbá, hogy amennyiben a felülvizsgálat során a rehabilitációs hatóság megállapítja, hogy a minősítési kategória eltér a felülvizsgálatot megelőzően megállapított minősítési kategóriától, akkor a megváltozott munkaképességű személyek ellátását az új minősítési kategória figyelembevételével az erről szóló döntést követő naptól állapítja meg. A rokkantsági ellátás összegénél havi átlagjövedelemként a minimálbért kell az Mmtv. 33/A. § (2a) bekezdése alapján figyelembe venni, és a megállapított ellátás összege az Mmtv. 19. § (2) bekezdésében foglaltak szerint nem lehet kevesebb a felülvizsgálatot megelőző hónapra járó ellátás összegénél.

- [27] A másodfokon eljáró Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal az előzőektől eltérően nem a vonatkozó hatályos jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően hozta meg a 94-2-00046/2019/5. számú határozatát. Nem vette figyelembe az Mmtv. 14. § (1a) bekezdését, melynek értelmében a megváltozott munkaképességű személyek ellátásában részesülő indítványozó 2018. december 11-én előterjesztett újabb kérelmét a 19. § (1) bekezdés b) pontja szerinti felülvizsgálat iránti kérelemnek kellett volna tekinteni. Nem vette így figyelembe az Mmtv. 19. § (2) bekezdését sem, amelynek megfelelően az indítványozó állapotváltozása (C2 minősítési kategória) miatt a 2019. január 21. napján kelt 77-2-02872/2018/1. számú elsőfokú határozatot megváltoztatva az ezt követő naptól, 2019. január 22-étől kellett volna rokkantsági ellátást megállapítania. Nem volt ekként tekintettel az Mmtv. 19. § (2) bekezdésének arra a szabályára sem, amelynek értelmében és a megállapított ellátás összege nem lehetett volna kevesebb a felülvizsgálatot megelőző hónapra járó ellátás összegénél.
- [28] A Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal 94-2-00046/2019/5. számú határozatának felülvizsgálata iránt indított perben eljáró Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság szintén nem a hatályos rendelkezések figyelembevételével járt el. A közigazgatási perben eljáró bíróság az ítéletében szintén nem vette figyelembe az Mmtv. fent hivatkozott rendelkezéseit, és nem is indokolta azt, hogy az indítványozó ügyében a konkrét jogkérdésre irányadó, hatályos jogi normákat miért nem alkalmazta.
- [29] 3. Az Alkotmánybíróság fentiekben ismertetett gyakorlata szerint a *contra legem* jogalkalmazás a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére vezethet. A bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája merül fel akkor, ha a bíróság a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog mint eljárásjogi jellegű alapjog egy aspektusát, az indokolási kötelezettséget sértő módon nem indokolja meg, hogy az adott jogkérdésre irányadó, hatályos jogi normákat miért nem alkalmazza.
- [30] Az Alkotmánybíróság a fentiekben megállapította, hogy a Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal 94-2-00046/2019/5. számú határozatának felülvizsgálata iránt indított perben eljáró Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság nem a vonatkozó hatályos rendelkezések figyelembe vételével járt el. A közigazgatási perben eljáró bíróság a korábbi ellátás összegének csökkentése kapcsán nem vette figyelembe az Mmtv. fent hivatkozott rendelkezéseit, és nem is indokolta azt, hogy az indítványozó ügyében a konkrét jogkérdésre irányadó, hatályos jogi normákat miért nem alkalmazta.
- [31] Az Alkotmánybíróság az Abh1.-ben és az Abh2.-ben a szerzett jogok védelmét szolgáló általános érvényű garanciális előírásnak minősítette azt az Mmtv.-ben foglalt szabályt [Mmtv. 19. § (2) bekezdés; 33/A. § (1) bekezdés a) pontja], amely szerint az állapotjavulás ténye a korábbi ellátás összegének csökkentését eredményezi. Az Alkotmánybíróság értelmezésében e garanciális szabály a korábbi ellátás összege tekintetében az alkotmányos elvárásoknak megfelelő indok nélküli csökkentés akadályát képezi (Abh1., Indokolás [54]; Abh2., Indokolás [43]).
- [32] Az Alkotmánybíróság az Abh2.-ben emlékeztetett rá: „A szerzett jogok védelmének alkotmányos megítélése az Alkotmánybíróság gyakorlatában a jogbiztonság kérdéséből ered. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján Magyarország független, demokratikus jogállam. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében a jogállami minőségnek nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam – és elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, és egyértelműek legyenek. Működésüket tekintve kiszámíthatónak és előreláthatónak kell lenniük a norma címzettjei számára. A jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is. Az Alkotmánybíróság korábban azt is megállapította, hogy a jogbiztonság elve többek között megköveteli a szerzett jogok védelmét, a véglegesen teljesedésbe ment jogviszonyok érintetlenül hagyását, továbbá a múltban keletkezett tartós jogviszonyok megváltoztathatóságának alkotmányos szabályokkal való korlátozhatóságát. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a jogbiztonság és a szerzett jog alkotmányos védelme nem értelmezhető akként, hogy a múltban keletkezett jogviszonyokat soha nem lehet alkotmányos szabályozásokkal megváltoztatni {legutóbb összefoglalóan: 12/2018. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [92]}.” (Abh2., Indokolás [41])

- [33] Az Alkotmánybíróság „elvi élel állapította meg, hogy a jogbiztonság mint a jogállamiság leglényegesebb fogalmi eleme és a szerzett jogok védelmének elvi alapja a szociális rendszerek stabilitása szempontjából különös jelentőségű. E megállapítás alátámasztására kifejtette az Alkotmánybíróság, hogy a szolgáltatásokat és a hozzájuk fűződő várományokat nem lehet sem alkotmányosan megfelelő indok nélkül, sem pedig egyik napról a másikra megváltoztatni. Az átmenet nélküli változáshoz különös indok szükséges. Ugyanakkor azt is rögzítette, hogy a kötelező biztosítási rendszer esetében a járulékok kötelező befizetése, vagyis e vagyonelevonás fejében a rendszer fokozottabb stabilitása várható el [lásd összefoglalóan: 29/2017. (X. 31.) AB határozat, Indokolás [42]–[44]].” (Abh2., Indokolás [42])
- [34] Mindezt figyelembe véve a jelen esetben megállapítható volt, hogy a közigazgatási perben eljáró bíróság a korábbi ellátás összegének csökkentése kapcsán nem vette figyelembe az Mmtv. fent hivatkozott rendelkezéseit, és nem is indokolta azt, hogy az indítványozó ügyében a konkrét jogkérdésre irányadó, hatályos jogi normákat miért nem alkalmazta, jóllehet a mellőzött jogi normák a szerzett jogok védelmét szolgáló általános érvényű garanciális előírások, amelyek a korábban megállapított ellátás összege tekintetében az alkotmányos elvárásnak megfelelő indok nélküli csökkentés akadályát képezik.
- [35] Az Alkotmánybíróság már megállapította, hogy a *contra legem* jogalkalmazás – a 20/2017. (VII. 18.) AB határozatban foglaltak feltételek fennállása esetén – alaptörvény-ellenesnek (*contra constitutionem*) minősül [lásd: 3280/2017. (XI. 2.) AB határozat, Indokolás [38]].
- [36] 4. A jelen esetben az Alkotmánybíróság – figyelemmel e korábbi határozataira – arra a következtetésre jutott, hogy a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.420/2019/10. számú ítélete a fentiekben kifejtettek alapján a tisztességes eljáráshoz való jogba ütközött, s ezért alaptörvény-ellenes. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.420/2019/10. számú ítéletét megsemmisítette.
- [37] Az Abtv. 43. §-a értelmében amennyiben az Alkotmánybíróság a 27. § szerinti eljárásban alkotmányjogi panasz alapján megállapítja a bírói döntés alaptörvény-ellenességét, a döntést megsemmisíti, melynek eljárási jogkövetkezményére a bírósági eljárások szabályait tartalmazó törvények rendelkezéseit kell alkalmazni azzal, hogy a szükség szerint lefolytatandó bírósági eljárásban az alkotmányjogi kérdésben az Alkotmánybíróság határozata szerint kell eljárni. A bírói döntés felülvizsgálatakor az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz hatásköréhez igazodva a konkrét ügy érdemét érintő alkotmányossági vetületű kérdésekről határozott, de ennek a konkrét ügyre vonatkozó konzekvenciáit már az eljáró hatóságnak, illetve bíróságnak kell levonnia. Az indítványozó számára ilyenformán biztosítható hatékony jogorvoslat az Alaptörvény sérelmével szemben.
- [38] 5. Az Alkotmánybíróság a határozat Magyar Közlönyben történő közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdésének második mondata alapján rendelte el.

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Zs. András
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1928/2019.
Megjelent a Magyar Közlöny 2020. évi 225. számában.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3364/2020. (X. 22.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény 9. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény 9. § (1) bekezdése, valamint a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 21.K.27.207/2019/16. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Ozvári-Lukács Ádám ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. §-a [helyesen: 26. § (1) bekezdése], valamint 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban: Mmtv.) 9. § (1)–(2) bekezdései alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, valamint a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 21.K.27.207/2019/16. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatala az indítványozó egészségi állapotának felülvizsgálata alapján megállapított 47%-os egészségi állapotának megfelelően 2018. november 22-től 36 hónapra havi 50 930 forint összegű rehabilitációs ellátást állapított meg, megszüntetve ezzel a 2016. február 1-től, az indítványozó 49%-os egészségi állapota alapján megállapított havi 238 050 forint összegű rokkantsági ellátást. A határozattal szemben az indítványozó a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatalnál fellebbezéssel élt, mely azt a másodfokú komplex minősítési bizottság véleménye alapján 2019. január 14-én kelt határozatában helybenhagyta. Az indítványozó ezt követően a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt keresettel támadta meg a másodfokú határozatot, kérve annak az elsőfokú határozatra is kiterjedő megsemmisítését, és az elsőfokú hatóság új eljárásra kötelezését. A Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 21.K.27.207/2019/16. számú ítéletében – az eljárásban kirendelt foglalkozási rehabilitációs szakértő szakvéleményére is tekintettel – a keresetet mint megalapozatlant elutasította, tekintettel arra, hogy megítélése szerint a támadott határozat nem volt jogszabálysértő. A bíróság megállapítása szerint helytállóan állapította meg a másodfokú hatóság, hogy az indítványozó foglalkozási rehabilitációja javasolt, és az javasolt volt az első- és másodfokú határozat meghozatalának időpontjában is.

- [3] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát, melyben tartalmilag az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint az Mmtv. 9. § (1) és (2) bekezdéseinek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe, Q) cikk (2) és (3) bekezdésébe, XIII. cikkébe, XIX. cikk (1) bekezdésébe ütközését, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 21.K.27.207/2019/16. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét állította, az alábbiak szerint.
- [4] Az indítványozó szerint az Mmtv. 9. § (1) és (2) bekezdései azért ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság követelményével, mert azok a megelőző járulékfizetés mértékétől nagyrészt függetlenül, rendkívül alacsony összegben határozzák meg a rehabilitációs ellátás összegét. Ráadásul az Mmtv. 9. § (2) bekezdése a rendelkezésben megjelölt átlagjövedelemmel nem rendelkezők esetében az ún. alapösszeget határozza meg az ellátás számításának alapjául akkor is, ha a jogosult korábban jelentős időtartamban és összegben fizetett járulékot. Ezzel összefüggésben az indítványozó arra is utalt, hogy megítélése szerint a jogalkotó mulasztással előidézett alaptörvény-ellenességet valósított meg azáltal, hogy nem szabályozta azt az esetet, amikor egy személy hosszú időn át tartó járulékfizetést követően magasabb összegű rokkantsági ellátás folyósítása után részesül rehabilitációs ellátásban, ez a mulasztás ugyanis megítélése szerint az ellátás összegének jelentős mértékű csökkenését okozza.
- [5] Az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdésének sérelmét valósítja meg a szabályozás az indítványozó szerint azért, mert az csak olyan alacsony juttatást biztosít számára, mely a minimális létfenntartását sem fedezi.
- [6] Az Alaptörvény XIII. cikkének sérelme az indítvány szerint azért állapítható meg, mert az általa korábban befizetett járulékok számára tulajdoni várományt alapoztak meg, ugyanakkor a megállapított rehabilitációs ellátás összege még megközelítőleg sincs arányban a korábbi járulékfizetésével. Ezzel összefüggésben az indítványozó arra is utalt, hogy a tulajdonhoz való jogának elvonásával szemben nem határozható meg más olyan alapjog, amely az elvonást igazolhatta volna.
- [7] Az alkotmányjogi panasz szerint a Q) cikk (2) és (3) bekezdésének sérelme azért következett be, mert a tulajdonhoz való jogot és a szociális biztonságra való törekvés kötelezettségét számos (az alkotmányjogi panaszban nem nevesített) nemzetközi jogi norma is előírja, melyekkel az Mmtv. 9. § (1) és (2) bekezdései nem állnak összhangban.
- [8] Az indítványozó a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletének alaptörvény-ellenességét azért állítja, mert álláspontja szerint ha az eljáró bíróság által alkalmazott jogszabály alaptörvény-ellenes, akkor az a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét is eredményezi egyben.

II.

- [9] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„Q) cikk (2) Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.

(3) Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait. A nemzetközi jog más forrásai jogszabályban történő kihirdetésükkel válnak a magyar jogrendszer részévé.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinnek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

„XIX. cikk (1) Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegyiség, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.”

- [10] 2. Az Mmtv. indítvánnyal érintett rendelkezései:

„9. § (1) A rehabilitációs pénzbeli ellátás havi összege annak a rehabilitációs ellátásban részesülő személynek, a) akinek foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, a havi átlagjövedelem 35 százaléka, de legalább a jogszabályban meghatározott mértékű alapösszeg (a továbbiakban: alapösszeg) 30 százaléka és legfeljebb az alapösszeg 40 százaléka,

b) aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel, a havi átlagjövedelem 45 százaléka, de legalább az alapösszeg 40 százaléka és legfeljebb az alapösszeg 50 százaléka.

(2) Ha a rehabilitációs ellátásban részesülő személy havi átlagjövedelemmel nem rendelkezik, a rehabilitációs pénzbeli ellátás havi összege annak,

a) akinek foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, az alapösszeg 30 százaléka,

b) aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel, az alapösszeg 40 százaléka.”

III.

- [11] 1. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [12] Az Abtv. 30. §-a értelmében az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét 2019. október 30-án vette át az indítványozó jogi képviselője, az alkotmányjogi panasz pedig 2019. december 30-án, határidőben került benyújtásra. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát. A jogi képviselővel eljáró indítványozó csatolta az eljáró jogi képviselő meghatalmazását.
- [13] 2. Az Alkotmánybíróság elsőként az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt vizsgálta meg, és az alábbiakat állapította meg. Az indítványozó a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 21.K.27.207/2019/16. számú ítélete alaptörvény-ellenességét kizárólag arra tekintettel állítja, hogy az Mmtv. indítvánnyal támadott rendelkezései alaptörvény-ellenesek, ezáltal pedig az ezen szabályokat alkalmazó bírói döntés is alaptörvény-ellenessé vált.
- [14] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az (1b) bekezdés e) pontja értelmében pedig a kérelem egyebek között akkor határozott, ha tartalmaz önálló, alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az indítványozó a bírói döntés alaptörvény-ellenességét kizárólag az alkalmazott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességére tekintettel állította, önálló indokolás nélkül, ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelményének nem felel meg. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.
- [15] Az Alkotmánybíróság megjegyzi: abban az esetben, ha az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján eljárva megsemmisíti az egyedi ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezést, úgy az Abtv. 45. § (2) bekezdésének megfelelően a megsemmisített jogszabályi rendelkezés az Alkotmánybíróság eljárására okot adó ügyben nem alkalmazható. Ilyen esetekben azonban nem a bírói döntés Abtv. 27. §-a szerinti jogkörben történő megsemmisítésének van helye, hanem az alkotmányjogi panasz orvoslásának eljárési eszközét az Alkotmánybíróság határozata alapján és a vonatkozó eljárési szabályok megfelelő alkalmazásával a Kúria állapítja meg.
- [16] 3. Az Alkotmánybíróság ezt követően az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt vizsgálta meg.
- [17] 3.1. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján csak olyan jogszabályi rendelkezés Alkotmánybíróság általi felülvizsgálata kérhető, amelyet a bíróság a határozatának meghozatala során alkalmazott [lásd például: 3221/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [36]]. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Mmtv. 9. § (1) és (2) bekezdései egymást kizáró rendelkezések: az (1) bekezdés a havi átlagjövedelemmel rendelkező, míg a (2) bekezdés a havi átlagjövedelemmel nem rendelkező ellátásra jogosultak esetében határozza meg a rehabilitációs ellátás havi összegét. Az indítványozó ügyében a rehabilitációs ellátás összegének megállapítására az Mmtv. 9. § (2) bekezdésének alapulvételével került sor. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően az Mmtv. 9. § (1) bekezdése, mint az Abtv. 26. § (1) bekezdése követelményének meg nem felelő, az alapügyben nem alkalmazott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló panaszleletet az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.

- [18] 3.2. Az Mmtv. 9. § (2) bekezdésével mint az alapügyben ténylegesen alkalmazásra kerülő, és az Alkotmánybíróság jelen eljárásában vizsgálható jogszabályi rendelkezéssel összefüggésben az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg.
- [19] 3.2.1. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszok benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó valamely Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozzon. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdése az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot {lásd például: 3286/2020. (VII. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata abban is következetes, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére csak a visszaható hatályú jogalkotás tilalmára, illetőleg a kellő felkészülési idő hiányára tekintettel alapítható alkotmányjogi panasz {legutóbb például: 3262/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [10]}, az indítványozó ugyanakkor alkotmányjogi panaszában általában a jogállamiság követelményének sérelmét állította az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapítja, hogy ezen indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontja szerinti követelménynek.
- [20] 3.2.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [21] Az Mmtv. 9. § (2) bekezdése az indítványozó szerint azért ütközik az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdésébe, mert a korábbi, rokkantsági ellátás címén megítélt ellátás után az illetékes hatóság, a jogszabálynak megfelelően eljárva, olyan alacsony összegű rehabilitációs ellátást állapított meg részére, hogy az a minimális létfenntartását sem fedezi, mely összegegyeztetetlen az állam szociális biztonság nyújtására való, az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdésén alapuló törekvésével.
- [22] Az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdésének második mondata az állampolgárok anyasága, betegsége, rokkantsága, özvegysége, árvasága és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélkülisége esetében garantálja a „törvényben meghatározott támogatásra” való jogosultságot. Az Alaptörvény XIX. cikke két esetben jogosultságról szól: a XIX. cikk (4) bekezdése állami nyugdíjra való jogosultságot említ, melynek feltételeit törvény állapítja meg, míg a XIX. cikk (1) bekezdésének második mondata értelmében egyes speciális élethelyzetek fennállása esetén törvényben alanyi jogon járó juttatásokat kell bevezetni, illetve fenntartani.
- [23] A törvényi feltételek részletei, vagy a jogosultság feltételei mint konkrét részletszabályok nem az Alaptörvényből következnek, az alaptörvényi háttér csak azt jelenti, hogy az elvont jogosultság magából az Alaptörvényből ered {28/2015. (IX. 24.) AB határozat, Indokolás [34]}. Mindez azt jelenti, hogy az állampolgárok még az Alaptörvényben nevesített speciális élethelyzetek fennállása esetén is csak törvényben meghatározott mértékű támogatásra jogosultak, az egyes támogatások konkrét formáját és mértékét a törvényhozó szabadon határozza meg {3217/2014. (IX. 22.) AB határozat, Indokolás [24]}. Miközben tehát az Alaptörvény egyértelműen úgy rendelkezik, hogy meghatározott élethelyzetek esetén a magyar állampolgárok jogosultak törvény szerinti állami segítséget igénybe venni, ezen állami segítség részletszabályait nem az Alaptörvény, hanem a hatályos törvények rögzítik {2/2018. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [13]}.
- [24] Az Mmtv. támadott rendelkezése a fentiek szerint tehát éppen az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdését hajtja végre. Sem az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdéséből, sem pedig az Alaptörvény más rendelkezéseiből nem következik továbbá, hogy a jogalkotónak külön részletszabályokat kellene alkotnia arra az esetre, ha valamely ellátásra jogosult rokkantsági ellátás folyósítását követően válik jogosulttá rehabilitációs ellátásra, melyre tekintettel az Alkotmánybíróság jelen esetben nem látta indokát az Abtv. 46. § (1) bekezdése szerinti jogkövetkezmény alkalmazásának sem.
- [25] Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapította, hogy az indítvány az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételnek, mert sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem pedig a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kételyt nem vetett fel.
- [26] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint ugyanakkor a XIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek minősül annak megítélése, hogy valamely, az Mmtv. szerint korábban folyósításra került ellátás összege keletkeztethet-e az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdoni

várományt egy másik, utóbb ugyancsak az Mmtv. szerint folyósításra kerülő ellátás összegére vonatkozóan. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdésének alkalmazásával, külön befogadási eljárás mellőzésével, érdemben bírálta el.

IV.

- [27] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [28] 1. Az Mmtv. 2. § (1) bekezdése rögzíti azokat a feltételeket, amelyek teljesülése esetén a kérelmező megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira válhat jogosulttá, mely feltételek egyike a kérelem benyújtását megelőző, meghatározott időszakban fennálló biztosítotti jogállás igazolása. Az Alkotmánybíróság korábban már megállapította, hogy az Mmtv. szerinti ellátások éppen ezen biztosítási időre tekintettel minősülnek az Emberi Jogok Európai Egyezménye 1. Kiegészítő Jegyzőkönyvének hatálya alá tartozó ellátásoknak {10/2020. (V. 28.) AB határozat, Indokolás [24]}, ami egyben azt is jelenti, hogy az ellátásokkal összefüggésben az Alaptörvény XIII. cikkének állított sérelme is vizsgálható.
- [29] Az Alkotmánybíróság korábban már ugyancsak megállapította, hogy „[a] tulajdonhoz való jog sérelmére a társadalombiztosítási rendszerben ígért váromány korlátozása okán akkor lehet sikeresen hivatkozni, ha a szóban forgó ellátás biztosítási elemet is tartalmaz. Az ellátásokat, illetve a hozzájuk fűződő várományokat tehát nem lehet alkotmányosan megfelelő indok nélkül, szükségtelenül és aránytalanul csorbítani.” {3238/2017. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [62]} Az Alkotmánybíróság ugyanebben a határozatában azt is megállapította, hogy a társadalombiztosításban (annak sajátos jellegéből adódóan) a befizetések és az ellátások pontos egyezőségére nem terjed ki az Alaptörvény védelme (Indokolás [63]).
- [30] 2. Az indítványozó 2018. november 21. napjáig rokkantsági ellátásban részesült, 2018. november 22. napjától kezdődően pedig rehabilitációs ellátásra vált jogosulttá, mely ellátások folyósítására vonatkozó jogszabályi feltételek is eltérőek: a rokkantsági ellátás feltételeit az Mmtv. 11–13. §-ai, míg a rehabilitációs ellátás feltételeit a 6–10. §-ok határozzák meg. Az Mmtv. 4–5. §-ai értelmében a rokkantsági és a rehabilitációs ellátás egyidejű folyósítása nem lehetséges.
- [31] Az indítványozó a támadott szabályozással összefüggésben azt sérelmezi, hogy a két ellátás keretében számára megítélt összegek jelentős mértékben eltérnek egymástól. Az Alkotmánybíróság kiemeli: maga az Mmtv. is kifejezetten rögzíti a komplex minősítés során megállapított körülményekre vonatkozó felülvizsgálat követelményének főszabályát (lásd ezzel összefüggésben különösen az Mmtv. 19. §-át). Az Alkotmánybíróság azt is hangsúlyozza, hogy alkotmányjogi értelemben a tulajdoni váromány csak a befizetett járulék és a folyósításra kerülő ellátás összege között értelmezhető, nem pedig az egyes, egyébként is rendszeresen felülvizsgálható és eltérő jogosultsági feltételek alapján folyósításra kerülő ellátási formák között. Éppen ezért az Alkotmánybíróság megállapítja: az indítványozó számára valamely, az Mmtv. alapján korábban folyósításra kerülő ellátás nem keletkeztethet alkotmányjogi értelemben vett tulajdoni várományt a felülvizsgálat eredményeként megállapításra kerülő, a korábitól eltérő típusú ellátás összegére vonatkozóan.
- [32] Az eredetileg befizetett járulék és az utóbb folyósításra kerülő ellenszolgáltatás (jelen esetben az Mmtv. szerinti ellátások) összege pedig automatikusan nem feleltethető meg egymásnak, már csak azért sem, mert a társadalombiztosításban keveredik a biztosítási és a szolidaritási elv {a nyugdíjrendszerrel összefüggésben hasonlóan: 3238/2017. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [63]}, továbbá szinte minden esetben eltér egymástól az ellátásra való jogosultságot megalapozó korábbi járulékfizetés és az ellátás folyósításának időpontja, valamint jellemzően azok időtartama is. Ennek megfelelően az eredetileg befizetett járulék mértékéből az utóbb folyósításra kerülő ellátás összegére vonatkozó, összecszerűen meghatározható, alkotmányjogi értelemben vett tulajdoni váromány nem alapítható.
- [33] 3. Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt elutasította.

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/58/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3365/2020. (X. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv. VI.38.250/2018/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély jogi képviselője (dr. ifj. Balsai István ügyvéd) útján az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv. VI.38.250/2018/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az indítvány benyújtására alapul szolgáló ügynek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] A perbeli vita lényege az volt, hogy az építési engedélyben hibásan megadott, az épület abszolút magasságára vonatkozó adat számelírásnak minősül-e, amely hiba az engedélyezési és kivitelezési tervben történő pontosítással javítható, vagy a javításra az építési engedély módosítására irányuló eljárásban kerülhet-e csak sor. E kérdés mikénti elbírálása kihat arra, hogy az időközben felépült épületre kiadható-e használatbavételi engedély, vagy fennmaradási engedélyezési eljárást kell lefolytatni.
- [4] Az elsőfokú építési hatóság (a – perbeli pozíciója alapján – továbbiakban: II. rendű alperes) a 2013. augusztus 10-én jogerőre emelkedett határozatával az indítványozó kérelmére építési engedélyt adott egy lakóépület építésére. A kivitelezési munkák megkezdését néhány nappal ezt követően, 2014. március 7-én az építésvezető az e-építési naplóba bejegyezte és ezzel egyidejűleg értesítette a tervezőket, hogy az engedélyezési terven számszaki eltérés mutatkozik az épület abszolút magassága tekintetében, és kérte annak pontosítását. Az indítványozó, a tervező és a kivitelező 2014. március 20-án kelt levelükben tájékoztatták a II. rendű alperest erről a tényről, azzal, hogy a javított tervrajzok feltöltésre kerültek az ETDR rendszerbe. A II. rendű alperes 2014. május 8-án tájékoztató levelet adott ki az építetők részére, melyben megállapította, hogy az abszolút magasság meghatározásában számelírás történt, és az építetők által közölt új magassági adatok figyelembevételével szükséges a tervezett épületet megvalósítani. Rögzítette, hogy a javított tervrajzok megegyeznek az engedélyezett tervdokumentáció rajzaival.
- [5] A tájékoztató levéllel szemben a szomszéd telek tulajdonosa (a – perbeli pozíciója alapján – továbbiakban: felperes) tett panaszbejelentést, amelynek eredményeként több első- és másodfokú hatósági eljárás és megismételt eljárás, valamint több bírósági, megismételt bírósági eljárás és több kúriai felülvizsgálati eljárás indult és fejeződött be döntéssel. Az épület időközben felépült. A jelen indítvánnyal támadott, a korábbiakban ismertett alapügyet lezáró határozatát a Kúria mint felülvizsgálati bíróság 2019. szeptember 18-án hozta meg. E döntésének elvi tartalma szerint: „Az építési engedély magassági adata olyan alapadat, amely kijavítási eljárás keretében nem módosítható. Az építési engedélytől való eltérés esetén az építési engedély alapján nem adható ki használatbavételi engedély, ebben az esetben fennmaradási engedélyezési eljárást kell lefolytatni.”
- [6] 3. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát a Kúria határozatával szemben. Az alkotmánybírósági előkészítő eljárás során kétséggé vált az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti 60 napos határidő megtartottsága. Erre, és egyéb tartalmi szempontokra tekintettel az Alkotmánybíróság főtítkára hiánypótlásra szólította fel az indítványozót. Az indítványozó kiegészítette indítványát és a határidőt érintően igazolási kérelmet terjesztett elő, melynek az Alkotmánybíróság – egyesbíróként eljárva – helyt adott.
- [7] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria ítélete sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt, a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogának az észszerű határidőn belüli elbírálásra vonatkozó részjogo-

sítványát. Az alaptörvény-ellenességet nézete szerint az okozza, hogy „azon kérdés végső bírósági eldöntése, hogy egy építési engedély magassági adata kijavítási eljárás keretében módosítható-e, vagy sem, összesen 5,5 évet vett igénybe, amely során az épület felépült, és így már csak fennmaradási engedélyezési eljárás megindítására van lehetőségem, amelynek lezárását követően várhatóan bírságot kell fizetnem”. Az indítványozó álláspontja szerint „az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jognak az észszerű határidőn belüli elbírálásra vonatkozó részjogosítványát eddig érdemben csak a büntetőeljárások vizsgálata során tudta értékelni, és nem került még sor e részjogosítvány a joggyakorlat számára mértékadó alkotmányos értelmezési tartománya meghatározására a közigazgatási hatósági ügyekben és perekben”.

- [8] Az indítványozó hivatkozott arra, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, illetve XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján az észszerű határidőn belüli eljárás követelménye mind a hatóságokra, mind a bíróságokra vonatkozik. Rámutatott arra, hogy az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog a tisztességes eljáráshoz fűződő alapjog egyik részjogosítványa {3024/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [18]}, ezért az Alaptörvényben biztosított azon jogok körébe tartozik, amelyek sérelme alkotmányjogi panasz alapját képezheti {3174/2013. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [18]}. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt észszerű határidőn belüli elbírálás követelményének érvényesülnie kell minden olyan eljárásban, ahol az érintett személy ellen emelt bármely vádról vagy valamely perben a jogairól és a kötelezettségeiről a bíróság dönt {2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [59]}. Az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog a tisztességes eljáráshoz való jog egyik részjogosítványa. Ennek következtében e részjogosítvány vizsgálatakor is alkalmazni kell azt az alkotmányos megközelítést, amely szerint egyszerre kell megítélni az eljárás egészét és egyes részelemeit. Hivatkozott az Emberi Jogok Európai Bíróságának a gyakorlatára is, mely szerint a közigazgatási eljárás és a bírósági eljárás időtartamát együtt kell számítani. Az indítványozó állítása szerint az „Alkotmánybíróság néhány alkalommal érdemben is vizsgálta az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog sérelmét”. E körben a 3115/2013. (VI. 4.) AB határozatra hivatkozott. Érvéle szerint az „Alkotmánybíróság korábbi határozatában hangsúlyozta, hogy az ügy elbírálásához szükséges pertartam megítélése törvényességi szakkérdés {3174/2013. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [9] Az indítványozó kifejtette, hogy az eljáró bíróságok mérlegelési jogkörébe tartozik, hogy a vizsgált ügyben milyen bizonyítási cselekmények elvégzésére van szükség és azok tekintetében milyen határidőt szabnak. Ennek következtében alkotmányossági szempontból nem az egyes eljárási cselekmények és az elvégzésükre kitűzött határidők indokoltságát kell vizsgálni, hanem a bíróság azon törekvését, hogy a bíróságok az eléjük vitt jogvitát minél előbb véglegesen elbírálják. Az Alkotmánybíróság erre a törekvésre nézve az egyes percselekményekből, a fegyelmezett pervezetésből, a pertörténet egyes tényeiből tud következtetéseket levonni. Amennyiben a vizsgált bírósági eljárás cselekményeiből, a per történetéből arra lehet következtetni, hogy a bíróság nem tartotta szem előtt az észszerű határidőn belüli elbírálás alaptörvényi követelményét, akkor az adott eljárás elhúzódnása, az érintett bíróságok tétlensége, az ún. inaktivitás következtében – az eljárás időtartamától függetlenül – megállapítható. Az eljárás időtartama – még a vonatkozó eljárási törvények betartása esetén is – sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, ha abban az eljáró bíróságoknak felróható indokolatlan tétlenségi időszakok tapasztalhatók és az eljárás kirívó hosszát az ügy bonyolultsága sem indokolja.” Nézete szerint az eljárás kirívó hosszát az ügyének bonyolultsága nem indokolta, ezért sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt alapjoga.
- [10] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány – a 3. pontban (Indokolás [6] és köv.) foglaltak szerint – határidőben érkezettnek tekinthető; az indítványozó – tekintettel arra, hogy a perben beavatkozóként részt vett, valamint a döntés a tulajdonában lévő ingatlanhoz kapcsolódik – érintettnek tekinthető. Bár a Kúria ítélete az elsőfokú közigazgatási szervet új eljárás lefolytatására kötelezte, azonban az alapkérdésben, nevezetesen, hogy az építési engedély magassági adata kijavítással vagy csak az engedély módosítására irányuló eljárással korrigálható-e, véglegesen döntött, e kérdésben tehát az eljárás lezárult és további jogorvoslatra nincs lehetőség. Az indítvány az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdésében megfogalmazott követelményeknek is megfelel.
- [11] Az Abtv. 29. §-a szerint „az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be”. E feltételnek az indítvány az alábbiak miatt nem felel meg.

- [12] Jelen ügyben közigazgatási eljárás és annak bírósági felülvizsgálata zajlott, mely utóbbi során a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényt (a továbbiakban: régi Pp.) alkalmazták a bíróságok. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság alkalmazhatónak találta a korábbi, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt, az észszerű idő követelményének a polgári peres eljárásokban való érvényesülésével kapcsolatos gyakorlatát.
- [13] Bár helytállóan hivatkozott arra az indítványozó, hogy a 3115/2013. (VI. 4.) AB határozatban az Alkotmánybíróság érdemben bírálta el a polgári peres ügyben az észszerű idő követelményének megsértésére irányuló indítványt (is), azonban mind korábbi döntéseiben, mind az azt követő állandó gyakorlata során e kérdést a testület olyanak tekintette, mint amelynek sérelme az alkotmánybírósági eljárásban nem orvosolható. Már a 3237/2012. (IX. 28.) AB végzésében kifejtette a testület: „Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. A panasz két vonatkozásban állítja a tisztességes eljárás követelményeinek sérelmét. Egyrészt álláspontja szerint sérült a részrehajlás nélküli tisztességes módon, ésszerű határidőn belül történő eljáráshoz való jog, mert az elsőfokú eljárás közel két és fél évig tartott az alperes perelhúzó magatartása és a bíróság ezt meg nem akadályozó hozzáállása miatt. Az ésszerű határidőn belüli eljáráshoz való jog sérelme a bírói döntés érdemét nem befolyásolja. Az eljárás elhúzódása miatt bekövetkezett jogsérelm az alkotmánybírósági eljárásban nem orvosolható. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében szabályozott alapjog érvényesülésének biztosítéka e tekintetben a [... régi Pp.] 114/A–114/B. §-ában szabályozott kifogás.” (Ld. Indokolás [8]) E döntését már a 3309/2012. (XI. 12.) AB végzésében megerősítette az Alkotmánybíróság: „Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt alapvető jog sérelmére az indítványozók azért hivatkoztak, mert álláspontjuk szerint a Kúria eljárásában lényeges szabálysértések történtek, így a per indokolatlanul hosszú ideig tartott, és a bíróság tévesen értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat. Az ésszerű határidőn belüli eljáráshoz való jog esetleges sérelme azonban nem befolyásolja a bírói döntés érdemét. E jog sérelmének kiküszöbölésére elsődlegesen a polgári eljárásjogban ismert, az eljárás elhúzódása miatt igénybe vehető kifogás jogintézménye szolgálhat sikerrel {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [8]}.” (Ld. Indokolás [5]) A 3174/2013. (IX. 17.) AB végzésében a testület ismételten rámutatott: „Az Alkotmánybíróság az ügy ésszerű időn belül történő elbírálásának jogával összefüggésben külön is kiemeli, hogy az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre arra, hogy egy adott bírósági eljárás jelentős elhúzódásából eredő következményeket enyhítse vagy orvosolja. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti panasz esetén csupán az indítványban támadott bírósági ítélet megsemmisítése felől rendelkezhet (amennyiben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben támadott ítéleteket megsemmisítené, a bírósági eljárás újra kezdetét venné, tehát a per csak tovább húzódná). A panaszos által sérelmezett pertartam, mint az adott pert jellemző körülmény olyan törvényességi szakkérdés, amelynek megítélése nyilvánvalóan nem tartozik az Alkotmánybíróság vizsgálódási körébe. Az Alkotmánybíróság ezen utóbbi indítványozói hivatkozással összefüggésben felhívja a figyelmet arra, hogy a [...] régi Pp. 2. § (1) és (3) bekezdése alapján a panaszos külön kártérítési igénnyel léphet fel a bírósággal szemben, hogy a perének tisztességes lefolytatásához és ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jogát érvényesítse.” (Ld. Indokolás [20]–[21])
- [14] Az Alkotmánybíróság ezt követően is számos döntésében hangsúlyozta, hogy polgári perben a per (illetve maga az ügy) elhúzódásának kérdését olyan törvényességi szakkérdésnek tekinti, amely nem tartozik a testület vizsgálódási körébe (legutóbb ld. pl. a IV/1376/2019. számú, illetve a IV/2051/2019. számú ügyben hozott alkotmánybírósági végzések). Az Alkotmánybíróság jelen ügyben sem látott indokot arra, hogy korábbi gyakorlatától eltérve, az alkotmányjogi panaszt befogadja és érdemben bírálja el az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított, észszerű idő sérelmére vonatkozó indítványt.
- [15] 5. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/112/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3366/2020. (X. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 3:158. § (1) bekezdése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság és magánszemély (a továbbiakban: indítványozók) jogi képviselőjük (dr. Vörös Zsolt ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz, melyben a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:158. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, mivel az – álláspontjuk szerint – ellentétes az Alaptörvény II. cikkével és XIII. cikk (1) bekezdésével. Tekintettel arra, hogy a Ptk. hivatkozott rendelkezését alaptörvény-ellenesnek tartják, ennek következményeként kérték az ezen alapuló bírósági döntések, a Székesfehérvári Törvényszék Cégbíróságának Cgt.07-18-000501/2 számú végzése, a Győri Ítéltábla Cgtf.IV.25.938/2018/2. számú jogerős végzése és a Kúria Gfv.VII.30.118/2019/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is. Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata során megállapította, hogy bár az indítvány a Ptk. 3:158. § egésze alaptörvény-ellenességének megállapítását kérte, tartalmilag azonban csak a 3:158. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességét állította, ezért a testület is e körben folytatta le a vizsgálatot.
- [2] Az indítványozók kérték továbbá „az alkotmányjogi panasszal érintett bírósági végzés végrehajtásának felfüggesztését, ugyanis a kényszertörlési eljárás folyamatban van, és annak befejezése irreverzibilis állapotot eredményezne”.
- [3] 2. Az indítvány benyújtására alapul szolgáló ügynek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [4] A betéti társaságként működött gazdasági társaság indítványozó egyedüli beltagja 2018. április 16-án elhunyt, ezért az első fokon eljáró bíróság megállapította, hogy a gazdasági társaság a Ptk. 3:158. §-a alapján 2018. október 17-én a törvény erejénél fogva megszűnt, és elrendelte a kényszertörlési eljárás megindítását. A Ptk. 3:158. § (1) bekezdése alapján ugyanis „a betéti társaság jogutód nélkül megszűnik abban az esetben is, ha valamennyi beltag vagy valamennyi kültag tagsági jogviszonya megszűnik, és az ettől számított hat hónapos jogvesztő határidőn belül a társaság nem jelenti be a nyilvántartó bíróságnak, hogy a társasági szerződés megfelelő módosításával helyreállította a betéti társaságként való működés feltételeit, vagy azt, hogy a betéti társaságot közkereseti társasággá alakította át”. A magánszemély indítványozó az elhunyt beltag örököse, a gazdasági társaság kültagja volt, a 2018. október 20-án megtartott, a társaság tagjainak gyűlésén határoztak arról, hogy kültagként kilép és beltagként belép a betéti társaságba. Az ezt rögzítő változásbejegyzési kérelmet azonban csak 2018. október 26-án, a jogvesztő hat hónapos határidőn túl nyújtották be a cégbírósághoz (amikor a társaság a törvény erejénél fogva már megszűnt). A másodfokon eljáró Győri Ítéltábla az elsőfokú végzést – annak főtárgya tekintetében – helybenhagyta, a Kúria a felülvizsgálati kérelmet visszautasította.
- [5] 3. Az indítványozó a Győri Ítéltábla jogerős végzésének meghozatalát követően alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyet az Alkotmánybíróság egyesbíróként eljárva, a folyamatban lévő kúriai felülvizsgálati eljárásra tekintettel, IV/839-2/2019. számon visszautasított.
- [6] A Kúria végzésének meghozatalát követően a gazdasági társaság indítványozó alkotmányjogi panaszt nyújtott be, melyhez kapcsolódóan az Alkotmánybíróság főtárgyára hiánypótlásra szólította fel az indítványozót, rámutatva arra, hogy az Alaptörvény II. cikkében foglalt alapjog az indítványozót mint jogi személyt nem illeti meg, a XIII. cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódó érvelés pedig nem a gazdasági társaság, hanem a beltagként belépő

- magánszemély örökös tulajdonjogának a sérelmét állítja. A hiánypótlási felhívásra a jogi képviselő által benyújtott újabb beadvány az eredeti indítvány érvelésén tartalmilag nem változtatott, azonban indítványozóként már a magánszemélyt tüntette fel. Tekintettel arra, hogy a gazdasági társaság nem rendelkezett indítványának kifejezett visszavonásáról, ezért az Alkotmánybíróság úgy értékelte, hogy az eredeti indítvány annyiban módosult, hogy a gazdasági társaság indítványozó mellett a panaszeljárádba azonos tartalmú kérelemmel belépett a magánszemély indítványozó is. Az indítványozók a második beadványukban kérték az érintett bírósági végzések megsemmisítését is, azonban ezt csak a jogszabály megsemmisítésének következményeként indítványozták, a döntések alaptörvény-ellenességének más indokát nem adták, az Abtv. 27. § (1) bekezdését nem jelölték meg. Az Alkotmánybíróság ezért ezt a kérést nem tekintette önálló, az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítványnak.
- [7] Az indítványozók álláspontja szerint a Ptk. 3:158. § (1) bekezdése azért sérti az Alaptörvény II. cikkét, mert „méltatlan az az eljárás, hogy az örökös belépése a társaságba *ad absurdum* egy idegen személlyel való megegyezésen múlik. Nincs olyan köz- vagy magánérdek, ami ezt indokolhatja.”
- [8] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét pedig az okozza az indítványozók szerint, hogy a Ptk. 3:158. § (1) bekezdésének szabályozása nem felel meg az alapjog korlátozására vonatkozó szükségesség és arányosság követelményének. E körben szükségtelennek tartották azt, hogy a cégben fennálló részesedés öröklése szempontjából más a szabályozás bt. esetében mint pl. a kft.-k esetén. A korlátozást aránytalannak tekintették, mivel az „végeredményben az örökségtől való megfosztáshoz is vezethet”. Az örökösödési eljárás ugyanis elhúzódhat, esetleg csak évek múltán derül ki, ki a beltág örököse, aki akkor „a társaság többi tagjával való megegyezés alapján a társaságba tagként beléphet (Ptk. 3:149. §) vagy az örökssel a társaság köteles elszámolni [3:150. § (1) bekezdés]. Tehát az örökös belépése adott esetben egy idegen személlyel való megegyezésen múlik? És ha nem sikerül megegyezni és belépni, akkor el kell az örökssel számolni. Ha pedig ezt peren kívül nem sikerül megoldani, akkor perre kényszerül az örökös? Adott esetben ki is szorulhat egy több évtizede működő családi cégből!” Előfordulhat az is, hogy mire az örökös elszámolna a társasággal, éppen az új beltág miatt a társaság fizetéképtelenné válik. „Akkor az örökös szomorúan vegye tudomásul, hogy a korábban milliárdos saját tőkével rendelkező, a felmenői által felépített társaságot mások elkótyavetyélték és neki nem jut semmi?”
- [9] Az indítványozók hivatkoztak arra, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tulajdon elvonásának vagy korlátozásának esetkörébe nem csupán a nyílt és egyértelmű, azonnali tulajdonelvonás tartozik, hanem „közvetett megoldások is vezethetnek a tulajdon korlátozásához vagy a tulajdon egészének (lényeges részének) elvonásához, s ezek a megoldások sem mentesek az értékgarancia követelménye alól, ami az alkotmányos tulajdonvédelem sarokpontja”. E körben hivatkoztak az Alkotmánybíróság 20/2014. (VII. 3.) AB határozatára.
- [10] Kifejtették továbbá azt is, hogy bár a tulajdonhoz való jog nem korlátlan és korlátozhatatlan, és az alkotmányos tulajdonvédelem szoros összefüggésben áll a tulajdon alanyával, tárgyával és funkciójával, azonban ennek is vannak határai, amelyet a jogalkotónak tiszteletben kell tartania. „A korlátozhatóság határaitra vonatkozóan az Alkotmánybíróság a maga számára is irányadóan a mércét úgy fogalmazta meg, hogy: »Az állami beavatkozás alkotmányosságának megítélésének súlypontja, az alkotmánybírósági értékelés voltaképpen tere a cél és az eszköz, a közérdek és a tulajdonkorlátozás arányosságának megítélése lett.« A közérdek követelményének a klasszikus közhasznú és közcélú korlátozásokon túl, olyan korlátozások is megfelelhetnek, amelyek közvetve oldanak meg társadalmi problémákat [64/1993. (XII. 22.) AB határozat]. A határozatokból azonban kitűnik az is, hogy – ha máshol nem – legkésőbb az arányosság követelményének vizsgálhatósága keretében ezt azonban a jogalkotónak igazolnia kell [pl. 13/1998. (VI. 30.) AB határozat, 3/2000. (II. 25.) AB határozat].”
- [11] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozók érintettek tekinthetők és a végzéssel szemben további jogorvoslatra nincs lehetőségük.
- [12] 4.1. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia; a kérelem – többek között – akkor határozott, ha egyértelmű indokolást tartalmaz arra nézve, hogy mi az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényege, valamint hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [ld. Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja]. Az indítvány ezen feltételnek csak abban a részében felel meg, amely a magánszemély indítványozó tulajdonjogának a sérelmét

állítja. Az Alaptörvény II. cikkének sérelmét állító indítványi indokolás nem tartalmaz az alkotmányossági vizsgálat szempontjából értékelhető érvelést az emberi méltóság sérelmének a lényegét érintően. Arra nézve pedig semmilyen érvelést nem tartalmaz az indítvány, hogy a gazdasági társaság indítványozónak milyen okból sérült az Alaptörvény II. cikkében, illetve XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított joga.

- [13] 4.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján akkor lehet alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulni, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be. A magánszemély indítványozó tulajdonjogának sérelmét állító indítvány ennek a feltételnek megfelel.
- [14] 4.3. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor megállapította, hogy bírói kezdeményezésre már vizsgálta a Ptk. 3:158. § (1) bekezdésének alaptörvény-ellenességét és a 3222/2019. (X. 11.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) az indítványt elutasította. Tekintettel az Abtv. 31. § (1) bekezdésére, mely szerint „[h]a alkotmányjogi panasz vagy bírói kezdeményezés alapján az alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanazon jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozással – ha a körülmények alapvetően nem változtak meg – nincs helye az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panasznak, valamint bírói kezdeményezés alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló vizsgálatának”, az Alkotmánybíróságnak azt kellett megvizsgálnia, hogy a jelen indítvány ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra és azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozik-e, mint az Abh. alapját képező bírói kezdeményezés.
- [15] Az Abh. a bírói kezdeményezésben felvetett alkotmányossági problémát – az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének a sérelme vonatkozásában – az alábbiak szerint foglalta össze: „Az indítványozó szerint továbbá a tulajdonhoz való jogot sérti, hogy a betéti társaság elhunyt tagjának örököse vagyoni betét szolgáltatásával lesz kénytelen a hagyatéki eljárás befejezése előtt a társaság tagjává válni, pusztán azért, hogy a Ptk. 3:158. § (1) bekezdésében előírt jogvesztő határidő elteltével ne kezdődjön meg a társaság (visszafordíthatatlan) kényszertörlése. A tulajdonhoz való jog sérelmét állította továbbá annak kapcsán is, ha a társaság *ipso iure* megszűnésének elkerülése érdekében az örökösön kívül más személynek kellene a Ptk. támadott rendelkezésére figyelemmel a társaságba belépnie.” (Abh., Indokolás [4]) Az Abh. ehhez kapcsolódóan az alábbiakat állapította meg: „Az Alkotmánybíróság a XIII. cikkre vonatkozó gyakorlatát az alábbiak szerint határozta meg: »A tulajdon jogi fogalmát és tartalmát általában nem közvetlenül az Alaptörvény, hanem más jogi normák határozzák meg. Az Alaptörvény által védett jogok körét és tartalmát ugyanakkor az Alaptörvény alapján kell megállapítani. Ez az ellentmondás nehézséget jelent a tulajdonként védett jogosítványok meghatározásakor. Az ellentmondás úgy oldható fel, hogy az Alaptörvény tulajdonhoz való alapjogként a jogszabályok által meghatározott tartalommal elismert, konkrét időpontban fennálló konkrét jogosítványokat védi: a törvényhozás a tulajdonhoz való alapvető jog alapján általában köteles tiszteletben tartani azokat a jogosultságokat, amelyek az alkotmányos értelemben vett tulajdonhoz való alapvető jog összetevői.« {25/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [55]} Az Alaptörvény XIII. cikke védi tehát a megszerzett tulajdont az elvonás ellen, illetőleg annak korlátozása ellen {3115/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [34], 3071/2019. (IV. 10.) AB határozat, Indokolás [20]}.
- Az indítványozó a betéti társaság tagjává váló személy (az elhunyt tag örököse, illetve az örökösön kívüli más személy) szempontjából vélte a Ptk. 3:158. § (1) bekezdését a tulajdonhoz való jogba ütközőnek. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor már a fentiekben rámutatott arra, hogy új tag, így különösen a meghalt tag örököse – az indítványban foglaltaktól eltérően – a Ptk. 3:155. §-a szerint a betéti társaságra is megfelelően irányadó Ptk. 3:149. §-a értelmében mindig a társaság többi tagjával való megegyezés alapján léphet be tagként a társaságba. A tag halálával társasági részesedése így nem száll át automatikusan a törvény erejénél fogva az örökösre. Mivel az örökös nem szerzi meg automatikusan a társasági részesedést, a Ptk. 3:158. § (1) bekezdéséből sem következhet, hogy e rendelkezés az örökös megszerzett tulajdonát (társasági részesedését), s ezáltal az alkotmányos értelemben vett tulajdonhoz való jogot korlátozná. Az örökösön kívül más személy esetén sem jelenti a támadott szabály a már megszerzett tulajdon, s így a tulajdonhoz való jog korlátozását.” (Abh. [19]–[20])
- [16] Tekintettel arra, hogy az Abh. az Alaptörvény XIII. cikkének a sérelmét a jelen ügygel megegyezően, az elhunyt tag örökösének a szempontjából vizsgálta (és állapította meg az alkotmányos összefüggés hiányát), és sem az indítványozók nem hivatkoztak a körülmények alapvető megváltozására, sem az Alkotmánybíróság nem észlelte azt, az Abtv. 31. § (1) bekezdése alapján nincs helye az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló

vizsgálatnak. Ez esetben – mivel a felmerült kérdés „ítélt dolog”, „*res iudicata*” – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján az Alkotmánybíróságnak az indítványt vissza kell utasítania.

- [17] 5. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 31. § (1) bekezdésére, 52. § (1) bekezdésére és (1b) bekezdésének *b*) és *e*) pontjára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *b*) és *h*) pontjára figyelemmel – visszautasította.
- [18] Az indítvány visszautasítására tekintettel az Alkotmánybíróságnak nem kellett döntenie sem a – kért megsemmisítés következményeként szükségessé váló – bírósági végzések megsemmisítésének, sem a jogerős végzés felfüggesztésének a kérdésében.

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/193/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3367/2020. (X. 22.) AB VÉGGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.179/2019/10. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély és – cégcsoportként működött – gazdasági társaság (a továbbiakban: a magánszemély indítványozó: indítványozóM, a gazdasági társaság indítványozó: indítványozóGT, együtt: indítványozók) jogi képviselőjük (Lohn Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Lohn Balázs) útján az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv. VII.30.179/2019/10., valamint a Fővárosi Ítéltábla 11.Fpkhf.43.202/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték.
- [2] 2. Az indítvány benyújtására alapul szolgáló ügynek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 3. Az indítványozóM a felszámolás alatt álló indítványozóGT alapítója, tulajdonosa. Az indítványozóGT felszámolási eljárása során a felszámoló nyilvántartásba vett egy hitelezői igényt, amely intézkedésről azonban nem tájékoztatta az indítványozókat, azok egy másik bírósági eljárásban szereztek erről tudomást. 2017. november 29-én az indítványozóM nevében a jogi képviselője kifogást nyújtott be. A kifogás bevezetésében a következőképpen fogalmazott: „ügyfelem a [indítványozóGT] alapítója és [egy kapcsolódó gazdasági társaság] jelenlegi ügyvezetője [...] képviseletében” eljárva nyújtotta be a kifogást. A kifogáshoz csatolt, 2017. április 24-én kelt ügyvédi meghatalmazás szerint az indítványozóM mint az indítványozóGT tulajdonosa hatalmazta meg a jogi képviselőt a felszámoló törvénysértő mulasztása elleni kifogás során, továbbá egy meghatározott ügyben való képviseletre. Az elsőfokú bíróság végzésében elutasítás terhe mellett felhívta a kifogással élőt – egyebek mellett – annak 8 napon belül történő bejelentésére, hogy ki a kifogás benyújtója. A jogi képviselő 2017. december 20-án az elektronikusan küldött végzést letöltötte, a hiánypótlásnak határidőben nem tett eleget, ezért a bíróság 2018. január 18-án a kifogást érdemi vizsgálat nélkül elutasította. Az elutasító végzés jogerőre emelkedett. 2018. február 8-án az indítványozók kifogást nyújtottak be a bírósághoz, hivatkozva arra, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi. III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 132. §-a alapján nyújtják be ismételten a kifogásukat. A kifogásban sérelmezték, hogy a felszámoló megalapozatlanul vette nyilvántartásba a hitelezői igényt, ezért megalapozatlan a felszámoló beszámítási nyilatkozata is vele szemben. A felszámoló valamint a hitelező is kérte a kifogás elutasítását – egyebek mellett – elkésztettségére hivatkozással.
- [4] 4. Az elsőfokú bíróság a felszámolónak a hitelező követelése nyilvántartásba vételére vonatkozó intézkedését és a felszámoló beszámításra vonatkozó nyilatkozatát megsemmisítette; kötelezte a felszámolót, hogy a hitelező nyilvántartásba vett teljes hitelezői igényét a nyilvántartásból törölje, a hitelezőt pedig ennek túrésára kötelezte; a felszámoló felmentésére irányuló kérelmet elutasította. A bíróság úgy ítélte meg, hogy a kifogás határidőben érkezett, mert a kifogást előterjesztők a 2017. november 29-én előterjesztett kifogást elutasító végzés kézhezvételét követően a Pp. 132. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel szabályszerűen újra benyújtották kérelmüket, és ezért a kifogást érdemben bírálta el. Az indítványozók, a hitelező és a felszámoló fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatta és a kifogást elutasította. A végzés indokolásában megállapította, hogy a kifogás előterjesztésére az indítványozóM az indítványozóGT tulajdonosaként adott meghatalmazást, s ennek alapján került sor a kifogás benyújtásra. Az elutasítás után, 2018. február 8-án terjesztették elő a kifogást, amelyben I. rendű kifogást előterjesztőként az indítványozóGT-t, II. rendűként az indítványozóM-et mint a társaság tulajdonosát jelölték meg. Csatolták a 2017. november 25-én kelt alapítói

határozatot, melyben elhatározták a kifogás előterjesztését. Új ügyvédi meghatalmazást csatoltak. A másodfokú bíróság vizsgálta, hogy a kifogás határidőben került-e előterjesztésre, alkalmazható-e a Pp. 132. §-a a kifogás esetében is. Álláspontja szerint a Pp. 132. §-a a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 51. §-a szerinti kifogás jogintézményénél nem alkalmazható. Bár a Cstv. 6. § (3) bekezdése mögöttes eljárási szabályként megteremti annak a lehetőségét, hogy a felszámolásban és így a kifogás alapján indult eljárásban is alkalmazhatóak – a nemperes eljárásnak megfelelő módon – a Pp. egyes szabályai, ez azonban nem jelenti azt, hogy a kifogás esetén is érvényesülhetne a Pp. 132. §-a. A bíróság álláspontja szerint a jogalkotó az anyagi jogi igény érvényesíthetősége érdekében adta meg azt a lehetőséget a felperesnek, hogy a Pp. 132. §-a alapján ismételt és hiánytalanul előterjesztett keresetlevéllel a kereset benyújtásának jogi hatályát fenntartsa. Ezzel szemben a Cstv. 51. §-a alapján a felszámolási eljárás során a felszámoló jogsértő intézkedésével vagy mulasztásával szemben benyújtható kifogás egy jogorvoslati eszköz, csak meghatározott személyek által terjeszthető elő, nagyon szűk határidőn belül, az intézkedéstől vagy a mulasztásról való tudomásszerzéstől számított 15 napon belül kerülhet rá sor, és a bíróságnak azt 30 napon belül el kell bírálnia. A Cstv. szabályai mutatják, hogy ezen eljárás célja a sérelem gyors orvoslása.

- [5] A kifogás alapján indult eljárásban betartandó határidő eljárási határidő, nem anyagi jogi jellegű, elmulasztása esetén a Pp. szabályai szerint csak igazolásnak lehet helye. A kifogásra, mint kérelemre irányadók ugyan a Pp.-ben előírt egyes rendelkezések, így a hiánypótlási eljárás szabályai, az eljárási akadályok vizsgálata, de nem alkalmazható a Pp. 132. § rendelkezése, mert a kifogás nem egy anyagi jog érvényesítését szolgálja, ezért a perindítás jogi hatályának fenntartása mint célzat, nem értelmezhető. Az indítványozóGT által előterjesztett kifogás elkésett, mert az általa is állított 2017. november 22-i tudomásszerzéstől számítottan elkésetten adta be kifogását 2018. február 8-án. Mivel az első eljárásban kifogást előterjesztőként nem is szerepelt, a Pp. 132. § alkalmazhatósága esetén sem hivatkozhatna erre a jogszabályi rendelkezésre. Az indítványozóM kifogása is elkésett, mert jóllehet 2017 novemberében már tudomást szerzett a felszámoló intézkedéséről, az eljárásban vizsgált kifogást csak 2018. február 8-án nyújtotta be, a Pp. 132. §-a pedig nem alkalmazható. Az ítéletábla utalt arra, hogy eljárásbeli legitimációját sem igazolta, ezért még a határidőben való előterjesztés esetén sem lenne jogosult kifogás előterjesztésére.
- [6] A jogerős döntés ellen az indítványozók nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet. Álláspontjuk szerint a másodfokú bíróság a Pp. 132. § (1) bekezdésének alkalmazására vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket figyelmen kívül hagyta, illetve rosszul értelmezte. Az elsőfokú bíróság a Pp. 130. § (1) bekezdés j) pontjára hivatkozással utasította el a 2017. november 29-i kifogást érdemi vizsgálat nélkül. Ezen elutasítási okból okszerűen következik, hogy a felek joggal hivatkoztak a Pp. 132. § (1) bekezdésében foglaltakra. Nyilvánvalónak állították, hogy ha nem a Pp. 130. § (1) bekezdés j) pontjára hivatkozik a bíróság a kérelem elutasításának indokaként, úgy kifejezetten fellebbezést terjesztettek volna elő a végzéssel szemben.
- [7] A Kúria a jogerős végzést hatályában fenntartotta. Rámutatott arra, hogy a másodfokú bíróság helytállóan fejtette ki, hogy a II. rendű kifogás előterjesztőnek tulajdonosi minőségében az adott ügyben nincs eljárásjogi legitimációja. Mivel az indítványozóM a kifogás benyújtására nem volt jogosult, esetében az eljárásjogi legitimáció hiánya a kifogás elutasítását önmagában megalapozta. Az adott eljárásban erre figyelemmel csak az indítványozóGT vonatkozásában kellett vizsgálni azt, hogy kifogását határidőben nyújtotta-e be, mert a 2018. február 8-i kifogáshoz csatolt alapítói határozatra tekintettel az indítványozóM-et az indítványozóGT alapítója által felhatalmazott képviselőnek kell tekinteni. Az indítványozóGT azonban a korábban kifejtettek szerint az eredeti, 2017. november 29-i kifogás benyújtásában nem vett részt, így az ő esetében a kifogás ismételt benyújtásának lehetősége elvi szinten sem merülhet fel.
- [8] A Kúria kifejtette azt is, hogy még ha az első kifogás megfogalmazása úgy is értelmezhető lehetne, hogy azt az indítványozóGT nevében – a be nem csatolt 2017. november 25-én tett alapítói határozatra tekintettel – kívánta volna az indítványozóM, mint az alapító által felhatalmazott képviselő előterjeszteni, annak elbírálására sincs lehetőség, mivel a Pp. 132. § (1) bekezdése a kifogás alapján indult eljárásban nem alkalmazható. A Kúria egyetértett a másodfokú bíróság által kifejtett azon érvekkel, hogy a kifogás miért nem hasonlítható a keresetlevélhez. Ezen túl utalt arra is, hogy a kifogás előterjesztésére és elbírálására a Cstv. szigorú határidőt ír elő. E rendelkezésekből következően – a kifogás céljára is figyelemmel – a Kúria egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy kifogás esetén nem érvényesülhet a Pp. 132. §-a, így az eljárás tárgyát képező kifogás elkésett. A felülvizsgálati kérelem további hivatkozásaival kapcsolatban a Kúria kiemelte, hogy a Pp. szabályait a felszámolási ügyekben csak a felszámolási eljárás sajátosságainak figyelembevételével, tehát megfelelően kell alkalmazni. Maga az elsőfokú bíróság sem a Pp. 130. § (1) bekezdés j) pontja alapján, hanem annak „értelemszerű”,

tehát megfelelő alkalmazásával rendelkezett az első kifogás érdemi vizsgálat nélkül történő elutasításáról. A Cstv. 51. § (1) bekezdése szerinti kifogás céljával, rendeltetésével pedig, vagyis azzal, hogy a kifogás a lényegét tekintve nem eljárást megindító beadvány, hanem a folyamatban lévő felszámolási eljárásban igénybe vehető jogorvoslati eszköz, nem fér össze a Pp. 132. §-ának alkalmazása. Az első kifogást elutasító végzés megfelelő tájékoztatást tartalmazott a végzessel szemben előterjeszhető fellebbezés lehetőségéről. Olyan tájékoztatást viszont – helyesen – nem tartalmazott, hogy a Pp. 132. §-nak alkalmazásával a kifogás ismét joghatályosan előterjeszhető lenne. Ha tehát úgy is kellene tekinteni, hogy az indítványozóGT nyújtotta be az első kifogást is, a kifogást érdemi vizsgálat nélkül elutasító végzés elleni fellebbezés előterjesztése kizárólag saját mulasztása vagy téves jogértelmezése miatt maradt el, az elsőfokú bíróságtól semmilyen téves vagy megtévesztő tájékoztatást nem kapott, eljárási jogai gyakorlásában őt a bíróság nem korlátozta.

- [9] 3. Az indítványozók ezt követően nyújtották be alkotmányjogi panaszukat.
- [10] Az indítványozók álláspontja szerint sérült egyrészt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított, a tisztességes eljáráshoz való alapjog, ezen joguk korlátozására nem az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján, a szükségesség-arányosság követelményének figyelembe vételével került sor; a döntés ellentétes továbbá az Alaptörvény 28. cikkével is.
- [11] 3.1. Az indítványozók szerint a Kúria végzése azért sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított jogukat, mert helybenhagyta azt a másodfokú végzést, amely a kifogás érdemi vizsgálatát annak ellenére utasította el a Pp. 132. § (1) bekezdésének alkalmazhatatlanságára hivatkozva, hogy a legelőször benyújtott kifogást a bíróság a Pp. 130. § (1) bekezdésének j) pontja alapján utasította vissza. Állításuk szerint a visszautasítás indokára tekintettel nyújtották be újból a kifogást – a fellebbezés helyett – a Pp. 132. §-ának (1) bekezdésére hivatkozva.
- [12] Az elsőfokú bíróság befogadta a kifogást, így alappal bízhattak abban, hogy az újból benyújtott kifogás következményeképp az befogadásra és érdemi elbírálásra kerül. A tisztességes eljáráshoz való joguk álláspontjuk szerint amiatt sérült, mert a Kúria döntése alapján nincs lehetőségük arra, hogy a kifogás érdemi vizsgálat nélkül történő elutasítását követően azt ismét elterjesszék a korábbi joghatások fenntartásával, azaz számukra a tisztességes eljárás nincsen biztosítva. Az indítványozók álláspontja szerint a nem peres felszámolási eljárás során a kifogás mint jogintézmény a kereseti jognak feleltethető meg. A Cstv. 51. §-a szerinti kifogásolási eljárás is egy kérelemmel indul, amelynek meg kell felelnie a Pp. 121. §-ában írtaknak; a jogalkotó nem a kereset, hanem az eljárást megindítását célzó kezdő beadvány (keresetlevél, kifogás stb.) esetén kívánta a kérelem joghatályainak fenntartását biztosítani. Az indítványozók nézete szerint a felszámolási eljárásban, a kifogáshoz kapcsolódóan a Cstv. 6. §-ának (3) bekezdése alapján is alkalmazandó a Pp. 132. §-a. Az indítványozók állították továbbá, hogy a Kúria kiürítette a számukra nyitva álló lehetőségeket azáltal, hogy a kifogás érdemi vizsgálat nélkül elutasításra került, de annak újra beadására már nem biztosított lehetőséget, ez sérti a tisztességes eljáráshoz való jogukat. „Nem minősül tisztességes eljárásnak az, ha a féllel szemben a bíróság alkalmaz egy – a fél számára hátrányos – jogszabályi rendelkezést, majd megvonja a féltől azt a lehetőséget, hogy az ebben az esetben egyébként alkalmazható és alkalmazandó jogszabályi rendelkezés segítségével a fél a hátrányos helyzetén javítson, a korábban hiányos beadványát újfent előterjessze.”
- [13] 3.2. Az Alaptörvény 28. cikke az indítványozók szerint amiatt sérült, mert a Kúria a Pp. szövegét nem a törvény céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezte akkor, amikor helybenhagyta a másodfokú bíróság végzését. „Nem minősülhet és álláspontunk szerint nem is minősül következetes jogszabály értelmezésnek illetőleg alkalmazásnak az, hogy az azonos helyzetre (jelen esetben a keresetlevél érdemi vizsgálat nélküli elutasítása és újból történő benyújtása) alkalmazandó jogszabályi rendelkezések közül a bíróság megszabja, hogy melyik alkalmazható és melyik nem.”
- [14] 3.3. Az indítványozók szerint a Kúria a végzésében foglalt döntés által korlátozta a tisztességes eljáráshoz való jogukat, azonban a korlátozásnak nem volt legitim célja, így sérült az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése is. Állították: a jogalkalmazó az Alaptörvénnyel és az Alkotmánybíróság gyakorlatával ellentétesen értelmezte és alkalmazta a Pp. rendelkezéseit, ezáltal a tisztességes eljáráshoz való alapjogukat szükségtelenül és aránytalan mértékben korlátozta.

- [15] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozók érintettek tekinthetők és a végzéssel szemben további jogorvoslatra nincs lehetőség. Az indítvány az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdésében foglalt feltételeknek is megfelel.
- [16] 4.1. Az Abtv. 29. §-a szerint „az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be”. E feltételnek az indítvány az alábbiak miatt nem felel meg.
- [17] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelméhez kapcsolódóan az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. Az indítványozók a bírósági döntések alaptörvény-ellenessége alapjaként azt jelölték meg, hogy a Kúria és a másodfokú bíróság nézete szerint a Pp. 132. §-a nem alkalmazható a felszámolási eljárás során benyújtott kifogások esetén; az indítványozók ezzel ellentétes álláspontjukat a per során és az alkotmányjogi panaszukban is részletesen kifejtették. Az indítványozók tehát a bíróság jogválasztásának, jogalkalmazásának, jogértelmezésének a megfelelőségét vitatták.
- [18] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza azon következetes gyakorlatát, mely szerint a testület „az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja fogalmazza meg, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. A bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe. Ezért fogalmaz úgy az Abtv. 27. §-a, hogy alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. [...] A jogalkotó ezzel a 2012. január 1-jétől hatályos rendelkezéssel teremtette meg a bírói jogalkalmazás és jogértelmezés alkotmányossága vizsgálatának korábban nem ismert lehetőségét. A bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz azonban nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének. Miként az Alaptörvény és az Abtv. fent idézett rendelkezéseiből is kitűnik, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban azonban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [...]. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[14]} Az indítványozó alkotmányjogi panasa a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tekintetében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik. Azáltal ugyanis, hogy a bíróságok jogválasztását sérelmezi, valójában a bíróságok döntéseivel szembeni tartalmi kifogásait fogalmazza meg, és végeredményben a döntés számára hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek. Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy következetes álláspontja szerint „[a] tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bírósági eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. A Kúria az indítványozók felülvizsgálati kérelmében felhozott érvekre tekintettel részletes indokát adta annak, hogy megítélése szerint miért nem alkalmazható a felszámolási eljárásban ismételt benyújtott kifogás esetén a Pp. 132. §-a. Annak megítélése, hogy alkalmazható-e az ügyben a Pp. hivatkozott rendelkezése, egyértelműen olyan jogértelmezési kérdés, melynek felülbírálatára az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel {hasnólóan ld. 3344/2018. (X. 26.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az érdemi vizsgálat további akadályát képezi az is, hogy az indítványozók a Pp. 132. §-ának alkalmazhatóságával kapcsolatos bírói jogértelmezést vitatták, ugyanakkor a Kúria végzése szerint a kifogás elutasításának indoka az indítványozóM esetén eljárásjogi legitimációjának a hiánya volt (ld. a kúriai végzés indokolásának [44] bekezdése), míg az indítványozóGT esetén a kifogás azért volt elkésett,

mert az első, 2017. november 29-én benyújtott kifogásnak nem volt előterjesztője. Bár a Kúria döntése részletesen kitér a Pp. 132. §-ának a kifogási eljárásban való alkalmazhatósága kérdésére, ezt azonban feltételesen teszi meg: „Az I. rendű kifogást előterjesztő azonban a korábban kifejtettek szerint az első, az eredeti kifogás benyújtásában nem vett részt, így az ő esetében a kifogás ismételt benyújtásának lehetősége elvi szinten sem merülhet fel. Ettől függetlenül arra az esetre, ha az első kifogás megfogalmazása úgy volna értelmezhető, hogy azt az I. rendű kifogást előterjesztő nevében – a be nem csatolt 2017. november 25-en tett alapítói határozatra tekintettel – kívánta volna [az indítványozóM], mint az alapító által felhatalmazott képviselő előterjeszteni, a Kúria rámutat, hogy a Pp. 132. § (1) bekezdése a kifogás alapján indult eljárásban nem alkalmazható.” A Kúria a részletes jogszabály-értelmezésén keresztül a felülvizsgálati kérelemben felvetett érvekre adott választ.

- [20] Mivel a Kúria a kifogást elutasító végzés helybenhagyását nem a Pp. 132. §-ának az ügyben történő alkalmazhatatlanságára alapította, ezért az Abtv. 29. §-a szerinti feltétel már csak ezért sem áll fenn.
- [21] 4.2. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében alkotmányjogi panasz az Alaptörvényben biztosított jog sérelmére alapítható. Az indítványnak az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése, valamint 28. cikke sérelmére alapozott része nem felel meg ennek a feltételnek, mivel az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ezen alaptörvényi rendelkezések az indítványozók számára közvetlen, az Alaptörvényből származó jogosultságot nem biztosítanak [legutóbb ld. 3346/2020. (VIII. 5.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [22] 5. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 27. § (1) bekezdésére, 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes -Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/702/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3368/2020. (X. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.315/2019/5. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság és magánszemély (a továbbiakban együtt: indítványozók) jogi képviselőjük (dr. Lohn Balázs ügyvéd) útján az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszszal fordultak az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.315/2019/5., valamint a Fővárosi Ítéltábla 11.Fpkhf.43.457/2019/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték.
- [2] 2. Az indítvány benyújtására alapul szolgáló ügynek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 2.1. A magánszemély indítványozó a felszámolás alatt álló gazdasági társaság indítványozó alapítója, tulajdonosa. A gazdasági társaság indítványozó felszámolási eljárása során a felszámoló nyilvántartásba vett egy hitelezői igényt, amely intézkedésről nem tájékoztatta az indítványozókat, azok egy másik bírósági eljárásban szereztek erről tudomást. Emiatt 2017. november 29-én kifogást nyújtottak be a felszámoló ellen, amelyben arra hivatkoztak, hogy a felszámoló megalapozatlanul vette nyilvántartásba a hitelezői igényt és ezért megalapozatlan a felszámoló beszámítási nyilatkozata is vele szemben. Az elsőfokú bíróság 78.Fpkh.136/2018/33. számú végzésében a felszámolónak a követelés nyilvántartásba vételére vonatkozó intézkedését és a felszámoló beszámításra vonatkozó nyilatkozatát megsemmisítette, kötelezte a felszámolót, hogy a nyilvántartásba vett teljes hitelezői igényt a nyilvántartásból törölje, a hitelezőt pedig ennek tűrésére kötelezte. A kifogást előterjesztőknek a felszámoló felmentésére irányuló kérelmét elutasította. (Az Alkotmánybíróság előtt ezen kifogáshoz kapcsolódóan IV/702/2020. számon folyik az eljárás, a továbbiakban: alapeljárás.) Az indítványozók ezen bírósági döntést követően, 2018. november 21-én ismételten kifogást nyújtottak be a Fővárosi Törvényszékre, melyet a bíróság 78.Fpkh.649/2018/2. számú végzésében azért utasított el, mert az indítványozók nem terjesztettek elő szabályszerű ügyvédi meghatalmazást. A végzés rendelkező, a jogorvoslatra vonatkozó részében a fellebbezést jelölte meg a bíróság jogorvoslati eszközként, az indokolásában utalt a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi. III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 132. § (1) bekezdésében foglaltakra. Ez az elutasító végzés 2019. január 12-én jogerőre emelkedett.
- [4] 2.2. 2019. január 25-én a Pp. 132. § (1) bekezdése alapján az indítványozók újra benyújtották a kifogást. Ezt a kifogást a Fővárosi Törvényszék 2019. február 1-jén a Pp. 130. § (1) bekezdésének *d*) pontja alapján, az alapperben hozott elsőfokú döntéshez benyújtott fellebbezésekre tekintettel, érdemi vizsgálat nélkül elutasította. A bíróság rámutatott, hogy az előtte folyó eljárásban az alapeljárásban „előterjesztett kifogással egyező tartalmú nyilatkozatot és kérelmet terjesztettek elő és ugyanazon jog érvényesítése mellett, ugyanazon tényállás megjelölése mellett ugyanazon felek között, a felszámolóval szemben. Ezt beadványukban [az indítványozók] maguk is kijelentették.” Az ügyben a csőd eljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 6. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó, a Pp. 130. § (1) bekezdésének *d*) pontja alapján a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül el kell utasítani, ha „a felek között ugyanabból a ténybeli alaptól származó ugyanazon jog iránt – akár ugyanazon bíróság, akár más bíróság előtt – a per már folyamatban van”. Az alapeljárásban a végzés meghozatalakor a fellebbezési eljárás folyamatban volt.

- [5] 2.3. Az indítványozók fellebbezést nyújtottak be a végzés ellen, melyben arra hivatkoztak, hogy az alapeljárásban hozott elsőfokú döntés még nem emelkedett jogerőre. A második kifogást azért terjesztették elő, hogy ha a másodfokú bíróság bármely okból megváltoztatná az elsőfokú határozatot, úgy az indítványozók részéről a törvényes határidőn belül ismételten meg legyen kifogásolva a hitelező igénye és a beszámítási kérelme. A felszámoló a fellebbezésre tett észrevételében az elsőfokú határozat helybenhagyását kérte; előadta, hogy az indítványozók több kifogás ismételt benyújtásával új és új kifogásokat generálnak, már közel 20 kifogási eljárás indult a felszámolásban. A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy az indítványozók a 2018. november 21-én előterjesztett kifogásukban azt adták elő, hogy a hitelező 2018. november 5-én részükre megküldött fellebbezésekor kapták kézhez és ismerték meg a hitelezői igény és beszámítás alátámasztására benyújtott okiratokat, így ekkor értesültek a beszámítás jogszabálysértő voltáról. Ezen túlmenően arra is hivatkoztak, hogy a két ügyben a kifogásolók személye megegyezik és a kifogás okafogyottá válik, ha az alapeljárás elsőfokú döntése jogerőre emelkedik, ezért ügyük elbírálását felfüggeszteni kérték az alapeljárásban hozott másodfokú döntés meghozataláig. A másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy az alapeljárásból hivatalos tudomása van arról, hogy a kifogással élők – saját előadásuk szerint – 2017. november 22-én szereztek tudomást az általuk kifogásolt felszámolói intézkedésről. Az alapeljárás során a másodfokú bíróság az elsőfokú döntést megváltoztatta és a kifogást – annak elkésettségére tekintettel – érdemi vizsgálat nélkül elutasította.
- [6] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntését helybenhagyta. Rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy ugyanazon felek között ugyanazon tényalapból, ugyanazon jog iránt az eljárás folyamatban van, ezért a Pp. 130. § (1) bekezdésének *d*) pontja alapján helytállóan utasította el érdemi vizsgálat nélkül a kifogást. Bár időközben az alapeljárásban – a másodfokú bíróság megállapítása szerint – jogerős érdemben elutasító döntés született, ezért az eljárási akadály a Pp. 130. § (1) bekezdés *d*) pontjának „vagy annak tárgyában már jogerős ítéletet hoztak” fordulata alapján, „*res iudicata*” okán továbbra is fennáll. Bár az elsőfokú bíróság azt nem vizsgálta, hogy a kifogás elkésett-e vagy sem, a másodfokú bíróság erre a kérdésre is kitért és azt állapította meg, hogy a kifogás nyilvánvalóan elkésett. Kétséget kizáróan megállapítható, hogy az indítványozók 2017. november 22-én szereztek tudomást a felszámoló intézkedéséről, és a megtámadott fellebbezési intézkedés első tudomásszerzésének az időpontja számít a kifogás benyújtására nyitvaálló 15 napos határidő kezdő időpontjának. Ezért az indítványozók tévesen hivatkoztak arra, hogy a hitelező fellebbezését 2018. november 5-én vették át és ebből ismerték meg a sérelmezett hitelezői igényt és a beszámítást, ezért ismételten előterjeszthető a kifogás. „A megtámadott fellebbezési intézkedés első tudomásszerzésének időpontja számít a kifogás benyújtásának időpontjaként. Az a tény, hogy az eljárás során (akár az ellenérdekű fél fellebbezéséből) a későbbiekben a kifogásolók további információhoz jutottak, a kifogásolás jogát újra nem nyitja meg. A kifogásolók maguk is előadták, hogy ugyanazt a kifogást terjesztették elő, mint egy évvel korábban. Ezért egyértelmű, hogy a kifogással élők »második« kifogása (is) elkésett.”
- [7] 2.4. A felülvizsgálati bíróságként eljáró Kúria a másodfokú végzést hatályában fenntartotta. Megállapította, hogy bár a Pp. 130. § (1) bekezdés *d*) pontja alkalmazásának a feltételei nem állnak fenn, mivel érdemi vizsgálat nélkül történt elutasítás esetén az érvényesített jog tárgyában nem hozott jogerős határozatot a bíróság (ezért ilyen esetben a *res iudicata* hatás nem állapítható meg), azonban helytálló a másodfokú bíróság azon érvelése, mely szerint az indítványozók a kifogás benyújtásával elkéstek. A Kúria rámutatott arra, hogy az alapeljárásban és a jelen eljárásban is ugyanazt állították a kifogást előterjesztők, ugyanaz volt a tényállításuk és a kérelmük is. Az alapeljárás kifogásában az indítványozók sérelmezték, hogy a felszámoló megalapozatlanul vette nyilvántartásba a hitelezői igényt, és ezért megalapozatlan a felszámoló beszámítási nyilatkozata is vele szemben. Ehhez képest a kifogást előterjesztők nem terjesztettek elő más tényállást a jelen eljárásban, nem állítottak mást, mint hogy a felszámoló megalapozatlanul vette nyilvántartásba a hitelezői igényt és ezért megalapozatlan a beszámítási nyilatkozat is. „Önmagában az, hogy az adott kifogás alátámasztásához az eljárás tartama alatt kerülnek elő újabb iratok – amelyek nem a felszámoló egy másik, a kifogásban már sérelmezettől eltérő jogszabálysértő magatartását tárják fel – nem teszik lehetővé újabb kifogás előterjesztését.” A Kúria megjegyezte, hogy az indítványozók a 2019. január 25-én szabályszerűen benyújtott kifogást az általuk állított 2018. november 5-i tudomásszerzéshez képest is elkésetten terjesztették elő.
- [8] 3. Az indítványozók ezt követően nyújtották be alkotmányjogi panaszukat.
- [9] Az indítványozók álláspontja szerint sérült egyrészt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított, a tisztességes eljáráshoz való alapjoguk, ezen joguk korlátozására nem az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése

alapján, a szükségesség-arányosság követelményének figyelembe vételével került sor; a döntés ellentétes továbbá az Alaptörvény 28. cikkével is.

- [10] 3.1. Az indítványozók szerint a Kúria végzése azért sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított jogukat, mert helybenhagyta azt a másodfokú végzést, amely a kifogást elkésettség okán elutasította, mivel a 2017. november 22-i tudomásszerzést követően több mint 15 nap eltelt a kifogás benyújtásáig. Az indítványozók nézete szerint „irreleváns, hogy magáról a jogügyletről mikor szereztünk tudomást, kizárólag az bír jelentőséggel, hogy az azt alátámasztó okiratokat mikor ismertük meg, ugyanis azok alapozzák meg a jogügylet érvénytelenségét. Mindezt alátámasztják a BDT2013.2983. számú döntésben foglaltak is.” Az indítványozók rámutattak arra, hogy a 2019. január 12-én jogerőre emelkedett elsőfokú végzésben a bíróság utalt a Pp. 132. § (1) bekezdésének alkalmazhatóságára; erre tekintettel nyújtották be ismételten a kifogást. A Kúria azonban döntése indokolásának [29] bekezdésében azt rögzítette, hogy a Pp. 132. §-a a kifogásolási eljárásban nem alkalmazható. Az indítványozók ehhez kapcsolódóan arra hivatkoztak, hogy az „elsőfokú bíróság pontatlan illetve téves tájékoztatása miatt” őket hátrány nem érhetne volna, és ez alapján nem lett volna helye a kifogás elutasításának, mivel ők az elsőfokú bíróság végzésének indokolásában foglaltakat követték, annak megfelelően jártak el. „A bírói gyakorlat is több jogesetben rögzítette, hogy a bíróságnak a jogorvoslati határidő tekintetében adott téves, a törvénnyel adott esetben ellentétes tájékoztatása jogkövetkezményét nem lehet arra a jogi képviselőre hárítani, aki a perbeli cselekményt e tájékoztatásnak megfelelő határidőben teljesítette. A jogorvoslatról való tájékoztatás hiánya, a téves vagy pontatlan tájékoztatás miatt a felet hátrány nem érheti.” E körben hivatkoztak a BH2007. 51.; BH.2012.96. valamint a BH. 1977.1.27. számú döntésekre. Az indítványozók álláspontja szerint azért is sérül a tisztességes eljáráshoz való joguk, mert a Kúria döntése alapján – hiába csak egy évvel később jutott tudomásukra a beszámítás alapjául szolgáló okiratok tartalma – nem volt lehetőségük arra, hogy azokra hivatkozással kifogást terjesszenek elő a felszámoló jogsértő intézkedésével szemben, amelynek következtében közel 900 millió Ft összegű hitelezői igény jogszabálysértő módon került beszámításra és ennek okán az adott hitelező jogtalan előnyben részesült a többi hitelezővel szemben. „A Kúria kiüresítette a számunkra nyitva álló lehetőségeket azáltal, hogy a kifogás érdemi vizsgálat nélkül elutasításra került annak okán, hogy az elkésett, és az elkésettséget is arra alapozta, hogy a kifogás tárgyát képező jogügyletről már 2017. november 22. napján tudomást szereztünk – illetve, hogy a [...] Pp. 132. §-a jelen esetben nem volt alkalmazható –, hiába hivatkoztuk le több iratban is, hogy nem a jogügyletről való tudomásszerzés időpontja a releváns jelen esetben, hanem az annak jogszabálysértő voltát alátámasztó okiratokról való tudomásszerzés időpontja. A Kúria elkésettség körében tett állításai tévesek, azok által az eljárásban részt vevők alkotmányos jogai sérülnek.” „Nem minősül tisztességes eljárásnak az, ha a bíróság nem ad lehetőséget a fél számára, hogy az önhibáján kívül korábban rendelkezésére nem állt okiratokról történő tudomásszerzést követően a törvényes határidőn belül előterjessze a kifogását a felszámoló jogszabálysértő intézkedésével szemben.”
- [11] 3.2. Az Alaptörvény 28. cikke az indítványozók szerint amiatt sérült, mert a Kúria a Pp., valamint a Cstv. egyes rendelkezéseit nem azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezte és alkalmazta akkor, amikor helybenhagyta a másodfokú bíróság végzését. „Nem minősülhet, és álláspontunk szerint nem is minősül következetes jogszabályértelmezésnek, illetőleg alkalmazásnak az, hogy a Fővárosi Törvényszék által alkalmazott jogszabályi hivatkozásra tekintettel ismételten benyújtott kifogást ugyanezen bíróság elutasítja (álláspontunk szerint a [...] Pp. 130. §-a (1) bekezdésének d) pontja szerinti elutasításnak sem volt helye), majd a másodfokú bíróság e döntést helybenhagyja és a kifogás elkésett voltát kiemelve hoz döntést, amelyet a Kúria szintén helybenhagy. A Kúria döntésével lényegében kiüresedtek a számunkra nyitva álló lehetőségek a kifogás ismételten történő előterjesztése körében, és ezáltal a rendeltetésszerű joggyakorláshoz való jogunk sérült.”
- [12] 3.3. Az indítványozók szerint a Kúria a végzésében foglalt döntés által korlátozta a tisztességes eljáráshoz való jogukat, azonban a korlátozásnak nem volt legitim célja, így sérült az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése is. Állították: a jogalkalmazó az Alaptörvénnyel és az Alkotmánybíróság gyakorlatával ellentétesen értelmezte és alkalmazta a Pp. rendelkezéseit, ezáltal a tisztességes eljáráshoz való alapjogukat szükségtelenül és aránytalan mértékben korlátozta.
- [13] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz

befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozók érintettek tekinthetők és a végzéssel szemben további jogorvoslatra nincs lehetőség. Az indítvány az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdésében foglalt feltételeknek is megfelel.

- [14] 4.1. Az Abtv. 29. §-a szerint „az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.” E feltételnek az indítvány az alábbiak miatt nem felel meg.
- [15] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelméhez kapcsolódóan az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. Az indítványozók a bírósági döntések alaptörvény-ellenességének alapjaként azt jelölték meg, hogy a bíróságok megállapítása szerint az alapeljárásban és a jelen eljárásban ugyanazon felek között, ugyanabból a ténybeli alapból származó, ugyanazon jog iránt volt az eljárás folyamatban és nem tulajdonítottak jelentőséget annak, hogy a felszámoló eljárásának – állított – jogszerűtlenségét igazoló okiratok csak később jutottak az indítványozók tudomására, így ezek már új tényt képeznek (ami alapján újra benyújtható a kifogás). Ennek következményeként a másodfokú bíróság, illetve a Kúria azt állapította meg, hogy a kifogás elkésett, míg az indítványozók álláspontja szerint nem a jogügyletről, hanem az annak jogszabálysértő voltát alátámasztó okiratokról való tudomásszerzés időpontja a releváns az ügyükben, így a kifogás nem késett el. Az indítványozók tehát a bíróság ténymegállapításait – a két eljárás egyezősége, a tények azonossága, valamint a tudomásra jutás időpontja – vitatták.
- [16] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza azon következetes gyakorlatát, mely szerint „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírlatára nem rendelkezik hatáskörrel.” {3170/2014. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [8]} A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {ld. 3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}. „A bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz azonban nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének. Miként az Alaptörvény [...] fent idézett rendelkezéseiből is kitűnik, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban azonban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [...].
- A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[14]} Az indítványozó alkotmányjogi panasz a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tekintetében nem alkotmányossági, hanem törvényességi, tényállás-megállapítási kérdésekre vonatkozik. Azáltal ugyanis, hogy a bíróságoknak a tények azonosságára, illetve a tudomásra jutás időpontjára vonatkozó megállapításait sérelmezik, valójában a bíróságok döntéseivel szembeni tartalmi kifogásaikat fogalmazzák meg, és végeredményben a döntés számukra hátrányos voltát tekintik alapjogi sérelemnek.
- [17] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a jelen ügyben nincs annak jelentősége, hogy a Kúria álláspontja szerint a Pp. 132. §-a alkalmazható-e a felszámolási eljárásban benyújtott kifogások esetén, mivel a Kúria megállapítása szerint a kifogás benyújtására rendelkezésre álló 15 napos határidő a jogügyletről való tudomásszerzéssel, 2017. november 22-ével indult, ehhez képest pedig már a 2018. november 21-én előterjesztett kifogás nyilvánvalóan elkésett volt. Az indítványozók ügyére tehát semmilyen kihatással nem lehet a Kúriának a Pp. 132. §-a alkalmazhatóságával kapcsolatos jogértelmezése.

- [18] 4.2. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében alkotmányjogi panasz az Alaptörvényben biztosított jog sérelmére alapítható. Az indítványnak az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése, valamint 28. cikke sérelmére alapozott része nem felel meg ennek a feltételnek, mivel az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ezen alaptörvényi rendelkezések az indítványozók számára közvetlen, az Alaptörvényből származó jogosultságot nem biztosítanak [legutóbb ld. 3346/2020. (VIII. 5.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [19] 5. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 27. § (1) bekezdésére, 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/956/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3369/2020. (X. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény 2. § (1) bekezdés a) pontja és 2. § (3) bekezdése, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.X.38.292/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (Lohn Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Lohn Balázs) eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján, melyben a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban: Mmtv.) 2. § (1) bekezdés a) pontja és 2. § (3) bekezdése, valamint a Kúria Kfv.X.38.292/2019/2. számú végzése és az Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.067/2019/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárás során megállapított tényállás szerint az indítványozó 2019. február 18. napján megváltozott munkaképességű személyek ellátása iránti kérelmet nyújtott be. Az elsőfokú komplex minősítés eredményéről szóló összefoglaló vélemény szerint az indítványozó egészségi állapotának mértéke 13%, a megállapított egészségi állapot kialakulásának időpontja 2019. február 28. napja, az indítványozó állapota alapján D minősítési csoportba tartozó, rehabilitációja nem javasolt, kizárólag folyamatos támogatással foglalkoztatható, az indítványozó következő felülvizsgálata pedig 2024. februárjában lesz esedékes. Az első fokon eljáró Heves Megyei Kormányhivatal Egri Járási Hivatala 2019. március 28. napján kelt határozatában az indítványozó kérelmét elutasította, ugyanis azt állapította meg, hogy az indítványozó nem volt a kérelem benyújtását megelőző 5 éven belül legalább 1095 napon át, 10 éven belül legalább 2555 napon át, vagy pedig 15 éven belül legalább 3650 napon át biztosított.
- [3] Az indítványozó fellebbezése nyomán eljáró Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal 2019. április 25. napján kelt határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A másodfokú hatóság határozatában rögzítette, hogy az indítványozó nem rendelkezik az Mmtv. 2. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, minimálisan szükséges biztosítási idővel, ugyanis az indítványozó számára korábban folyósításra került gyermekgondozási segély és gyermeknevelési támogatás folyósításának időtartama nem minősül biztosítási időnek a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint a szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.) 5. §-a értelmében. A másodfokú hatóság határozatában azt is rögzítette továbbá, hogy az indítványozó rendszeres pénzellátásnak minősülő gyermeknevelési támogatásban részesül, ekként az Mmtv. 2. § (1) bekezdés c) pontja szerinti feltételt sem teljesíti.
- [4] Az indítványozó keresete alapján eljáró Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.067/2019/3. számú, 2019. szeptember 25. napján kelt ítéletével a keresetet elutasította, tekintettel arra, hogy a gyermekgondozási segély folyósításának időtartama a Tbj. 5. §-a szerinti biztosítási időbe nem számít bele, az indítványozó részére 2015. február 4. napjától kezdődően folyósított gyermeknevelési támogatás pedig rendszeres pénzellátásnak minősül, ekként az indítványozó az Mmtv. 2. § (1) bekezdés a) és c) pontja szerinti feltételeket sem teljesíti, így pedig az Mmtv. szerinti ellátásokra nem jogosult.
- [5] A jogerős ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, melyben elsődlegesen a jogerős ítélet közigazgatási cselekményekre is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú szerv új eljárás kötelezését, másodlagosan pedig a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára való utasítását kérte. A Kúria Kfv.X.38.292/2019/2. számú, 2019. december 17. napján kelt végzésével a felülvizsgálati kérelem befogadását visszautasította, tekintettel arra, hogy az indítványozó a felülvizsgálati kérelmében befogadási okot nem jelölt meg.

- [6] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát, melyben egyaránt kérte az Mmtv. 2. § (1) bekezdés a) pontja és 2. § (3) bekezdése, valamint a Kúria Kfv.X.38.292/2019/2. számú végzése és az Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.067/2019/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [7] 2.1. Az indítvány szerint az Mmtv. 2. § (1) bekezdés a) pontja és 2. § (3) bekezdése ellentétes az Alaptörvény II. cikkével, XIX. cikk (1) és (3) bekezdésével, XVI. cikk (1), (2) és (3) bekezdéseivel, XXX. cikk (1) és (2) bekezdéseivel, a Q) cikk (1), (2) és (3) bekezdéseivel, valamint a Módosított Európai Szociális Karta 13. cikkével. Az Alaptörvény II. cikkének sérelmét az indítványozó azért állítja, mert a támadott jogszabályi rendelkezés megfosztja a jövőbeli jövedelemszerzés és a gyermekeiről való önálló gondoskodás reményétől, ugyanis egészségi állapota miatt a jövőben sem fogja tudni teljesíteni a biztosítási időre vonatkozó követelményeket. A XVI. cikk sérelmét az indítvány azzal indokolja, hogy kiskorú gyermekeiről alaptörvényi kötelezettsége ellenére sem tud önállóan gondoskodni. Az Alaptörvény XIX. cikke szerinti jogosultságok minden magyar állampolgárt megilletnek, azonban a jogosultsági feltételek megállapítása során a jogalkotó önkényesen járt el és hátrányos megkülönböztetést valósított meg. Az Mmtv. szerinti szabályozás nem biztosítja továbbá a Módosított Európai Szociális Karta szerinti megfelelő támogatást sem. Az indítvány a XXX. cikk, valamint a Q) cikk állított sérelmére vonatkozóan indokolást nem tartalmaz.
- [8] 2.2. Az indítvány a Kúria végzését, valamint az Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét az Alaptörvény II. cikkébe, XV. cikk (1)–(5) bekezdéseibe, XVI. cikk (1)–(3) bekezdéseibe, XIX. cikk (1) bekezdésébe, XXIV. cikk (1) bekezdésébe, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseibe, 1. cikk (2) bekezdés b) pontjába, 25. cikk (1) bekezdésébe, 28. cikkébe, C) cikk (1) bekezdésébe és T) cikk (1) bekezdésébe ütközőnek tartja, az alábbiak szerint.
- [9] Az indítványozó szerint az Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítélete ellentétes az Alaptörvény II. cikkével, mert az ellátáshoz való jogosultság megtagadásával lehetetlenné tette, hogy az indítványozó magáról és gyermekeiről gondoskodni tudjon. Az ítélet ugyancsak sérti az Alaptörvény XV. cikk (1), (2) és (5) bekezdéseit, mert az indítványozót hátrányos megkülönböztetés érte a vele összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest. Az Alaptörvény XVI. cikk (2) és (3) bekezdései azért sérültek, mert ellátás hiányában az indítványozó nem tudja szülőként az elvárt támogatást és gondoskodást megadni a gyermekei számára, mellyel egyben a gyermekei jogai is sérültek. Az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítványozó azért állítja, mert az Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság megtagadta az indítványozótól az anyának és rokkant személynek a törvény szerint járó támogatást. Végezetül az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmét az alkotmányjogi panasz arra tekintettel állítja, hogy az elsőfokú hatóság a tényállás-tisztázási kötelezettségének nem tett eleget. Az indítvány az Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítélete alaptörvény-ellenességével összefüggésben a XV. cikk (3) és (4) bekezdéseire, a XVI. cikk (1) bekezdésére és a 28. cikkre vonatkozóan indokolást nem tartalmaz.
- [10] Az indítványozó szerint a Kúria végzése sérti az indítványozó Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz és jogorvoslathoz való alapjogait, tekintettel arra, hogy a Kúria olyan feltételt támasztott a felülvizsgálati kérelem befogadhatóságával szemben, amely az alkalmazandó jogszabályokban nem szerepel. Ezzel összefüggésben az indítvány kifejezetten hivatkozik a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.), valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény egyes rendelkezéseire, melyekben a jogalkotó egyértelműen megjelölte, hogy valamely kötelező tartalmi elem a beadványok elbírálásának alapfeltétele, ezzel szemben azonban a Kp. 118. § (1) bekezdése ilyen előírást nem tartalmaz. Az indítvány a Kúria végzésével összefüggésben a C) cikk (1) bekezdése, a T) cikk (1) bekezdése, az 1. cikk (2) bekezdés b) pontja, a 25. cikk (1) bekezdése és a 28. cikk állított sérelmére vonatkozóan indokolást nem tartalmaz.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [12] 3.1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megállapítja, hogy a Kúria Kfv.X.38.292/2019/2. számú végzésében a felülvizsgálati kérelmet visszautasította. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a Kúria felülvizsgálati kérelmet visszautasító végzése az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, így alkotmányjogi panasszal támadható. Ez ugyanakkor egyben azt is jelenti, hogy az alkotmányjogi

panasz megítélése szempontjából az alapügy érdemében hozott döntésnek az Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2019. szeptember 25. napján kelt, 4.K.27.067/2019/3. számú ítélete tekinthető.

- [13] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó jogi képviselője az Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét 2019. október 3. napján, a Kúria végzését pedig 2020. február 10. napján vette át, az alkotmányjogi panasz pedig 2020. április 9. napján került elektronikusan benyújtásra. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapítja, hogy az alkotmányjogi panasz a Kúria végzésével szemben határidőben került előterjesztésre, az Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletével szemben azonban elkésletnek minősül, és azzal szemben az Abtv. 30. § (4) bekezdésének megfelelően az alkotmányjogi panasz benyújtásakor már igazolási kérelem előterjesztésének sem volt helye.
- [14] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az Ügyrend 32. § (1) bekezdése szerint az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszok esetében a jogorvoslati lehetőségek kimerítésének kötelezettsége nem vonatkozik a felülvizsgálatra, mint rendkívüli jogorvoslatra. Abban az esetben, ha az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjeszt elő, az alkotmányjogi panasz előterjeszhetősége szempontjából az indítványozó kockázata, hogy a Kúria a felülvizsgálati kérelmet érdemben elbírálja-e. Ha a Kúria a felülvizsgálati kérelmet bármely okból nem bírálja el érdemben, az Alkotmánybíróság csak két esetben vizsgálhatja az ügy érdemében hozott korábbi döntést akkor, ha az alkotmányjogi panasz ahhoz képest elkésletten, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn túl kerül előterjesztésre: az eljárást lezáró döntés megsemmisítése esetén az Abtv. 43. § (4) bekezdésének megfelelően, illetőleg akkor, ha az alsóbb fokú bírósági döntés az irányadó szabályok szerint önállóan is támadható volt alkotmányjogi panasszal, és az indítványozó ilyen kérelmet korábban benyújtott {Ügyrend 32. § (4) bekezdés, legutóbb hasonlóan: 3162/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [13]}. Jelen esetben ezek egyike sem áll fenn, ezért az Alkotmánybíróság az indítványozó jogerős ítéletre vonatkozó érveit nem vizsgálhatta. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz befogadhatóságát a továbbiakban csak a Kúria végzését támadó elemében értékelte.
- [15] 3.2. Az indítványozó jogi képviselővel jár el, a jogi képviselő a meghatalmazását csatolta. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítvány a határozott kérelem követelményének csak részben, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései állított sérelme tekintetében tesz eleget, tekintettel arra, hogy a C) cikk (1) bekezdése, a T) cikk (1) bekezdése, az 1. cikk (2) bekezdés b) pontja, a 25. cikk (1) bekezdése és a 28. cikk állított sérelmére vonatkozóan indokolást nem tartalmaz [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont].
- [16] 3.3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [17] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az egyes eljárási törvényekben biztosított rendkívüli jogorvoslatok, mint amilyen a felülvizsgálati kérelem is, kívül esnek az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslatihoz való jog védelmi körén {legutóbb ugyanígy: 3162/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [17]}. Ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz a Kúria felülvizsgálati kérelmet visszautasító végzése a XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételyét nem veti fel, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem fogalmaz meg.
- [18] Az indítványozó a felülvizsgálati kérelem visszautasításával összefüggésben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére is hivatkozott.
- [19] Az Alkotmánybíróság az indítványozó ezen érvével kapcsolatosan kiemeli, hogy a XXVIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatos állandó gyakorlata szerint „[a]z alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság „jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség vizsgálatára és

kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint annak megítélése, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadásának feltételei fennállnak-e vagy sem, nem alkotmányossági, hanem szakjogi-törvényértelmezési kérdés, melyben az Alkotmánybíróság a Kúria döntését nem bírálhatja felül {legutóbb hasonlóan: 3162/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [19]}.

[20] Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével összefüggésben sem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ennek megfelelően pedig ebben az elemében sem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt vagylagos befogadhatósági feltételek egyikének sem.

[21] 3.4. Az Alkotmánybíróság ezt követően a fenti megállapítások alapulvételével az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszemet vizsgálta meg. Az Mmtv. 2. § (1) bekezdés a) pontját, illetőleg 2. § (3) bekezdését a Heves Megyei Kormányhivatal Egri Járási Hivatala (elsőfokú hatóság), a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal (másodfokú hatóság) és az Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (elsőfokú bíróság) alkalmazta, az Mmtv. támadott rendelkezéseinek alkalmazására a Kúria felülvizsgálati kérelmet visszautasító végzésének meghozatala során ugyanakkor (a felülvizsgálati kérelem érdemi vizsgálatának hiányában) nem került sor. Az indítványozó Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszát a támadott jogszabályi rendelkezést az eljárás során utolsóként alkalmazó Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletéhez képest elkésetten terjesztette elő, eként az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt jelen eljárásban nem vizsgálhatta {legutóbb hasonlóan: 3079/2020. (III. 18.) AB végzés, Indokolás [9]}.

[22] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), d) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/837/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3370/2020. (X. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.633/2019/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria Pfv.V.20.633/2019/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.746/2018/9. számú ítéletére és a Nyíregyházi Törvényszék 1.P.20.870/2017/50. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárás során megállapított tényállás szerint a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Egészségbiztosítási Pénztár, mint finanszírozó, 2005. október 28. napján az egészségbiztosítás egészségügyi szolgáltatásai közül házi orvosi és házi gyermekorvosi ellátás nyújtására és finanszírozására vonatkozó alapszerződést kötött egy betéti társasággal mint szolgáltatóval. A Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő (az alapügy felperese, a finanszírozási alapszerződést megkötő Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Egészségbiztosítási Pénztár jogutódja) 2014. november 7. napján kelt, és az alapügy I. rendű alperese (a betéti társaság) részére 2014. november 10. napján átadott megbízólevéllel elrendelte a 2009. október 1. és 2012. december 31. közötti finanszírozás, ezen belül a segédeszköz-felírás orvosszakmai ellenőrzését. A felperes az ellenőrzés alapján 2014. december 9. napján készített jegyzőkönyvben megállapította, hogy az I. rendű alperes felírásra jogosult orvosként a II. rendű alperes (az indítványozó) több alkalommal jogosulatlanul rendelt intelligens kötszereket és kötésrögzítőket. Az ellenőrzés alapján eredetileg 56 893 270 Ft-ban került meghatározásra a visszafizetendő összeg, melyet a felperes az I. rendű alperes észrevételei és az általa rendelkezésre bocsátott iratok alapján 52 989 904 Ft-ra mérsékelte.
- [3] A felperes fizetési felszólítására adott válaszában az indítványozó (ügyis, mint az I. rendű alperes képviselője) előadta, hogy a követelt összeggel nem tartoznak, amennyiben azonban mégis, azt hajlandóak részletekben megfizetni, egyben utalt arra is, hogy az érintett társadalombiztosítási támogatásokat nem az I. rendű alperes, hanem a kötszerek forgalmazója (egy másik, a perben nem szereplő társaság) vette fel. Az I. rendű alperes és az indítványozó ezt követően fizetési kedvezmény iránti kérelmet terjesztettek elő ügyvédjük útján, melyben kérték a kamat elengedését, a fennmaradó összegre pedig 15 év részletfizetés engedélyezését. Az indítványozó ezt követően kelt nyilatkozatában mindkét alperes nevében elfogadta az 52 989 904 Ft összegű visszatérítési kötelezettséget. A felperes és az indítványozó által képviselt I. rendű alperes ezt követően 2015. július 16. napján részletfizetési megállapodást kötöttek a visszatérítési kötelezettségre vonatkozóan, melyben az I. rendű alperes úgy nyilatkozott, hogy a tartozás összegét elismeri, azt nem vitatja. A megállapodás alapján az I. rendű alperes nem teljesített fizetést a felperes részére, ezért a felperes keresetében kérte kötelezni elsődlegesen az I. rendű alperest, arra az esetre pedig, ha annak vagyona a követelés összegét nem fedezi, az indítványozót mint II. rendű alperest összesen 52 989 904 Ft és annak 2016. február 10. napjától számított késedelmi kamata megfizetésére.
- [4] 1.2. A Nyíregyházi Törvényszék 1.P.20.870/2017/50. számú ítéletében a felperes kereseti kérelmének megfelelően összesen 52 989 904 Ft és annak 2016. február 10. napjától számított kamata megfizetésére kötelezte az I. rendű alperest, valamint arra az esetre, ha az I. rendű alperes vagyona a tartozást nem fedezi, az indítványozót mint II. rendű alperest. A törvényszék ítéletében (az alperesek elévülési kifogása alapján) megállapította, hogy a követelés nem évült el, a kereset érdemében pedig arra a következtetésre jutott, hogy az I. rendű

alperessel a háziorvosi tevékenységre kötött finanszírozási szerződés alapján kötszerek rendelkezésére kizárólag a mozgásukban korlátozott, nem szállítható betegek esetében lett volna az alpereseknek lehetősége, az alperesek azonban nem tudták azt bizonyítani, hogy a rendelkezések ily módon történtek volna. Az ítélet rögzítette, hogy bár az indítványozó rendelkezett sebész szakorvosi szakvizsgával, azonban a kötelező egészségbiztosítás keretében TB támogatással történő rendelésre rendelési jogosultsága nem volt. A Nyíregyházi Törvényszék ítéletében azt is rögzítette, hogy az alperesek több alkalommal is tettek tartozáselismerő nyilatkozatot, melynek következtében a bizonyítási teher megfordult, és az alpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy a tartozásuk nem áll fenn, bírósági úton nem érvényesíthető vagy a szerződés érvénytelen, ezt azonban a peres eljárásban nem tudták bizonyítani. Az ítélet ugyancsak rögzíti, hogy az alperesek egyes bizonyítási indítványait a bíróság miatt utasította el.

- [5] 1.3. A Nyíregyházi Törvényszék ítéletével szemben az I. rendű alperes és az indítványozó terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen az ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérték. A másodfokon eljáró Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.746/2018/9. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A Debreceni Ítéltábla úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú bíróság az ügy érdemi elbírálásához szükséges tényállást feltárta, a rendelkezésre álló bizonyítékokat megfelelően és okszerűen értékelte, és azokból helytálló következtetésre jutott a kereseti kérelem megalapozottságát illetően. A Debreceni Ítéltábla ugyanakkor az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását a fellebbezésben foglaltak alapján kiegészítette, és egyebek között a fellebbezésben foglaltakra reagálva részletesen megindokolta, hogy az egyes alperesi bizonyítási indítványok elutasítására miért került sor.
- [6] 1.4. A Debreceni Ítéltábla ítéletével szemben az indítványozó nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, másodlagosan annak megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte. A Kúria Pfv.V.20.633/2019/12. számú ítéletében a jogerős ítélet hatályában fenntartotta. A Kúria ítéletében rögzítette, hogy az eljáró bíróságok helyesen állapították meg, hogy az alperesek bizonyítási indítványai egyrészt szükségtelenek, másrészt hiányosak voltak, továbbá az elsőfokú bíróság által biztosított határidőn belül a szakértői bizonyítás költségeinek előlegezését az alperesek elmulasztották, ezért a bizonyítási indítványok mellőzése a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény rendelkezéseinek megfelelt.
- [7] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát, melyben a Kúria Pfv.V.20.633/2019/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.746/2018/9. számú ítéletére és a Nyíregyházi Törvényszék 1.P.20.870/2017/50. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal. Álláspontja szerint a támadott bírói döntések ellentétesek az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével és 28. cikkével, az alábbiak szerint.
- [8] Az alkotmányjogi panasz szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét jelenti, hogy a bíróságok nem vették figyelembe, hogy az alapügy felperese alapvető szakmai tudatlanságot mutatott az eljárás során, ráadásul a vonatkozó jogszabályokat tévesen értelmezte, mely értelmezést a bíróság is elfogadott ítélete alapján. Az indítványozó álláspontja szerint (szemben a felperes álláspontjával) egyaránt jogosult volt háziorvosként és sebész szakorvosként is eljárni, és gyógyszert és gyógyászati segédeszközöket felírni, arra ugyanis az általa 2009. január 3. napján megkötött, önkéntes segítői jogviszony létrehozására irányuló megbízási szerződés jogosította fel. Álláspontja szerint a 96/2003. (VII. 15.) Korm. rendelet 6. § (1) bekezdése alapján működési engedély nélkül is jogosult volt sebész szakorvosi tevékenység végzésére, amit sem a felperes (az ellenőrzés során), sem pedig a bírói döntések nem vettek figyelembe.
- [9] Az indítvány ugyancsak a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmeként értékeli, hogy a Nyíregyházi Törvényszék az indítványozó bizonyítási indítványát egy tárgyalási jegyzőkönyvben utasította el, mely tárgyaláson sem az alperes, sem a jogi képviselője nem volt jelen, így arra észrevétel sem tudott tenni. A tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal ellentétesnek tartja továbbá, hogy az igazságügyi szakértő kirendelését a Nyíregyházi Törvényszék a szakértői díj megelőlegezéséhez kötötte, melyre vonatkozóan az indítványozó külön beadványban jelezte, hogy az anyagi helyzete nem teszi lehetővé a magas összegű szakértői díj megelőlegezését, mely kérelemről azonban a bíróság nem döntött. Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmeként jelöli meg, hogy a Nyíregyházi Törvényszék tájékoztatta ugyan a bizonyítási teherről, azonban a bizonyítási indítványainak elutasításával a bíróság nem biztosított számára valódi lehetőséget a bizonyításra.

- [10] Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott bírói döntések az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése szerinti, foglalkozás szabad megválasztásához való jogot is sértik, ugyanis nem tisztázták, hogy az indítványozó sebész szakorvosi minőségében is jogosult volt gyógyszer és gyógyászati segédeszköz, illetve gyógyászati ellátás támogatással történő rendelésére, hanem úgy foglaltak állást, hogy háziorvosi tevékenység mellett sebész szakorvosi ambuláns tevékenység és sebész szakorvosi ellátás, vizsgálat nem végezhető, ami egyaránt sérti az indítványozó háziorvosi és sebész szakorvosi tevékenységéhez kapcsolódóan a foglalkozás szabad gyakorlásához fűződő jogát.
- [11] Az indítvány az Alaptörvény 28. cikkének állított sérelmével összefüggésben indokolást nem tartalmaz.
- [12] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [13] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó jogi képviselője a Kúria ítéletét 2020. március 12. napján vette át, a személyesen eljáró indítványozó pedig alkotmányjogi panaszát 2020. május 11. napján, határidőben adta postára. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszát.
- [14] 3.2. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az *e*) pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, illetőleg bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Alaptörvény 28. cikkének állított sérelmével összefüggésben egyáltalán nem tartalmaz indokolást, míg az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra vonatkozóan, hogy a támadott, társadalombiztosítási támogatás visszafizetéséről rendelkező bírói döntés miért sérti az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdését, ennek megfelelően az indítvány ezen elemeiben nem teljesíti az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontja szerinti követelményt.
- [15] 3.3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kétye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [16] Az Alkotmánybíróság következetes, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlata szerint nem vizsgálhatja felül a támadott bírói döntések jog-, illetve törvényszerűségét, ezért „[ö]nmagában a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {Elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]} Az Alkotmánybíróság hatásköre nem terjed ki annak vizsgálatára sem, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {elsőként lásd: 3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [12]}. Annak vizsgálata, hogy az indítványozó [a 96/2003. (VII. 15.) Korm. rendelet és más jogszabályok alapján] jogosult volt-e sebész szakorvosi tevékenység végzésére az alapügy I. rendű alperese finanszírozási szerződésének keretein belül, olyan tényállás-megállapítási, jogszabály-értelmezési és bizonyíték-értékelési kérdésnek tekinthető, melynek megítélése nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Az Alkotmánybíróság gyakorlata abban is következetes, hogy „az ítélező bíróság jogértelmezési szabadságához tartozik, hogy saját maga dönthessen a tényállás megállapításáról, a bizonyítékok mérlegeléséről (és esetleges mellőzéséről) és jogi álláspontját szabadon alakíthassa ki” {3099/2017. (IV. 28.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság jelen alkotmányjogi panasszal összefüggésben arra is rámutat, hogy mind a Nyíregyházi Törvényszék, mind pedig a Debreceni

Ítéletábra részletesen megindokolta, hogy az indítványozó (és az I. rendű alperes) egyes bizonyítási indítványainak miért nem adott helyt.

- [17] Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével összefüggésben nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételnek, mert sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem pedig a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kételyt nem vetett fel.
- [18] 4. Az Alkotmánybíróság mindezen érvek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/899/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3371/2020. (X. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.21.627/2018/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő (dr. Litresits András ügyvéd) útján eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Kúria Pfv.V.21.627/2018/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Győri Törvényszék 2.Pf.20.472/2017/5. számú, valamint a Mosonmagyaróvári Járásbíróság 9.P.20.319/2013/22. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal, és egyben kérte az Abtv. 61. § (1) bekezdése alapján a támadott bírói döntések, valamint a folyamatban levő végrehajtási eljárás felfüggesztését is.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló polgári perben megállapított tényállás szerint a Mosonmagyaróvári Járásbíróság 2004. január 12. napján bontotta fel jogerős ítéletével az indítványozó és volt felesége házasságát. Az indítványozó 1992. március 27. napján született gyermeke – az alapügy felperese – az édesanyja nevelésébe és gondozásába került. Az alapügy tárgyát képező ingatlan 1999. november 3. napjától a felperes kizárólagos tulajdonát képezte. A házasság felbontása iránt indított perben a felperes, valamint a volt házastársak által megkötött csereszerződés alapján az ingatlan az indítványozó és volt felesége közös tulajdonába került, annak használatát a volt házastársak megosztották. A csereszerződésre figyelemmel előterjesztett ügyészi óvás eredményeként a gyámhatóság jóváhagyó határozata hatályon kívül helyezésre került, így az ingatlan 2004. április 23. napjától ismét a felperes tulajdonába került. Az ingatlant 2002 októberétől az alperes vette birtokba, amelyet azóta is új házastársával és kiskorú gyermekeivel használ. A keresetlevél előterjesztésekor a kiskorú felperes nevében a szülői felügyeleti jogot gyakorló édesanyja járt el, meghatalmazást adva a jogi képviselő részére a perbeli képviselőre.
- [3] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a perbeli ingatlan részére történő birtokba adására és használati díj megfizetésére. Az indítványozó érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Meglátása szerint a házassági bontóperben kötött egyezség jogcímet teremt számára az ingatlan használatára. Az első fokon eljáró Mosonmagyaróvári Járásbíróság ítéletével kötelezte az indítványozót, hogy bocsássa a felperes birtokába a perbeli ingatlant. Kötelezte többek között 6 190 000 forint lakáshasználati díj megfizetésére is. Az ítélet indokolása szerint az édesanya és az indítványozó között a perbeli ingatlan használata vonatkozásában létrejött megállapodás jogszerű, az eredeti tulajdonos jogszerzése folytán azonban annak hatálya harmadik személyre nem hat ki. Az alperes az ítélet szerint 2004. április 23. napjáig jogosult volt az ingatlan birtoklására, ezt követően jogalap nélküli birtokossá vált. Az indítványozó fellebbezése nyomán másodfokon eljáró Győri Törvényszék az elsőfokú döntést részben megváltoztatta, a lakáshasználati díj kezdő időpontját 2007. július 1. napjában határozta meg, a hátralék összegét pedig 4 670 000 forintra szállította le, az elsőfokú ítéletét egyebekben helyben hagyta.
- [4] Jogerős ítélete indokolásában az indítványozó permegszüntetési kérelme kapcsán rögzítette, hogy az eljárás idején hatályban lévő, a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (a továbbiakban: Csjt.) 87. § (1) bekezdése alapján kizárólag akkor ütközik akadályba a gyermek szülő általi képviselése, ha a törvényes képviselő szülő és a gyermek között áll fenn érdekellentét. Amennyiben nem a törvényes képviselőre jogosult szülő az ellenérdekű fél, hanem az a szülő, aki a gyermeknek nem törvényes képviselője, úgy nem merül fel a Csjt. 87. § (1) bekezdésének, illetőleg – az eljárás idején hatályos – Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 225. §-ának az alkalmazása. Megállapította, hogy az indítványozó a házassági bontóperben kötött egyezség alapján jogosult volt a birtoklásra, amely jogosultság azzal

szűnt meg, hogy az ingatlan ismét a felperes tulajdonába került. Ekkor azonban nem szűnt meg az indítványozó használati joga, a felperes nyilatkozata alapján ugyanis egyértelmű, hogy az indítványozó az ő ráutaló magatartása, hallgatólagos engedélye alapján használta az ingatlant. A perbeli lakáshasználat szívességi lakáshasználat volt, amely a felperes nyilatkozata folytán a perindítással megszűnt, ezzel az alperes jogcím nélküli lakáshasználóvá vált. Az engedély visszavonása eredményeként az ingyenesség is megszűnt, az alperes használati díj fizetésére köteles a perindítástól kezdődően. A jogerős ítélettel szemben az indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet annak hatályon kívül helyezése és a per megszüntetése iránt. A Kúria a jogerős ítéletet, annak helyes indokaira tekintettel, hatályában fenntartotta.

- [5] 1.2. Ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát az indítványozó, amelyet a főtítkárság felhívására kiegészítésekkel egységes szerkezetbe foglalt. Az indítványozó beadványában megvalósulni látta az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésének, a B) cikk (1) bekezdésének, a 28. cikknek, a XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét. Indokolása szerint a kereset benyújtásakor a felperes kiskorú volt, akinek ő volt az egyik törvényes képviselője, így érdekellentét miatt a gyámhatóságnak eseti gondnokot kellett volna kirendelnie.
- [6] Az indítvány szerint az ítélet önkényes, a józan észbe és a tisztességes eljárásba ütközik, mivel az eseti gondnok kirendelésére a régi Ptk. 225. § (1) bekezdése alapján kötelező lett volna, melynek elmulasztása olyan nem pótolható hiány, ami miatt a pert meg kellett volna szüntetni.
- [7] Sem a Mosonmagyaróvári Járásbíróság, sem a Győri Törvényszék, sem pedig a Kúria nem indokolta meg véleménye szerint „kellő mélységben”, hogy a peres eljárás megindításakor miért nem kellett eseti gondnokot kirendelni egy olyan ügyben, ahol egyértelmű az érdekellentét, mivel a kiskorú felperes saját édesapját kívánta a perbeli ingatlanból eltávolítani.
- [8] Szintén az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésébe, a 28. cikkbe, a XXIV. cikk (1) bekezdésébe, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközik az indítványozó véleménye szerint, hogy a Kúria a Mosonmagyaróvári Városi Bíróság által jóváhagyott, az indítványozó használatában álló lakásrészek jogszerű használatát megalapozó egyezségeit figyelmen kívül hagyta.
- [9] Álláspontja szerint a felperes édesanyjával létrejött jogerős lakáshasználati egyezsége, a felperes erre vonatkozó kereseti kérelmének hiányában, illetve a felperes édesanyjának perben állása nélkül sem a Mosonmagyaróvári Járásbíróság, sem a Győri Törvényszék, sem pedig a Kúria nem érinthette volna, illetve annak jogi minősítéséről, illetve megszűnéséről csupán az indokolásban nem dönthetett volna, így – meglátása szerint – a lakáshasználati díj körében is megalapozatlan az ítélet.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [11] 2.1. A Kúria Pfv.V.21.627/2018/10. számú ítélete tekintetében az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztett elő alkotmányjogi panaszt.
- [12] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria ítéletét elektronikusan 2020. február 5. napján vette át, míg indítványát 2020. április 6. napján adta postára. Előbbiek alapján megállapítható, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszt a törvényi határidőn belül terjesztette elő.
- [13] Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [14] 2.2. Az Alkotmánybíróság azonban úgy ítélte meg, hogy az indítvány csak részben tesz eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében a határozott kérelemmel összefüggésben rögzített feltételeknek. Megjelöli ugyanis az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [B) cikk (1) bekezdés, R) cikk (2) bekezdés, 28. cikk, XXIV. cikk (1) bekezdés, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdés], és valamennyi rendelkezéssel összefüggésben a sérelem lényegét is meghatározza. Az indítvány jelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálendő konkrét bírósági határozatokat, okfejtést is tartalmaz azok alaptörvény-ellenességéről, valamint kifejezett kérelmet fogalmaz meg a megsemmisítésükre.

- [15] Az indítványozó által hivatkozott alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben azonban utal az Alkotmánybíróság arra, hogy az Alaptörvény hatálybalépése után is fenntartotta korábbi értelmezését, mely szerint a jogállamiság és a jogbiztonság az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából önmagában nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3322/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [10]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3324/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [11]; 3314/2017. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [15]} – lehet alapítani. Mivel az indítványozó kifogása a fentiek szerint megjelölt egyik kivételes eset körébe sem tartozik, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben nincs helye az alaptörvény-ellenesség vizsgálatának.
- [16] Az indítványozó alkotmányjogi panaszbeadványában az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését, valamint a 28. cikket is sértett alaptörvényi rendelkezésként jelölte meg. Tekintettel arra, hogy az R) cikk (2) bekezdése nem az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát tartalmazza, hanem azon alaptételt rögzíti, hogy a jogszabályok mindenkire kötelezőek, a rendelkezés címzettje nem az indítványozó, ekként önmagában nem vetheti fel Alaptörvényben biztosított jog sérelmét sem. Ugyanezen okból nem vetheti fel az Alaptörvényben biztosított jog sérelmét a 28. cikk sem, amely a józan észnek és a közjónak megfelelő jogalkalmazás elvét rögzíti {lásd mindkét cikk vonatkozásában legutóbb 3339/2020. (VIII. 5.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [17] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt továbbá abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha egyértelmű indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [18] Az indítványozó Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése sérelmét állító elemei tekintetében az Alkotmánybíróság a következőket rögzíti. Az Alaptörvény XXIV. cikke a közigazgatási hatósági eljárás, és nem a bírósági eljárás vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét {lásd például: 3258/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [9]}. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben közigazgatási hatósági eljárás nem volt folyamatban, ezen túlmenően pedig az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem fejtette ki, hogy meglátása szerint mi és mennyiben okozza a fenti alapjog vélt sérelmét. A megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezés sérelmének állítása önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezés tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott ítélet által okozott alapjogi sérelmet.
- [19] Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást a hivatkozott alapjog tekintetében az indítvány nem tartalmaz, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában az indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja szerinti követelménynek, és ekként nem alkalmas érdemi elbírálásra {lásd például: 3272/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [34]}.
- [20] 2.3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint e befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [21] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét három okból vélte megvalósulni. Egyrészt a felperes képviselete kapcsán véleménye szerint a bíróságok rosszul értelmezték az „érdekellentét” fogalmát, nem alkalmazták a régi Ptk. 225. § (1) bekezdését, és ezáltal jogszerűtlenül nem vonták be a gyámhatóságot a perbe. Másrészt a Kúria nem reagált az indítványozó azon hivatkozására, hogy a perbeli ingatlan használatát egy, nem a felperessel létrejött egyezség már szabályozza. Harmadrészt pedig álláspontja szerint az eljárás alapjául szolgáló ügyben a felperes édesanyjának perben állása nélkül nem lehetett volna döntést hozni.
- [22] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az indítvány a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben kizárólag olyan jogszabály-értelmezési kérdéseket kifogásol, amelyek vizsgálata törvényességi és nem alkotmányossági kérdés, ekként az Abtv. 29. §-a alapján nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [23] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a „[b]írói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamilyen jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35], legutóbb 3187/2020.

(V. 27.) AB végzés, Indokolás [12]. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja, vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírói szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}

- [24] Az Alkotmánybíróság eljárása során nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelenő érvek megalapozottak-e, valamint azt sem, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika elfogadott szabályaihoz. A jogszabályok önálló, a konkrét tényállásra vonatkoztatott értelmezése a rendes bíróságok feladata (*iura novit curia*) {legutóbb lásd: 3227/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [25] Az Alkotmánybíróság vizsgálata során megállapította, hogy az eljáró bíróságok reagáltak az indítványozó által előadott érvekre, és értelmezték a hivatkozott és alkalmazott jogszabályi rendelkezéseket. A Kúria az indítványozó által sérelmezett döntését minden kétséget kizáróan kellő részletességgel megindokolta: vizsgálta a felperes jogképességét, megállapította, hogy a lakás kiürítése és használati díj megfizetése iránti perben nincsen olyan jogszabályi előírás, amely meghatározná, hogy ki jogosult a perindításra, továbbá a perbeli jogviszony elbírálásakor olyan meghatározott személy sem volt, akinek a perben állása nélkül ne lehetett volna dönteni arról, hogy az alperes rendelkezik-e jogcímmel a perbeli ingatlan használatára. Rögzítette, hogy a kereset nem irányult a házasság felbontása iránt indított perben rendezett lakáshasználat megváltoztatására; a perben arról kellett állást foglalnia a bíróságoknak, hogy jelentőséggel bír-e a felperes igényének megalapozottsága szempontjából a lakáshasználat körében létrejött korábbi egyezség. Ehhez a felperes édesanyjának perben állására nem volt szükség. Végül megállapította, hogy tekintettel arra, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján a szülői felügyeleti jogot a felperes édesanyja gyakorolta, helyette és nevében is csak az édesanyja járhatott el, illetve tehetette meg a szükséges nyilatkozatot. „A perindításkor a régi Pp. [a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény] 49. § (1) bekezdése szerinti perbeli cselekvőképességgel nem rendelkező felperes nevében tehát az édesanyja jogszerűen járt el, mivel a Csjt. 72. § (2) bekezdése alapján őt kellett a felperes törvényes képviselőjének tekinteni. A törvényes képviseleti jog gyermek érdekének megfelelő gyakorlása pedig biztosított, ha a gyermekkel ellenérdekű fél nem a törvényes képviselőre jogosult szülő.” (Indokolás [16]–[18])
- [26] Az Alkotmánybíróság a Kúria érvelésével kapcsolatban megállapítja, hogy „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. „Önmagában az, hogy az indítványozó a számára hátrányos, de az egyébként megindokolt bírósági döntések érvelését hiányosnak vagy jogszabályellenesnek tartja, nem alkotmányossági kérdés, és nem ad alapot a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének a megállapítására.” {3346/2020. (VIII. 5.) AB végzés, Indokolás [24]}
- [27] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány a XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét állító elemeiben nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti követelményeket, jelen ügyben sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességnek a kételye nem merült fel.
- [28] 3. Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján tehát arra a megállapításra jutott, hogy az nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek. Ezért az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az alkotmányjogi panasz befogadását az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

- [29] 4. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kérte a sérelmezett bírói döntés végrehajtásának felfüggesztését is. Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz visszautasításáról döntött, az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti végrehajtás felfüggesztése iránti kérelemről az Alkotmánybíróságnak nem kellett határoznia.

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/703/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3372/2020. (X. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.V.35.637/2018/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Lassányi Gábor Krisztián ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Kúria Kfv.35.637/2018/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, a XXIV. cikk (1) bekezdésének, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének és a XIII. cikk (1) bekezdésének a sérelme miatt.
- [2] Az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó ügyben az eljáró bíróságok által megállapított tényállás szerint az indítványozó egyszemélyi tulajdonosa és ügyvezetője volt 2015. május 27-től 2015. december 11-ig annak a társaságnak, amelynél – annak kényszertörlése miatt – az illetékes elsőfokú adóhatóság tevékenységet lezáró ellenőrzést végzett, melynek során feltárta, hogy a társaság bankszámla forgalma alapján az indítványozó 2015. júniusa és 2016. februárja között – mint a számla és a bankkártya felett egyedül rendelkezni jogosult személy – összesen közel 59 és fél millió forint készpénzt vett fel. Az illetékes elsőfokú adóhatóság az indítványozónál 2015–2016. évekre nézve személyi jövedelemadó és egészségügyi hozzájárulás adónemekben lefolytatott ellenőrzés alapján határozatával az indítványozó terhére összesen több mint 19 millió forint adóhiánynak minősülő adókülönbözetet állapított meg, és kötelezte ezen összeg, továbbá az adóhiány 200%-ának megfelelő összegű adóbírság és késedelmi pótlék megfizetésére. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú adóhatóság az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A határozat indokolása szerint az indítványozó nem igazolta, hogy a társaság bankszámlájáról felvett összegeket a társaság gazdasági tevékenysége körében használta fel, ezáltal be nem vallott jövedelemhez jutott. Az adóhatóság nyilvántartási adatai alapján megállapította, hogy a társaság munkavállalói részére átutalt összeg a munkabéruket és annak közterheit nem fedezte, így az indítványozó több mint 56 millió forinttal sajátjaként rendelkezett, és ez az összeg egyéb jövedelmének minősül. Az adóhatóság ezen összeg 78%-át az összevont adóalapba számította, és az indítványozó adóbevallásában szereplő adatok figyelembevételével megállapította az indítványozó tárgyévi személyi jövedelemadó kötelezettségét, és – tekintettel a jövedelem eltitkolására – az adóbírság mértékét az adóhiány kétszeresében határozta meg. A másodfokú adóhatóság az indítványozó által a fellebbezéséhez csatolt pénztárbizonylat-másolatokat az indítványozó által felvett készpénznek a társaság tevékenységi körében való felhasználása igazolásaként nem fogadta el.
- [3] Az indítványozó keresetében az adóhatóság határozatának a megváltoztatását, a megállapítások törlését, másodlagosan pedig annak megsemmisítését és az adóhatóság új eljárásra kötelezését kérte. Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével az adóhatóság határozatát az elsőfokú határozatra kiterjedően megváltoztatta, és az adóhiánynak minősülő adókülönbözet, az adóbírság és a késedelmi pótlék összegét jelentősen mérsékelte, együttes összegüket valamivel több, mint fél millió forintban határozta meg. Az ítélet indokolása szerint az indítványozó a bevételi pénztárbizonylatokkal – egy tétel kivételével – bizonyította, hogy a banktól felvett összegeket a társaság pénztárába befizette, ami – a bíróság által a társaság partnereitől beszerzett készpénzfizetési számlákkal együttesen értékelve – megállapíthatóvá teszi az indítványozó által felvett összegeknek a társaság gazdasági tevékenysége érdekében való felhasználását. Az indítványozó adókülönbözet, adóbírság és késedelmi pótlék fizetésére ennek alapján kizárólag a nem igazolt tétel elszámolásának elmulasztása miatt köteles.
- [4] Az adóhatóság felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érintette, a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályon kívül helyezte és az indítványozó keresetét teljesszűriően elutasította. A Kúria ítélete elsőként rögzítette, hogy a bizonyítékok hiányos,

kirívóan okszerűtlen vagy logikátlan mérlegelése jogszabálysértést valósít meg, ezért eljárása során a felülvizsgálati kérelem alapján azt kellett vizsgálnia, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat hiánytalanul, egymással való összefüggéseikben és ellentmondások nélküli logikai rendben értékelte-e. Ennek eredményeként a Kúria álláspontja szerint a jogerős ítélet nem tartalmaz konkrét összegeket megállapításai alátámasztására, és iratellenes részben az adókülönbözöt, adóbírság és késedelmi pótlék fizetési kötelezettség alapjául szolgáló tétel tekintetében, másrészt abban a vonatkozásban is, hogy a bankból felvett összegek a készpénzfizetési számlák egyenértékűként lettek kifizetve, ugyanis az elfogadható beszállítói számlák ellenértéke csak töredéke – nem egészen 2 200 000 forint – a felvett összegnek.

- [5] A Kúria rámutatott arra is, hogy a tekintetben semmilyen bizonyíték nem merült fel, hogy a társaság a számlákat közvetlenül a bankon keresztül, és nem készpénzes forrásaiból egyenlítette volna ki, ezért a pénztárbizonylatok nem bizonyítják az indítványozó által felvett készpénz társaság kiadásait szolgáló felhasználását. A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem volt figyelemmel arra sem, hogy az indítványozó a banki pénzfelvételeknél nem magánszemélyként, hanem a társaság képviselőjeként járt el, ennek megfelelően a készpénz társaság céljaira történő felhasználást igazolni köteles, ennek következtében a gazdasági társaságokra irányadó bizonylati fegyelem szabályaitól – amelyek betartásáért az indítványozó volt a felelős – nem lehetett volna jogszerűen eltekinteni. A kúriai ítélet rámutat arra is, hogy a bevételi pénztárbizonylatok a vonatkozó jogszabályi rendelkezések alapján számviteli bizonylatnak minősülnek, az azokban foglalt adatoknak alakilag és tartalmilag hitelesnek, megbízhatónak és helytállóknak kell lenniük, továbbá a törvényben megfogalmazott valódiság elvének megfelelően a társaság könyvvitelében a bizonylatokon rögzített tételeknek a valóságban is megtalálhatónak, bizonyíthatóknak, a kívülálló számára is megállapíthatóknak kell lenniük.
- [6] A Kúria következtetése szerint – miután a felvett készpénz sorsa sem az adóhatóság, sem a bíróság előtt nem volt ellenőrizhető – az indítványozó által kiállított befizetési pénztárbizonylatok nem tekinthetők hitelesnek. A Kúria meglátása szerint az indítványozó azon állításának alátámasztásaként, miszerint a bankból felvett pénzből a társaság készpénzes számláit egyenlítette ki, a befizetési pénztárbizonylatokhoz kifizetési bizonylatok is kellettek volna, hogy tartozzanak, tekintettel még arra is, hogy az indítványozó által hivatkozott átutalásos számlák teljesítéséhez nem is volt szükség pénzfelvételekre. A Kúria utalt ítéletében arra is, hogy a bíróság ítélete meghozatalakor arra sem volt tekintettel, hogy a bevételi pénztárbizonylatok egy része az indítványozó tagsági viszonyának és ügyvezetői tisztségének megszűnését követő dátumot tartalmaz, amikortól az indítványozó nem volt már jogosult a társaság pénzkezelésére, ezért a bizonylatok emiatt sem minősülnek hitelesnek. A Kúria a fenti megállapításai összegzésekképpen rögzítette ítéletében, hogy az indítványozó „a perben tehát nem bizonyította az általa felvett összegeknek a Kft. gazdasági tevékenysége körében való felhasználását”, illetve „[a] hiányosan és iratellenesen megállapított tényekből az elsőfokú bíróság téves és okszerűtlen jogi következtetésre jutott a bizonylatok bizonyító erejének értékelésekor, ezért jogszabálysértő ítéletet hozott”.
- [7] Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában az Emberi Jogok Európai Bíróságának – nézete szerint ügyében releváns – esetjogán keresztül ismerteti a bírósági döntéssel szemben támasztott lényeges követelményeket, bemutatja és idézi az Alkotmánybíróságnak a bírósági jogértelmezésre és a tisztességes bírósági döntéshez való jogra vonatkozó egyes határozatait, és kitér a Kúriának – a megítélés szerint ügyében is irányadó, a magánszemély által felvett készpénznek a hozzá kapcsolható gazdasági társaság érdekében történő felhasználásának bizonyításához szükséges okiratokkal kapcsolatos – joggyakorlatára. A panaszban támadott kúriai döntés által okozott jogsérelmét az indítványozó – az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, a XXIV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – abban jelöli meg, hogy ügyében a Kúria nem jogalkalmazó, hanem jogalkotó szervként járt el, jogszabályban „sehol elő nem írt, korábban soha el nem várt” okiratok meglétét követelte meg, és ezt az elvárását az indítványozó megítélés szerint „kellőképpen” meg sem indokolta. Véleménye szerint a Kúria döntését önkényesen hozta a „szabályozás” végtelenségig történő tágításával. Sérelmezi azt is, hogy a kúriai döntés nem tér ki a korábban hasonló ügyekben született joggyakorlatra, továbbá arra sem, hogy attól jelen ügyben miért tért el. Az indítványozó az Alkotmánybíróság főtítkárának hiánypótlásra felhívását követően benyújtott indítvány-kiegészítésében – az indítványában foglaltak megisméltése és megerősítése mellett – az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének a támadott ítélet által okozott sérelmét abban jelöli meg, hogy „a panaszos köztartozása számszerűsíthetően növekszik, ám mindegyik alaptörvény-ellenes döntés útján kerül sor”, a XXIV. cikk (1) bekezdésének megsértéseként pedig megállapítja, hogy „az ítélet pártatlannak nem nevezhető, tisztességtelen eljárás eredménye, így annak a panaszos keresetét elutasító, az adóhatósági határozatokat hatályukban fenntartó rendelkezése közvetve sérti a panaszos tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát is”.

- [8] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abt. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [9] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtotta be az alkotmányjogi panaszt. A rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai ítélet az ügy érdemében hozott döntésnek minősül, így az alkotmányjogi panasszal támadható. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel a támadott ítélettel lezárt eljárásban felperes volt – fennáll.
- [10] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ugyanis a jogbiztonság önmagában nem olyan, az Alaptörvényben biztosított jog, amelyre alkotmányjogi panaszt lehet alapítani. A B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszban csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén – lehet hivatkozni [lásd pl. 3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [14]; 3244/2019. (X. 17.) AB végzés, Indokolás [9]]. Jelen ügyben az indítványozó nem ebben az összefüggésben állította az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a sérelmét, a panasz tehát e tekintetben nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában írt feltételnek.
- [11] 2.3. Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben a jogbiztonságot sértő jogalkalmazásnak minősítette azt, hogy a kúriai ítélet ügyében – ellentétben a korábbi, az indítványozó állítása szerint egységes joggyakorlatával – annak bizonyításaként, hogy a magánszemély a bankból felvett készpénzt valóban a társaság érdekében használta fel, a bevételi pénztárbizonylatok mellett a kifizetési pénztárbizonylatok meglétét is elvárta. Ez a helyzet pedig az indítványozó szerint ellentétes a Kúria egységes ítélkezési gyakorlat biztosítására irányuló funkciójával. Ezzel a felvetéssel összefüggésben az Alkotmánybíróság utal arra, hogy a jogalkalmazás egységének a biztosítását az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése kifejezetten a Kúria – és nem az Alkotmánybíróság – hatáskörébe utalja. Az ítélkezés egységességének biztosításával kapcsolatos eljárást az Alaptörvény, valamint a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény vonatkozó rendelkezései (25–44. §) alapján a jogalkotó nem az Alkotmánybíróság, hanem a bírósági szervezet – annak különböző szervei, testületei mérlegelésén alapuló eljárás útján gyakorolt – feladat és hatáskörébe utalta. Az Alkotmánybíróság tehát ezt az indítványelemet erre vonatkozó hatásköre hiányában nem vizsgálhatta.
- [12] 2.4. A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeknek részben eleget tesz, tartalmazza ugyanis a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (a bíróság eljárása és döntése alapvető jogok sérelmét okozta); az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában; c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntést; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [B) cikk (1) bekezdés, XXIV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés, XIII. cikk (1) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés az indítványozó álláspontja szerint miért ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével; f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét, és semmisítse azt meg a hatósági határozatokra is kiterjedő hatállyal.
- [13] Mindazonáltal az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában egyáltalán nem, a XIII. cikk (1) bekezdésével és a XXIV. cikk (1) bekezdésével kapcsolatosan pedig alkotmányjogilag releváns és alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolással nem támasztotta alá a kérelmét. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség.” [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]] A kérelem tehát ebben a tekintetben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában írt feltételnek.
- [14] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel, vagy a bírói döntést

érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.

- [15] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére a Kúria döntésével kapcsolatban az eljáró bíróság jogértelmezésének, jogalkalmazásának, bizonyíték-értékelésének és az abban foglalt érvelés helytállóságával összefüggésben hivatkozott.
- [16] Ezzel kapcsolatosan az Alkotmánybíróság emlékeztet egyrészt arra, hogy – amint arra az indítványozó is utal beadványában – az Alkotmánybíróságnak részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tartalmát érintően (lásd pl.: 3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [46]–[51]). Jelen ügy ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi vizsgálatát és elbírálását indokolná.
- [17] Hangsúlyozandó továbbá, hogy „a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja (lásd pl.: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]). Vagyis az Alkotmánybíróság a bírósági döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben megalapozottan állította-e a bizonyítottság hiányát, azaz következtetése helytálló-e, mint ahogyan azt sem vizsgálja, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz (lásd pl.: 3198/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [11]). „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [18] Az Alkotmánybíróság a bíróságok bizonyítékértékelési tevékenységére nézve a 30/2014. (IX. 30.) AB határozatában kiemelte, hogy a bizonyítékok mérlegelése (felülmérlegelése) olyan, a bizonyítás körébe tartozó eljárási cselekmény, amelynek alanya kizárólag a bíróság (az eljáró bírók). Míg a bizonyítás körébe tartozó egyéb eljárási cselekmények (indítványozás, bizonyítási eszközök megvizsgálása) a felek aktív részvételével folynak, addig a mérlegelés a bíró tevékenysége (Indokolás [91]). Az Alkotmánybíróság több, korábbi döntésében kifejtette azt is, hogy „[a]z Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése nem rögzít semmilyen elvárást a bizonyítás rendszerét, szabályait illetően, beleértve azt is, hogy melyik jogorvoslati fórum mennyiben mérlegelheti (mérlegelheti felül) a bizonyítékokat” {3104/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [17]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [83]; 3195/2015. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [25]}.
- [19] Az „Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti” {3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [42]}. Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben nem zárta ki, hogy a *contra legem* jogalkalmazás kivételes esetben, a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája miatt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének a megállapíthatóságára vezessen. Mindazonáltal az esetlegesen *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás önmagában nem alapozza meg az alkotmányellenességet, tehát a pusztán a bírói jogértelmezés állított hibájára alapított alkotmányjogi panaszt – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben – az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálja (lásd pl.: 3295/2019. (XI. 19.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]).
- [20] Jelen ügyben ilyen, érdemi vizsgálatra okot adó körülmény nem merült fel. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványban felvetett érvek az eljáró hatóságok és a Kúria tényállás megállapítását, bizonyítékértékelését és jogalkalmazó tevékenységét, jogértelmezését vitatják, ezek vizsgálatára viszont – a fentiek szerint – az alkotmánybírósági eljárásban nincs lehetőség. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt állította, hogy az eljáró hatóságok és a Kúria rá nézve kedvezőtlenebb eljárási (bizonyítási) szabályokat alkalmaztak, mint amilyeneket – meglátása szerint – ügyében alkalmazniuk kellett volna. Ezt az indítványozó az ügyének, továbbá a szerinte releváns hazai és nemzetközi joggyakorlat részletes ismertetésével és az eljáró szervek megállapításainak kritikájával kívánta alátámasztani. Ezzel szemben az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy

az eljárás során az indítványozó sem vitatta, hogy a társaság bankszámlájáról általa felvett készpénz a birtokába került. Az ügyben az volt vitatott és a meghozandó döntés szempontjából bizonyítandó kérdés, hogy a készpénzt az indítványozó a társaság gazdasági tevékenysége körében erre a célra használta-e fel, vagy azt megszerzte és ezzel személyi adóköteles jövedelmévé vált. Azt, hogy a megszerzett pénz kikerült az indítványozó birtokából és azt a társaság céljaira fordította, a jogalkalmazó szervek álláspontja szerint az indítványozónak kellett volna bizonyítania, azonban a feljánlott bizonyítékait sem a hatóságok, sem az alkotmányjogi panaszban támadott döntést meghozó Kúria nem tartották megfelelőnek állítása alátámasztására. Az, hogy az eljárás során melyik félnek mit kell bizonyítania, illetve, hogy a feljánlott bizonyítás megfelelő-e a bizonyítani kívánt tények alátámasztására, nem alkotmányossági, hanem jogalkalmazási, illetve tényállás-megállapítási kérdés, amelyet az Alkotmánybíróság – a fentiek szerint – nem bírálhat felül.

- [21] Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá azt is, hogy a Kúria a támadott döntését minden kétséget kizáróan megindokolta, azaz megjelölte, hogy az adóhatóság felülvizsgálati kérelmének helyt adó döntését mely rendelkezésre alapította és követhető, megfelelő érveléssel alátámasztotta, hogy az indítványozó által feljánlott bizonyítást miért nem tartja a konkrét ügyben elégségesnek és elfogadhatónak. Az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntés érvelésével nem ért egyet, mert az számára nem elfogadható, szintén nem alkotmányossági kérdés, és nem ad alapot a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének a megállapíthatóságára.
- [22] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem teljesíti az Abtv. 29. §-ában írt alternatív feltételek egyikét sem, ezért annak befogadására és érdemi vizsgálatára nincs mód.
- [23] 4. Mivel a kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem felelt meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjának és az 52. § (1b) bekezdés e) pontjának, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételnek, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró,
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/94/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3373/2020. (X. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 23.Bpkf.5658/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Visontai Csongor ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze: az indítványozó a korábbi fogvatartására tekintettel kártalanítási kérelmet nyújtott be 2017. június 21-én az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt, a 2011. január 15. napja óta a kérelem benyújtásáig terjedő időszak tekintetében, folyamatos fogvatartása miatt a Márianosztrai Fegyház és Börtönnél. Kérelmében hivatkozott a túlzásfokúságra, a nem megfelelő higiéniai körülményekre, a nem megfelelő illemhely kialakítására, a nem megfelelő világításra illetve szellőzésre, az elégtelen fűtésre és az élősködők jelenlétére.
- [3] E kérelmét megelőzően panasz nem került előterjesztésre, mivel az indítványozó jogi képviselőjén keresztül korábban az Emberi Jogok Európai Bíróságánál a fenti körülmények miatt 2016. november 8-án kártérítés iránti kérelmet terjesztett elő, amelyet ott nyilvántartásba vettek.
- [4] A Fővárosi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 27.Bv.3396/2018/24. számú végzésével az indítványozó javára a 2011. január 15. és 2017. június 21. közötti időszakra vonatkozóan az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények által előidézett sérelem miatt 2 649 400 Ft összegű kártalanítást állapított meg.
- [5] Az elsőfokú határozattal szemben a Fővárosi Főügyészség terjesztett elő fellebbezést (az indítványozó javára), további 55 napra vonatkozó kártalanítás megállapítása iránt.
- [6] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 23.Bpkf.5658/2020/2. számú végzésével az elsőfokú végzést megváltoztatta, és az indítványozó kártalanítási igényét elutasította. A másodfokú végzés indokolásának lényege szerint abban az esetben, ha az elítélt folyamatos, tehát 2017. január 1. napját követően is fennálló fogvatartása miatt, az említett időponttól kezdődően terjeszt elő kártalanítási kérelmet, akkor arra egységesen a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése általános kártalanítási szabályait kell alkalmazni, amely szerint a kártalanítás iránti igény benyújtásának egyik törvényi előfeltétele a Bv. tv. 144/B. §-ban meghatározott panasz előterjesztése a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez, ha az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények között töltött napok száma a harmincat meghaladja. Ezért a konkrét ügyben – annak hiányában – a kártalanítási igény érdemi vizsgálat nélküli elutasításának volt helye.
- [7] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 23.Bpkf.5658/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve, mert véleménye szerint az sérti az indítványozó Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti alapjogát.
- [8] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában előadta, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes hatósági eljáráshoz, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérült, ugyanis az eljáró másodfokú bíróság tisztességtelen módon és alaptörvény-ellenes okokra hivatkozással alkalmazta a vonatkozó jogszabályhelyeket és érdemi vizsgálat nélkül utasította el a kártalanítási kérelmét.

- [9] Indokolásában az indítványozó álláspontja szerint a kártalanítási igényét a Bv. tv. 436. § (10) bekezdés *b)* pontja szerinti eljárásban érvényesítette, ezért a Bv. tv. 436. § (11) bekezdése alapján a 144/B. § szerinti panasz benyújtása nem volt előfeltétel.
- [10] Az indítványozó szerint tehát az eljáró bíróság jogértelmezése, miszerint a 2017. január 1-jét követően is folyamatos fogvatartásban lévők számára a Bv. tv. 436. § foglalt átmeneti rendelkezései nem alkalmazhatóak és kötelező a Bv. tv. 144/B. § szerinti panasz benyújtása, kiterjesztő és ellentétes a jogalkotó szándékával, valamint az a törvényből sem következik.
- [11] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [12] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [13] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy az indítvány – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítését.
- [14] Az indítványozó hivatkozott alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének a sérelmére is. A XXIV. cikk (1) bekezdése a közigazgatási hatósági eljárás vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, így a panasszal támadott bírósági végzés és ezen alaptörvényi rendelkezés között nincs összefüggés. A panasznak ez az eleme így nem bírálható el érdemben.
- [15] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [16] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben kártalanítási kérelmet nyújtott be. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [17] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [18] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti feltételeket annak a kifogásolása, hogy a kártalanítási ügyekben eljáró bíróságok megkövetelik az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panasz előzetes (vagy legalábbis a kérelemmel egyidejűleg történő) előterjesztését a folyamatos – tehát 2017. január 1. napját megelőzően indult, de azt követően is megszakítás nélkül tartó – fogvatartásban lévő elítéltek tekintetében, ha a kártalanítás iránti kérelmet 2017. január 1. napját követően terjesztik elő {erre nézve lásd: 3360/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [22]; 3246/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [19] 4. Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, figyelembe véve a másodfokú bíróság végzésében kifejtett indokolását, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntéssel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így az nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [20] 5. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Zs. András
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/801/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3374/2020. (X. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 3.Bv.504/2019/7. számú végzése, valamint a Debreceni Törvényszék 1.Bpkf.599/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kovács Arthur ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze: az indítványozó fogvatartottként kártalanítási kérelmet terjesztett elő alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 2017. június 7. napján, 2000. március 22. napja és a kérelem benyújtásának napja közötti időszak tekintetében a Szegedi Fegyház és Börtönnél. Kérelmében sérelmezte többek között a jogszabályban előírt élettér hiányát, a szellőztetés elégtelenségét, valamint a mellékhelyiségek nem megfelelő elkülönítését és leválasztását.
- [3] Az indítványozó jogi képviselőjén keresztül korábban az Emberi Jogok Európai Bíróságánál (a továbbiakban: EJB) is nyújtott be kérelmet 2016. február 16. dátummal, amelyet nyilvántartásba vettek.
- [4] Az indítványozó kártalanítási kérelme áttétel útján a Debreceni Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjához került, ahol a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasították. A döntés indokolásában kifejtésre került, hogy a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 10/A. § (6) bekezdése szerint a kártalanítás előfeltétele, hogy az elítélt a Bv. tv. 144/B. § szerinti alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panaszt nyújtson be a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez, ugyanis a törvényhely 2017. január 1-jei hatálybalépése után az elítélt 30 napot meghaladóan alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények között volt fogvatartva [Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdés].
- [5] 1.2. Az elsőfokú döntés ellen bejelentett fellebbezéseket a másodfokon eljáró Debreceni Törvényszék alaptalannak találta és az elsőfokú döntést az 1.Bpkf.599/2019/2. számú végzésével helybenhagyta. Indokolásában megerősítette az első fokon eljáró bíróság azon megállapítását, hogy a Bv. tv. 144/B. §-a szerinti panasz benyújtását elmulasztotta a fogvatartott, amely kötelező előfeltétele a kártalanítási kérelemnek. Az elítélt tehát az EJB-hez benyújtott kérelme ellenére sem mentesült ezen kötelezettség alól.
- [6] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Debreceni Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 3.Bv.504/2019/7. számú elsőfokú végzése, valamint a Debreceni Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Bpkf.599/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint azok sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a XV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [7] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében előadta, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elve sérült, ugyanis a támadott végzések a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmába ütköztek azzal, hogy az eljáró bíróságok olyan magatartást nyilvánítottak jogellenessé és olyan körülményeket értékeltek az indítványozó terhére, amely kötelezettségek nem terheltek. A Bv. tv. 144/B. § szerinti panasz benyújtása a 2017. január 1-től hatályos módosítással vált a kártalanítási kérelem kötelező előfeltételévé, így az indítványozót az ezt megelőző időszakban nem terhelte panasztételi kötelezettség, a bíróságok mégis elutasították a kérelmét. Ezzel kapcsolatosan az indítványozó hivatkozott a 3154/2019. (VII. 3.) AB hatá-

rozat indokolására, amelyben az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy a visszaható hatályú jogalkalmazással kapcsolatosan is megállapítható az alaptörvény-ellenesség, amennyiben jogviszony vagy jogvita létrejöttkor olyan jogszabályt alkalmaznak, ami még nem hatályos vagy nem létezik.

- [8] 2.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt törvény előtti egyenlőség sérelme kapcsán kifejtette, hogy az eljáró bíróságok azonos tényállás mellett, azonos jogszabályt alkalmazva, az eddigi országos gyakorlathoz képest eltérő döntést hozott. Nem helytálló az indítványozó véleménye szerint az, hogy a korábban kelt ügyekben helyt adtak a kérelmeknek és megítélték a kártalanítást, majd ezzel teljesen ellentétes módon az ugyanilyen alapokon fekvő jelen ügyben viszont érdemi vizsgálat nélkül elutasították, miközben más hazai bíróságok ilyen kérelmeket érdemben vizsgálnak és kártalanítást ítélik meg. Ennek folyományaként jelen panasz indítványozóját nem kezelték egyenlő módon azon kérelmezőkkel, akiknek ügyében korábban jártak el, illetve olyan kérelmezőkkel, akiknek a kérelmét más törvényszék bírálta el.
- [9] 2.3. A XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatban előadta, hogy véleménye szerint az eljáró bíróságok tévesen, a jogalkotó akarásával ellentétesen értelmezték a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény jelen ügyre irányadó rendelkezéseit.
- [10] Az indítványozó álláspontja szerint a Bv. tv. 436. § (10)–(11) bekezdésének okszerűtlen és téves értelmezése abból ered, hogy a Debreceni Törvényszék általi törvényértelmezés folyományaként az elítéltek a Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszt kellett volna benyújtani a kérelem elbírálásához, pedig a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy az EJEH-hez benyújtott kérelem esetén [Bv. tv. 436. § (10) bekezdés *b*) pont] ezen feltétel nem alkalmazható.
- [11] Ennek kapcsán utalt arra az indítványozó, hogy a Bv. tv. 436. § (10) bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezések egyértelműen azt rendelik, hogy kedvezményes elbírálásban részesüljenek az elítéltek azon csoportjai, akik az EJEH-hez nyújtottak be kérelmet alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt.
- [12] Az indítványozó szerint a támadott döntésekben kifejtett okszerűtlen és önkényes értelmezés szembe ment a hazai bíróságok országosan kialakult, több éves és következetes gyakorlatával, miközben az eltelt időszak alatt a jogszabályi szöveg nem változott. Ennek alátámasztásául több korábbi, a Szegedi Törvényszék és más bíróságok előtt folyamatban volt kártalanítási eljárás során hozott döntésre hivatkozott.
- [13] Az indítványozó álláspontja alapján közös volt ezekben az ügyekben, hogy az alábbi három feltételnek megfelelték. A kártalanítási kérelem alapjául szolgáló fogvatartási időszak kezdőnapja 2017. január 1. napja előtti, a zárónapja 2016. december 31. utáni. A kérelmező panaszt nyújtott be az EJEH-hez, amely panaszt 2017. január 1. előtt lajstromba vettek, ezen kívül közös volt még, hogy a kérelmező nem terjesztett elő panaszt a fogvatartó büntetés-végrehajtási intézet parancsnokához az alapvető jogait sértő elhelyezési körülmények miatt.
- [14] Ilyen esetekben az eljáró bíróságok úgy bíráltak el a kártalanítási kérelmeket, hogy a kérelmi igény záró időpontjaként 2016. december 31. napját (vagy egyes bíróságok a kérelem benyújtásának napját) vették figyelembe, ugyanakkor a kérelmet érdemben vizsgálták és az egyéb feltételek fennállása esetén kártalanítást ítélték meg a kérelmezők számára. Tehát jelen kérelmet az indítványozó álláspontja szerint a 2017. január 1-jét megelőző időszak tekintetében érdemben kellett volna vizsgálni.
- [15] A tisztességes eljárás jogának megsértésével kapcsolatosan kitért még arra is az indítványozó, hogy álláspontja alapján a másodfokon eljáró törvényszék nem tett eleget az indokolási kötelezettségének, ugyanis nem tért ki a védői fellebbezésben foglaltakra.
- [16] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [17] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.

- [18] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány – az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés, a XV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítését.
- [19] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz – az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, a XV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [20] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben kártalanítási kérelmet nyújtott be. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetőség nem állt fenn.
- [21] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [22] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította ennek kapcsán, hogy az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből eredeztethető visszaható hatályú jogalkalmazás tilalma és az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésben foglalt törvény előtti egyenlőség, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog vonatkozásában is kizárólag a bíróság törvényértelmezését vitatta.
- [24] 4. Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, figyelembe véve az eljáró bíróságok végzésében kifejtett indokolását, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntésekkel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [25] 5. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Zs. András
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1644/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3375/2020. (X. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság – a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VI.37.628/2018/10. számú ítéletével összefüggésben – a villamos energia rendszerhasználati díjakról és alkalmazásuk szabályairól szóló 4/2013. (X. 16.) MEKH rendelet 2. melléklet 2.2.9. pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és a konkrét ügyben alkalmazásának kizárására irányuló, valamint a villamos energia rendszerhasználati díjak, csatlakozási díjak és külön díjak alkalmazási szabályairól szóló 10/2016. (XI. 14.) MEKH rendelet 17. § (11) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VI.37.628/2018/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az alkotmányjogi panasz előterjesztője jogi képviselője (Dr. Tausz Judit Ügyvédi Iroda) útján 2020. január 3. napján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a villamos energia rendszerhasználati díjakról és alkalmazásuk szabályairól szóló 4/2013. (X. 16.) MEKH rendelet (a továbbiakban: Rendelet 1.) 2. melléklet 2.2.9. pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és a konkrét ügyben alkalmazásának kizárását, valamint a villamos energia rendszerhasználati díjak, csatlakozási díjak és külön díjak alkalmazási szabályairól szóló 10/2016. (XI. 14.) MEKH rendelet (a továbbiakban: Rendelet 2.) 17. § (11) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló, közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perben megállapított tényállás szerint az indítványozó (az alapügyben: felperes) mint felhasználó és az alperesi beavatkozó mint engedélyes között létrejött hálózathasználati szerződés szerint az indítványozó üzemi betáplálásra és tartalék betáplálásra is egyaránt 600-600 kW lekötött teljesítményt igényelt, amely az indítványozó kérelmére az üzemi betáplálás során igénybe vett lekötött teljesítmény 710 kW-ra, míg a tartalék betáplálás során igénybe vett lekötött teljesítmény 1 kW-ra változott. A beavatkozó közép feszültségű, közcélú villamos energia hálózaton kábelhiba miatt üzemzavar történt, ehhez kapcsolódóan az indítványozó a kiesett villamos energia pótlására tartalék betáplálást vett igénybe, amely az 1 kW lekötött teljesítményt 328 kW-al túllépte. Egy másik alkalommal zárlatos kábelszakasz miatt szintén kiesett az indítványozót ellátó transzformátor állomás és az indítványozó a tartalék betáplálás alatt a lekötött teljesítményt 164 kW teljesítménnyel túllépte. A beavatkozó a tartalék betáplálást érintő, rendszerhasználatból eredő díjtételeket egy összegben kiszámlázta.
- [3] Az indítványozó a számlázás jogalapját vitatva panaszt nyújtott be a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalhoz, amely azt a 2017. január 30-án kelt FVFO-2017/192-4. számú határozatában elutasította.
- [4] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2017. október 31-én kelt 6.K.31.344/2017/12. számú ítéletével a fenti határozatot hatályon kívül helyezte és a hatóságot új eljárásra kötelezte. Kiemelte, hogy a Rendelet 1. 2.2.9.–2.2.11. pontjai nem tartalmazzák azt az esetet, amikor egy előre nem látható üzemzavar okán történik a rendszerhasználó részéről a lekötött teljesítmény túllépése. Az előzetesen nem engedélyezett túllépés esetén kiszámlázott teljesítménydíj egyfajta szankció, ezért az önhibán kívül bekövetkező túllépésért az engedélyes nem követelhet díjazást.
- [5] A Fővárosi Törvényszék a 2018. február 21-én kelt, 10.Kf.650.108/2017/7. számú jogerős ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A jogerős ítélet szerint a Rendelet 1. melléklete 2.2.9. pontja értelmében a nem engedélyezett túllépésre megállapított díjtételek olyan esetre vonatkozathatók, amikor az engedély megkérése nem ütközik akadályba, ezért amennyiben az engedélyezési eljárás lefolytatása nem biztosított, a fenti díj nem szabható ki.

- [6] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a 2019. október 2-án kelt, Kfv.VI.37.628/2018/10. számú ítéletében a Fővárosi Törvényszék 10.Kf.650.108/2017/7. számú ítéletét hatályon kívül helyezte, a Fővárosi Közigazgatási és Munkügyi Bíróság 6.K.31.344/2017/12. számú ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította. A Kúria ítélete indokolásában megállapította, hogy a másodfokú bíróság a helyesen és törvényesen megállapított tényállásból nem helytálló következtetést vont le. Az ítélet rögzítette, hogy a Rendelet 1. 2. melléklet 2.2.9. pontja értelmében a lekötött teljesítmény nem engedélyezett túllépése esetén a rendszerhasználó a túllépés minden megkezdett kW-jára havonta a Hivatal által megállapított éves teljesítménydíj $\frac{1}{4}$ részének megfelelő teljesítménydíjat köteles fizetni. A Kúria hangsúlyozta, hogy a perbeli jogviszony eldöntésére szolgáló jogszabályok alapján egyértelmű, hogy a rendszerhasználó felelőssége a teljesítménytúllépésért pontosan szabályozott, nincs jelentősége annak, hogy a rendszerhasználónak lehetősége lett volna-e a túllépés engedélyezésére irányuló kérelmet benyújtani az elosztó felé. Az elosztó a lekötött teljesítmény rendszerhasználó általi túllépése esetén jogosult az ebből eredő díjtételeket kiszámlázni, a teljesítménydíj mértéke pedig kizárólag attól függ, hogy a rendszerhasználó a túllépést az elosztónak előzetesen bejelentette, avagy nem. A Kúria utalt arra is, hogy az Alaptörvény 28. cikke szerinti értelmezési alapelv nem ad lehetőséget arra, hogy a jogalkalmazó olyan feltétel bekövetkeztéhez kapcsolja a jogszabály alkalmazását, amelyet az adott jogszabály nem tartalmaz.
- [7] Az indítványozó szerint a Rendelet 1. kifogásolt rendelkezésének alaptörvény-ellenessége abban áll, hogy joghézagot tartalmaz arra az esetre, amikor a fogyasztónak eleve nincs lehetősége arra, hogy az engedélyezési eljárást megindítsa, mivel az esetleges teljesítménytúllépésre okot adó körülményről nem tudhat, mert annak bekövetkezése neki fel nem róható érdekkörén kívül esik. A sérelmezett rendelkezés nem tartalmaz arra vonatkozó rendelkezést, hogy a fogyasztó milyen eljárás keretében tudja bizonyítani, hogy a teljesítménytúllépésre nem neki, hanem az elosztónak felróható okból került sor, ezért sérül a fogyasztó Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való joga.
- [8] Az indítványozó szerint ugyanezen indokok miatt alaptörvény-ellenes a Rendelet 2. 17. § (11) bekezdése is, amelyet az indítványozó esetében még nem alkalmaztak, de valamennyi jövőbeni azonos esetben sérteni fogja a felhasználó tisztességes eljáráshoz való jogát, mivel tartalmilag megegyezik a Rendelet 1. kifogásolt szabállyal.
- [9] Az Alkotmánybíróság hiánypótlási felhívását követően az indítványozó kiegészítette alkotmányjogi panaszát. Fenntartotta az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott kérelmét, és kiegészítette azt azzal a kérelemmel, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria Kfv.VI.37.628/2018/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-a alapján semmisítse meg azt. Az indítványozó előadta, hogy a Kúria nem biztosította azt, hogy az indítványozó egy tisztességes eljárás keretében bizonyíthassa, hogy a teljesítménytúllépésre az indítványozó érdekkörén kívül eső okból került sor, ezáltal pedig megfosztotta a lehetőségtől, hogy a pótdíj jogalapját vitassa. Egyúttal azt is kifogásolta, hogy a Kúria figyelmen kívül hagyta a szabályozásban mutatkozó joghézagot, illetve a kifogásolt rendelkezést kiterjesztően értelmezte azzal, hogy a pótdíjra vonatkozó rendelkezést objektív szabályként kezelte. Mindezzel megsértette az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében és a XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jogát.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [11] 2.1. Az Alkotmánybíróság elsőként az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt vizsgálta, amelyben az indítványozó a Rendelet 1. 2. melléklet 2.2.9. pontját, valamint a Rendelet 2. 17. § (11) bekezdését kifogásolta.
- [12] Az indítványozó Rendelet 1. 2. melléklet 2.2.9. pontja alaptörvény-ellenességét azzal az indokolással állította, hogy hiányoznak az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jog olyan garanciális feltételei, amelyek lehetőséget biztosítanak a fogyasztónak annak bizonyítására, hogy az elosztó érdekkörébe tartozó okra vezethető vissza a teljesítménytúllépés.
- [13] Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy a Rendelet 2. 44. § (3) bekezdés a) pontja 2017. január 1-től hatályon kívül helyezte a Rendelet 1. kifogásolt rendelkezését. Az Abtv. 41. § azonban lehetőséget ad arra, hogy az Alkotmánybíróság hatályon kívül helyezett jogszabály alaptörvény-ellenességét állapítsa meg, ha a jogszabályt a konkrét esetben még alkalmazni kellene. Bár a Rendelet 1. 2. melléklet 2.2.9. pontját az alkotmányjogi panasz

alapjául szolgáló eljárásban a közigazgatási hatóság és az eljáró bíróságok alkalmazták, az indítványozó – a fent kifejtettek szerint – a Rendelet 1. szabályozásának hiányosságára hivatkozással állította a kifogásolt jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét.

- [14] Az Abtv. 46. § (1) és (2) bekezdése a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítását, továbbá az Abtv. 46. § (3) bekezdése az Alaptörvény szabályozásából eredő, és az Alaptörvény rendelkezéseit érvényre juttató alkotmányos követelmények megállapítását nem önálló eljárásokként, hanem az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során alkalmazható jogkövetkezményekként szabályozza. Ebből következik, hogy külön mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására, illetve alkotmányos követelmény kimondására irányuló indítvány előterjesztésére – az Abtv. hatálybalépése, 2012. január 1. óta – nincs jogszabályi lehetőség {lásd: 3017/2016. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [50]; 3009/2014. (I. 31.) AB végzés, Indokolás [2]; 3052/2015. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [13]; 3217/2015. (XI. 10.) AB végzés, Indokolás [16]; 3257/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [29]}.
- [15] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza azt, hogy az Abtv. 46. § (1) és (2) bekezdése a jogalkotói mulasztás megállapítását az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során hivatalból alkalmazható egyik lehetséges jogkövetkezményként szabályozza, így annak indítványozására az indítványozó nem jogosult.
- [16] 2.2. Az indítványozó a Rendelet 2. 17. § (11) bekezdése alaptörvény-ellenességét is állította, ugyanakkor indítványában azt is rögzítette, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezést vele szemben nem alkalmazták.
- [17] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a következetes gyakorlata alapján az Abtv. 26. § (1) bekezdés szerinti panasz elengedhetetlen feltétele, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezést a bíróság az indítványozó egyedi ügyében alkalmazza {3072/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [8]; 3291/2019. (XI. 5.) AB végzés, Indokolás [14]; 3022/2020. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [18] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panasz érdemben nem bírálható el sem a Rendelet 1. 2. melléklet 2.2.9. pontja, sem a Rendelet 2. 17. § (11) bekezdése tekintetében, mivel nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek, ezért azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.
- [19] 2.3. Az Alkotmánybíróság ezt követően az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett indítványelem vizsgálatát végezte el a Kúria támadott döntése tekintetében.
- [20] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [21] Az indítványozó a Kúria Kfv.VI.37.628/2018/10. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében és XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jog sérelmével összefüggésben állította. Az indítványozó szerint a Kúria nem biztosította azt, hogy az indítványozó egy tisztességes eljárás keretében bizonyíthassa, hogy a teljesítménytúllépésre az indítványozó érdekkörén kívül eső okból került sor. Ugyanakkor azt is állította, hogy a Kúria figyelmen kívül hagyta a szabályozásban mutatózó joghézagot, illetve kiterjesztően értelmezte a Rendelet 1. 2.2.9. pontját azzal, hogy a pótdíjra vonatkozó rendelkezést objektív szabályként kezelte.
- [22] Tekintettel arra, hogy a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perben a tényállás megállapítása és az irányadó jogszabályok alapján való értékelése kizárólag az arra illetékes bíróságok feladata, az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy az indítványozó a konkrét ügyben hivatkozott-e olyan eljárásjogi garanciák sérelmére, amelyek alapot adhatnak az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálására.
- [23] Az Alkotmánybíróság a vizsgált ügyben rámutatott arra, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jog alapvetően a hatóságokkal szemben rögzíti, hogy részrehajlás nélkül, tisztességes módon és észszerű határidőn belül intézzék az ügyeket, vagyis a hatósági jogalkalmazással szemben támaszt alkotmányos feltételeket; arra alkotmányjogi panasz akkor alapítható, ha a sérelmesnek vélt bírósági eljárás közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt zajlott {7/2019. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [30]–[31]}. A villamos energia rendszerhasználati díjának, így a lekötött teljesítmény nem engedélyezett túllépése esetén az ebből eredő díjtétel megállapítása hatósági eljárásban történt ugyan, de az indítványozó a hatósági eljárással összefüggésben nem eljárási garanciák sérelmére, hanem anyagi jogi jogszabály hiányára hivatkozott.
- [24] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot biztosítja. A 2/2017. (II. 10.) AB határozatában az Alkotmánybíróság leszögezte, hogy „[a] tisztességes eljáráshoz való jog több

garanciális szabályból áll. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai különösen: a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás igazságossága, a tárgyalás nyilvánosságának és a bírói döntés nyilvános kihirdetésének a követelménye, a törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és a pártatlanság kivételként, továbbá az észszerű határidőn belüli elbírálás követelménye.” {2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [50]}

- [25] Az Alkotmánybíróság a konkrét ügyben megállapította: annak eldöntése, hogy a lekötött teljesítmény túllépése esetén a keresetlevél benyújtásakor hatályos rendelkezések alapján volt-e lehetőség a rendszerhasználó közrehatásának vagy annak hiányának értékelésére, és ennek következtében helyt adott-e a közigazgatási határozat felülvizsgálata tárgyában előterjesztett keresetnek, kizárólag anyagi jogi szabályokon alapul.
- [26] Az indítványozó tehát nem hivatkozott olyan eljárásjogi garanciák sérelmére (pl. indokolás hiánya, észszerű idő követelménye), amelyek alapot adhatnának az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálására. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a Kúria döntésével, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására. Ebből következően az indítvány nem tartalmaz sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet.
- [27] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza állandó gyakorlatát, mely szerint „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt, vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}
- [28] Tekintettel arra, hogy az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeknek, az Alkotmánybíróság – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján – azt is visszautasította.

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Zs. András
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/93/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3376/2020. (X. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 118. § (1) bekezdés *a)* és *b)* pontjai alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésre irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély jogi képviselője (dr. Galambos Károly Ügyvédi Iroda) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában, illetve annak kiegészítésében a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés *a)* és *b)* pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [2] Az indítványozó az ügyében született másodfokú közigazgatási határozat ellen kívánt bírósághoz fordulni. Keresetét jogi képviselője útján elektronikus úton terjesztette elő az elsőfokú bíróságnál, amely azonban a keresetlevelet visszautasította a Kp. 48. § (1) bekezdés *l)* pontjára hivatkozással, mivel az első fokon eljáró közigazgatási szerv helyett közvetlenül a bíróságon nyújtotta be elektronikus úton a keresetlevelet, amely így elektronikus úton, de nem a jogszabályban meghatározott módon előterjesztettnek minősült. A másodfokú bíróság az elsőfokú végzést helybenhagyta. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* és *b)* pontjára hivatkozással, azonban a Kúria a 2019. november 5-én meghozott Kfv.III.38.202/2019/2. számú végzésével a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta. A panaszban támadott rendelkezések szerint a Kúria a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata *a)* a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása, vagy *b)* a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége miatt indokolt.
- [3] 2. Az indítványozó álláspontja szerint a sérelmezett rendelkezések sértik az Alaptörvény II. cikke szerinti emberi méltósághoz való jogot, az IV. cikk (1) bekezdése szerinti személyi szabadsághoz és biztonsághoz való jogot, továbbá a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz, a XXVIII. cikk (7) bekezdés szerinti hatékony jogorvoslathoz való jogot, valamint a XV. cikk (1)–(2) bekezdése szerint törvény előtt egyenlőség követelményét, illetve a diszkrimináció tilalmát. Az indítványozó mindezeket túl a Kúria befogadási feltételekkel kapcsolatos jogértelmezését, annak indokoltságát, illetve törvényességét is vitatta, ugyanakkor a Kúria végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt nem terjesztett elő.
- [4] 2.1. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét abban látja, hogy álláspontja szerint a két befogadási feltétel általános és hiányos, továbbá nem képes biztosítani a tisztességes bírósági eljárást a rendkívüli jogorvoslati eljárás során.
- [5] Álláspontja szerint a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* és *b)* pontjában foglalt feltételek nem függenek össze a közigazgatási per lényeges céljával, azzal, hogy a közigazgatási szerv által hozott döntés törvényes-e, hanem „diszkrecionális válogatást” tesz lehetővé. Az indítványban foglaltak szerint kérdéses, hogy a törvényesség biztosításával és a törvénytelenések megszüntetésével más törvényi cél – jelen esetben a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása és a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége – a felülvizsgálati kérelem befogadhatóságával kapcsolatban előírható-e, és ha ez utóbbi a Kúria gondos mérlegelése alapján nem áll fenn, akkor az esetleges törvénytelenység ezen cél érvényesíthetősége hiányában – az I. cikk (1) bekezdése szerinti feltételekre tekintettel – fenntartható-e a felülvizsgálati kérelem befogadásának mellőzése.

sével. Mindezekon túl ezen befogadási feltételekre vonatkozó tények bemutatása, illetve azok valószínűsítése nem róható a felperes terhére, mivel nem kötelező tartalmi elemei a keresetlevélnek.

- [6] Álláspontja szerint az ilyen befogadás tekintetében is objektív, átlátható, valós indokolást kellene a bíróságnak a határozatában adnia. Ez a követelmény azonban nagyon nehezen deríthető fel a jogi norma szövegéből. A Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pontjából az indítványozó szerint nem állapítható meg, hogy az általa megjelölt jogszabálysértések mikor ütik meg azt a feltételt és mi által teljesülhet az a feltétel, hogy a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása miatt szükséges a felülvizsgálat. A törvény helyett ezt a jelentős befogadási feltételt a bírói gyakorlat nem alakíthatja ki. A Kp. 118. § (1) bekezdés *b)* pontja szerinti felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége pedig gumiszabálynak minősíthető.
- [7] Az indítványozó hangsúlyozza, hogy az egyéni jogvédelem törvényességét (és ezáltal alkotmányosságát) nem zárhatja ki a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* és *b)* pontjában foglalt – tulajdonképpen az embert érintő közigazgatási cselekmények törvényességi követelményét tekintve – másodlagos, többnyire hivatali érdekből megfogalmazott és azt alátámasztó szempontok.
- [8] 2.2. A jogorvoslathoz való jogból fakadóan az indítványozó szerint jogorvoslat esetén az ügyek nem kerülhetnek elbírálásra korlátok nélküli szelekciós kiválasztással.
- [9] 2.3. Az indítványozó hivatkozott továbbá a személyi szabadsághoz és biztonsághoz való alapvető jogra is, álláspontja szerint annak tartalmából nem lehet kirekeszteni a jogbiztonsághoz való jog érvényesülését. Ennek hiányában a polgár cselekvési szabadsága nem teljes, nem tud eleget tenni adott esetben a jogilag releváns kötelezettségének sem, azaz, hogy mit kell tennie a Kp. 118. § (1) bekezdésében foglalt befogadási célok teljesüléséhez. A szabadság és személyi biztonsághoz való jog érvényesülése érdekében a jogalkotónak biztosítania kell azt a jogi környezetet, hogy a jogait a polgár gyakorolni tudja.
- [10] 2.4. Álláspontja szerint az emberi méltósághoz tapadó körülmény, hogy a hatóságok, bíróságok az ember által kezdeményezett eljárásokat miként folytatják le, a támadott rendelkezések ezt a célt nem segítik elő.
- [11] 2.5. A XV. cikk szerinti törvény előtti egyenlőség és egyéb helyzet szerinti diszkrimináció sérelmét abban látja, hogy a támadott rendelkezések lehetővé teszik a szelektálást azoknak a terhére, akik a törvénysértést nem a Kp. 118. §-ában megfogalmazott célokra figyelemmel kérik felülvizsgálni.
- [12] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [13] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. E követelménynek az alkotmányjogi panasz nem felel meg, az alábbiak szerint.
- [14] 3.1. A támadott szabályozás a felülvizsgálati eljárás lefolytathatóságának feltételeit rögzíti. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogorvoslathoz való jog nem követeli meg a rendkívüli perorvoslati rendszer létét, a jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslatokra vonatkozik. A felülvizsgálat – mint rendkívüli jogorvoslat – az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt rendelkezéssel tehát nem hozható összefüggésbe [3233/2016. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [16]; 3221/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [40]].
- [15] 3.2. A befogadási feltételek szabályozását illetően az Alkotmánybíróság már több korábbi döntésében kimondta, hogy a felülvizsgálat mint rendkívüli jogorvoslat szabályozása során a törvényhozás meghatározhatja a felülvizsgálat alá eső jogerős döntések körét. Az a körülmény pedig, hogy nem minden végzés ellen van helye felülvizsgálatnak, összhangban van a jogintézmény rendkívüli jogorvoslati jellegével [3019/2014. (II. 11.) AB végzés, Indokolás [27]; 3221/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [41]]. Annak megítélése továbbá, hogy

a felülvizsgálati kérelem befogadásának feltételei fennállnak-e vagy sem, nem alkotmányossági, hanem szakjogi-törvényértelmezési kérdés, melyben az Alkotmánybíróság – következetes gyakorlatának megfelelően – a Kúria döntését nem bírálhatja felül {3365/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [21]; 3308/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [20]; 3188/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [22]}.

- [16] Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján tehát megállapítható, hogy egyrészt széleskörű mérlegelési lehetősége van a jogalkotónak, amikor a rendkívüli jogorvoslati eljárások szabályrendszerét megalkotja, nem köteles minden döntéssel szemben biztosítani a felülvizsgálat lehetőségét, másrészt ezen szabályrendszer értelmezése a bíróságok feladata, mely alapvetően nem vet fel alkotmányossági problémát. A jog tartalmának „megtalálása” a jogértelmezést végző szervek alapvető feladata, a támadott rendelkezések pedig nem tartalmaznak a bíróságok és a felek számára értelmezhetetlen jogfogalmakat, még ha másként is ítélik meg azok tartalmát, így annak tényét, hogy mennyire szorulnak értelmezésre az adott rendelkezések, illetve azok tartalommal való kitöltésének lehetséges terjedelmét az Alkotmánybíróság nem vizsgálja, tekintettel arra, hogy az nem veti fel a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét.
- [17] 3.3. Ugyanezen megfontolásból nem merül fel a törvény előtti egyenlőség sérelme sem. Ez akkor valósulhat meg egy jogorvoslati eljárás szabályozásával összefüggésben, ha akár a jogszabályok, akár a jogalkalmazó szervek a jogalanyok egy köre számára biztosítanak valamely eljárási eszközt, míg a velük összehasonlítható helyzetben lévő más személyek számára nem, és e megkülönböztetés önkényes, vagyis nincs tárgyilagos mérlegelés szerint észszerű indoka {az alkalmazandó tesztre ld. 14/2014. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [32]; 32/2015. (XI. 19.) AB határozat, Indokolás [80]; 3248/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [7]}. Az Alaptörvény azonban eleve nem biztosít alanyi jogot arra, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelmét érdemben elbírálják, és ugyan az indítványozó alapvetően azt kifogásolta, hogy a támadott jogszabályi rendelkezések értelmezése révén szelektálhat a Kúria az ügyek között, azonban ez a lehetőség a fentiekben hivatkozottak szerint az eljárás rendkívüli jogorvoslati jellegéből fakad és az ügyek tárgyára vonatkozik. Az indítványozó mindezeket túlmenően nem terjesztett elő érvelést arra vonatkozóan, hogy miért önkényes a nem a jogszabályban meghatározott módon előterjesztett kérelmek vonatkozásában a felülvizsgálat mellőzésének lehetősége a támadott jogszabályi rendelkezések alapján.
- [18] A XV. cikk (2) bekezdés szerinti hátrányos megkülönböztetés tilalma az alapjogok tekintetében és egyúttal védett tulajdonság alapján tett különbségtételt tiltja. Ezzel összefüggésben az indítványozó nem hivatkozott arra, hogy mely védett, vagyis megváltoztathatatlan, vagy csak jelentős nehézségek árán megváltoztatható személyes tulajdonsága miatt érte diszkrimináció.
- [19] 3.4. A személyi szabadsághoz és biztonsághoz való jog tartalmát tekintve az ember fizikai biztonságát jelenti az állam egyes olyan intézkedéseivel szemben, amelyek lehetővé teszik a fogvatartását, illetve a szabadságába történő önkényes beavatkozást. Az indítványozó ezt az alapjogot összekapcsolja a jogbiztonság követelményével azt kifogásolva, hogy a címzettek számára nem egyértelmű, mit kell tenniük a kérelmük befogadásához. Megállapítható azonban, hogy a rendkívüli jogorvoslati eljárás feltételrendszerének szabályozása és a fenti alapjog között nem áll fenn kapcsolat, egy rendkívüli jogorvoslati eszköz igénybevételének korlátozottsága és annak értelmezhetősége önmagában nem érinti a személyi szabadsághoz és biztonsághoz való jogot. Hasonlóképpen nincs közvetlen kapcsolat az emberi méltóság védelme és a között, hogy a bíróságok – a befogadást illetően – hogyan folytatnak le eljárásokat, ezzel összefüggésben az indítványozó nem terjesztett elő olyan érveket, amelyek alapján vizsgálható lenne, hogy a támadott szabályozás miként teszi lehetővé az emberi méltóság megsértését.
- [20] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a kérelem egyrészt nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, másrészt a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában meghatározott követelményének, ezért azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Zs. András
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/103/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3377/2020. (X. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.I.35.674/2019/2. számú végzése, valamint a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 16.K.30.425/2019/15. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Dr. Búzás Ügyvédi Iroda által képviselt gazdasági társaság indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján a Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó Kfv.I.35.674/2019/2. számú végzésével szemben alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó kérte, hogy az Alkotmánybíróság a Kúria végzése alaptörvény-ellenességét állapítsa meg, tekintettel arra, hogy az sérti az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdését és a XXVIII. cikk (7) bekezdését; javasolta a végzés megsemmisítését az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján. Utalt arra, hogy az Abtv. 43. § (4) bekezdése alapján az Alkotmánybíróságnak lehetősége van a megelőző bírósági és hatósági határozatok felülvizsgálatára is: alkotmányossági aggályok nemcsak a Kúria döntésével kapcsolatban vethetők fel, hanem már a megelőző eljárásban is sérült alkotmányos alapelv, nevezetesen a tisztességes eljáráshoz való jog. A tisztességes eljáráshoz fűződő alapjog nemcsak a közigazgatási hatósági eljárás során, hanem a bírósági eljárás során is sérelmet szenvedett.
- [3] Az Abtv. 43. § (4) bekezdésére tekintettel indítványozó kérte, hogy az Alkotmánybíróság vizsgálja felül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 16.K.30.425./2019/15. számú ítéletét, valamint a megelőző közigazgatási eljárást is, és állapítsa meg az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése, valamint a XXIV. cikk (1) bekezdése megsértését, a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 16.K.30.425./2019/15. számú ítélete és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága 2234403661 ügyszámú és 2235456709 iktatószámú határozata alaptörvény-ellenességét. Kérte a jelölt bírósági és hatósági határozatok megsemmisítését. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a tartalma szerint bírálta el.
- [4] 1.1. Az indítványra okot adó ügyben a beadvány és mellékletei tartalma szerint az elsőfokú adóhatóság az indítványozónál ellenőrzést tartott, és a terhére összesen 156 560 000 forint adókülönbötetet állapított meg általános forgalmi adó adónemben, társasági adó adónemben, innovációs járulékbán, és 162 546 000 forint adóbírságot, 38 931 000 forint késedelmi pótlékot szabott ki. A határozat ellen az indítványozó fellebbezést terjesztett elő, a másodfokú adóhatóság a 2154068045 számú határozatával az elsőfokú határozatot megváltoztatta. Az indítványozó keresetet és felügyeleti intézkedés iránti kérelmet terjesztett elő. Az állami adóhatóság vezetője a felügyeleti intézkedés során a társasági adó adónemben tett megállapítások tekintetében a határozatot megsemmisítette és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására utasította. Az új eljárás során a hatság a 2299411788 iktatószámú elsőfokú határozatban indítványozó terhére 91 454 000 forint adókülönbötetet állapított meg, és 45 727 000 forint adóbírságot, valamint 22 511 000 forint késedelmi pótlékot szabott ki. Indítványozó fellebbezéssel élt az elsőfokú határozattal szemben, a másodfokú hatóság 2235456709 iktatószámú döntésében az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [5] Az indítványozó kezdeményezte a másodfokú határozat bírósági felülvizsgálatát, a keresetet a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 16.K.30.425/2019/15. számú ítélete elutasította. Az ítélet ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelem befogadását a Kúria Kfv.I.35.674/2019/2. számú végzésében megtagadta.
- [6] 1.2. Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tartja a panasz azt, hogy az indítványozó szerint sérült a jogorvoslathoz való joga azzal, hogy a Kúria a felülvizsgálati kérelmet érdemben nem vizsgálta meg, holott

az indítványozó egyértelműen utalt arra, hogy a befogadást mely jogszabályi rendelkezések indokolják. A panasz szerint, ha a Kúria nem csak formális vizsgálatot végzett volna, és a felülvizsgálati kérelem indokait megvizsgálja, meg kellett volna állapítania, hogy a felülvizsgálati kérelem olyan eljárási normák sérelmét sorakoztatta fel, amelyekben a Kúria még érdemben nem foglalt állást, és amelyek megfelelő értelmezése a közigazgatási eljárások többségére hatással lehet. Az indítványozóra kedvezőtlen döntés súlyos eljárásjogi szabálysértések mellett született, az eljárási rendelkezésekről szükséges lett volna a Kúriának kifejtene álláspontját az egységes jogalkalmazás érdekében. A Kúria azonban – jogalap nélkül – az érdemi vizsgálat lehetőségét is megtagadta indítványozótól, ezzel megfosztotta a jogorvoslati jogától, valamint mellőzte az iránymutatás adását a minden közigazgatási eljárásban irányadó és jelenleg magasabb fokú bíróság által nem tisztázott rendelkezések tekintetében. Mindezek alapján megállapítható a Kúria döntését érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, mivel az indítványozó jogorvoslati jogát mellőzték a felülvizsgálati kérelem befogadása jogalap nélküli megtagadásával. A jogorvoslatihoz való jog sérelme állapítható meg, ha a jogalkalmazó szervek megakadályozzák a jogorvoslat tényleges és hatékony érvényesülését, amikor a jogorvoslati kérelem érdemi elbírálására nem kerül sor, csupán formai szempontok alapján történő elutasításra.

- [7] A panasz szerint a Kúria az indítványozó felülvizsgálati kérelmét arra hivatkozással utasította el, hogy indítványozó nem indokolta a kérelem befogadhatóságát annak ellenére, hogy a Kúria álláspontja szerint az kötelezettsége lenne, mivel a Kúria a befogadhatóság körében kizárólag a fél által megjelölt okból vizsgálódhat. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria ezen álláspontjával jogszabály által alá nem támasztható többletkötelezettséget rótt a felülvizsgálati kérelem előterjesztőjére. A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvényben (a továbbiakban: Kp.) a felülvizsgálati kérelem előterjesztése körében nem teszi az előterjesztő kötelezettségévé, hogy a kérelem befogadását részletes indokokkal lássa el. Nincs olyan kötelezettsége a kérelem előterjesztőjének, hogy részletesen meg kellene indokolnia, hogy a kérelme miért tekinthető befogadhatónak. A befogadás a Kúria döntése, a Kúriának kötelezettsége megvizsgálni a kérelmet és eldönteni, hogy valamely szempontnak megfelel-e a kérelem. Az indítványozó szerint ezen kötelezettségének a Kúria nem tett eleget. A Kúria végzéséből egyértelműen megállapítható, hogy kérelem részletes vizsgálatát nem végezte el, csak azt tette a vizsgálat tárgyává, hogy a kérelmező indokolta-e a felülvizsgálati kérelmet befogadhatósági szempontból. Indítványozó olyan részletességgel adta elő az eljárási szabálysértéseket, amely alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy az ügy érdemére kiható jogszabálysértésről van szó, a Kúria döntése pedig – korábbi állásfoglalás hiányában a joggyakorlat egységesítését szolgálná. Jelen esetben különösen a Kp. 79. § (1) bekezdése esetén nincs korábbi gyakorlat, az új jogszabályi környezetben foglalt bizonyítási teher fordulási kötelezettség lenne az, mely jelen esetben értelmezésre és egységesítésre szorulna.
- [8] A panasz utal arra is, hogy a jogalkalmazás egységesítése a Kúria feladata, a Kúria a befogadhatóság körében végzett formális vizsgálatlaltal nem az Alaptörvényben rögzített jogegységesítő feladata mentén járt el.
- [9] 1.3. Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés a panasz szerint az is, hogy a megelőző eljárásokban sérült az indítványozónak a tisztességes eljáráshoz való joga. Eljárási jogait nem gyakorolhatta a közigazgatási hatósági eljárás során, a bíróság a jogszabálysértést nem értékelte az adóhatóság terhére és helytálló eljárásnak minősítette a hatósági eljárást. Az indítványozó álláspontja szerint egy eljárási törvényben biztosított jogosultság gyakorlásának kereteit a hatóságnak kötelezettsége biztosítani és az ügyfelet – megfelelő tájékoztatással és felhívással – olyan helyzetbe kell hoznia, hogy a törvény adta lehetőségeivel élni tudjon. Amennyiben az ügyfél akadályozva van eljárási jogai gyakorlásában, sérül a tisztességes eljáráshoz fűződő alapjoga. Az eljárási jogok a felek számára garanciális jelentőségűek, azt a célt szolgálják, hogy a felek aktív szereplői, ne csak elszenvedői legyenek a részvételükkel zajló eljárásoknak.
- [10] A bírósági eljárás során is sérelmet szenvedett az indítványozó tisztességes eljáráshoz való joga [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése], a bíróság az ügyféli jogokat súlyosan megsértve nem alkalmazta azt, a Kp.-ban foglalt rendelkezést, amely a bizonyítási teher megfordulását eredményezi.
- [11] Az indítványozó e körben előadta, hogy készítetett és a hatósághoz benyújtott egy szakértői véleményt, amely az adóhatóság által is vizsgált időszakra vonatkozó utólagos felmérés volt, az eljárást megelőzően. A hatóság a szakvéleményt az ügyfél nyilatkozatának minősítette, azonban szükségesnek tartotta szakértő alkalmazását, erre tekintettel az eljárásban szakértőt rendelt ki. Azonban az indítványozót nem hívta fel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 58. § (5) bekezdésében biztosított joga gyakorlására, nem biztosított számára lehetőséget, hogy a szakértő személyére

- vonatkozó javaslatot tegyen; ezzel sérült az Alaptörvény által megkövetelt tisztességes eljáráshoz fűződő alapjoga.
- [12] A közigazgatási eljárás során sérült az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 97. § (6) bekezdése is, amely rendelkezése megsértése szintén a tisztességes eljáráshoz fűződő alapjog sérelmét eredményezi. A hivatkozott jogszabályi rendelkezés az adóhatósági eljárásban az adózó védelmét szolgálja azzal, hogy az adóhatóság ne csak az adózót terhelő körülmények feltárására, hanem a javára értékelendő tényállás elemek megismerésére is törekedjen. A panasz szerint az indítványozó bizonyította, hogy a számlákon feltüntetett gazdasági események valósak, azok megtörténtét igazolta. Az adóhatóság nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a számlák mögött valós tevékenységek húzódnak, nem bizonyított, csupán feltételezett jogsértésekre hivatkozással állapított meg adóhiányt és szabott ki bírságot.
- [13] A bíróság mellőzte a Kp. 79. § (2) bekezdése figyelembevételét, az indítványozó által becsatolt bizonyítékokat a Kp. 78. § (2) bekezdésével ellentétesen értékelte. A Kp. 79. § (2) bekezdése értelmében a bizonyítási teher megfordul, a hatóságnak kell az általa rögzített tényállás helytállóságát bizonyítania abban az esetben, ha az ügyfél annak helytelenségét valószínűsíti, ami megtörtént; az indítványozó okiratokkal és tanúvallomással cáfolta meg a közigazgatási eljárásban állított tényállási elemeket.
- [14] Az indítványozó szerint a bírósági eljárásban megkövetelt tisztességes eljárást sértette, hogy az eljáró bíróság a bizonyítási terhet nem az adózó védelmére tekintettel, a Kp. által megkövetelt rendben osztotta ki. Egyértelműen hátrányos körülményeket idézett elő az eljáró bíróság azzal, hogy az adóhatóság által nem bizonyított, csupán feltételezett tényeket fogadott el tényállási elemként, és az adózó kötelezettségévé tette a csupán feltételezett körülmények megdöntését.
- [15] 2. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről szóló 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás értelmében az Abtv. 27. § b) pontja szerinti „jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette” fordulat a rendes jogorvoslati lehetőségek igénybevételére vonatkozik, az indítványozó nem köteles a felülvizsgálatot és a perújítást mint rendkívüli jogorvoslatokat is kimeríteni. A folyamatban lévő felülvizsgálati vagy perújítási eljárás ugyanakkor az Alkotmánybíróság eljárásának akadálya. Az indítványozó a Kúria végzését követően az alkotmányjogi panaszt határidőben nyújtotta be. Hasonlóan döntött az Alkotmánybíróság a 3086/2020. (III. 18.) AB végzésben (Indokolás [10]).
- [16] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy szól, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [17] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [18] 3. A panasz kúriai döntést, továbbá közigazgatási és munkaügyi bírósági ítéletet támad. Ezeknek a befogadását külön-külön kell megítélni.
- [19] 3.1. A Kúria végzése az alkotmányjogi panasz értelmében azzal sérti a jogorvoslatihoz való jogot, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadását a Kúria jogellenesen megtagadta, ezzel elzárva az indítványozót a törvény adta további jogorvoslati lehetőségétől. Az alkotmányjogi panasz a Kúria végzését illetően a felülvizsgálati kérelem befogadhatóságáról szóló egyes törvényi rendelkezések értelmezését és a konkrét esetre való mikénti alkalmazását kifogásolja.
- [20] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető általános felülbírálati fórumnak, és valószínűleg e hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelmében keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja [Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdés]. A rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések ezért önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére [lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]].
- [21] Az Alkotmánybíróság a jogorvoslatihoz való alapvető jog tartalmát elemezve korábbi határozataiban megállapította azt is, hogy a jogorvoslatihoz való jog követelményét az egyfokú fellebbezési rendszer is kielégíti,

de a törvényhozó ezen túlmenő jogorvoslati lehetőséget is adhat {9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 68; 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [85]}. Az Alaptörvény nem tartalmaz előírást arra vonatkozóan, hogy hogyan épüljön fel hazánkban a jogorvoslati rendszere. Nem található az Alaptörvényben rögzített követelmény azzal kapcsolatosan sem, hogy a jogorvoslati fórumrendszer hány fokon biztosítsa az érintett alapjog gyakorlását. Ennek megfelelően a jogorvoslati eljárás egyfokú kialakítása az Alaptörvény kívánalmainak teljesítéssel eleget tesz {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [95]}. A 3221/2020. (VI. 19.) AB végzés megerősítette az Alkotmánybíróságnak azt a gyakorlatát, amely szerint a felülvizsgálat mint rendkívüli jogorvoslat megengedésének eseteit szabályozó jogszabályi rendelkezés [az adott esetben a Kp. 118. § (1) bekezdése] és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslatihoz való jog alkotmányos védelmi köre között nincs tartalmi kapcsolat (Indokolás [41]).

- [22] Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján a fentiekre figyelemmel nem állapítható meg, hogy a Kúria döntésével kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.
- [23] 3.2. A bíróság ítéletével kapcsolatban a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmének megvalósulását az indítványozó abban látta, hogy ügyféli jogai (indítványozási, észrevételezési joga, bizonyításhoz való joga) sérültek.
- [24] A bíróság az Art. egyes szabályai, továbbá a számvitelről szóló 2000. évi C. egyes előírásai értelmezésével és alkalmazásával döntött az indítványozó keresetéről.
- [25] A bíróság ítélete értelmében megalapozott a másodfokú adóhatóság azon megállapítása, hogy az elsőfokú adóhatóság a tényállástisztázási kötelezettsége körében bizonyította, hogy a számlák szerinti gazdasági események nem a számlák szerinti felek között jöttek létre, illetve egyes tevékenységekhez kapcsolható díjazás jelentősen eltúlzott volt; a felperes által rendelkezésre bocsátott dokumentumok és a tanúk előadásai sem voltak alkalmasak a gazdasági esemény számla szerinti felek közötti megvalósulásának igazolására. A bíróság megállapította, hogy az adóhatóság a felülvizsgált adóigazgatási eljárásban a Ket. 58. § (5) bekezdését nem sértette meg a szakértő kirendelésével kapcsolatban. A perbeli adóigazgatási eljárásban az adóhatóság által kirendelt szakértő véleményét a felperes az ellenőrzés lezárta megelőzően megismerte, arról másolatot készített, így a jegyzőkönyv kiadását megelőzően ennek teljes körű ismeretében volt. Az adóhatóság határozati megállapításai nem a szakértő véleményén alapulnak elsősorban, hanem az egyéb feltárt tényeken. Erre figyelemmel a bíróság azt állapította meg, hogy a szakértő kirendelésével az adóhatóság olyan eljárási szabálysértést nem követett el, amely a határozatok megváltoztatását vagy hatályon kívül helyezését és új eljárás elrendelését eredményezhetné. Mindezek alapján a bíróság megállapította azt is, hogy a kereseti kérelemmel érintett körben mind anyagi, mind eljárási jogsértésekre való hivatkozása a felperesnek nem volt megalapozott, az alperes határozata a kereseti kérelemmel érintett körben megalapozott és törvényes volt.
- [26] A bíróság a törvények jogalkalmazói értelmezésével, a konkrét ügy sajátosságaira tekintettel hozta meg döntését. A bizonyítás körébe tartozó kérdés az, hogy milyen gazdasági esemény valósult meg az indítványozó és az ügy más szereplői között, illetve a számlák szerinti gazdasági események a számlák szerinti felek között létrejöttek-e.
- [27] Az Alkotmánybíróság nem ténybíróság, a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak bizonyos fokú felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során az eljáró bíróságok feladata. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének (annak, hogy a rendes bíróságok egy-egy tényt miként értékeltek), valamint a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik felhatalmazással {21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [24]; 3013/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [18]; 3221/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [28] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság a bíróság ítélete és a Kúria végzése elleni panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alkalmazásával visszautasította.

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Zs. András
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/479/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3378/2020. (X. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 83/B. § (1) és (2) bekezdései, valamint a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény 11. § (1) bekezdése, továbbá a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet 73/B. §-a és a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény végrehajtásáról szóló 195/1997. (XI. 5.) Korm. rendelet 4/A. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének és nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.X.37.672/2019/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, a Kúria Kfv.X.37.672/2019/7. szám alatt, 2019. október 7-én hozott végzésével lezárt ügyben alkalmazott egyes jogszabályokkal kapcsolatban.
- [2] Az indítványozó kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 83/B. § (1) és (2) bekezdései, valamint a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény (a továbbiakban: Knymt.) 11. § (1) bekezdése, továbbá a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Tny. vhr.) 73/B. §-a és a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény végrehajtásáról szóló 195/1997. (XI. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Tbj. vhr.) 4/A. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességét, és az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt egyezménybe (a továbbiakban: egyezmény) mint nemzetközi szerződésbe ütközését, és azokat az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg.
- [3] Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, Q) cikk (2)–(3) bekezdése, a T) cikk (3) bekezdése, a II. cikk, a XIII. cikk (1)–(2) bekezdése, a XV. cikk (1)–(5) bekezdése és a XXIV. cikk (1) bekezdése sérelmére. Érvelt azzal is, hogy a kifogásolt szabályok az „Európai Unióról szóló szerződés” és az „Európai Unió Alapjogi Chartája” egyes szabályaiba ütköznek.
- [4] Az indítványozó kérte azt is, hogy az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.X.37.672/2019/7. számú végzését az Abtv. 43. § (1) bekezdés alapján semmisítse meg.
- [5] 1.1. Az alkotmányjogi panasszal érintett ügyben hozott bírói döntések szerint az indítványozó hivatásos rendőri szolgálati jogviszonya 2007. december 30-i hatállyal, szolgálati nyugállományba helyezéssel szűnt meg. Szolgálati nyugdíját a Knymt. alkalmazása folytán 2012. január 1-jétől szolgálati járandóságként folyósították tovább, és annak folyósítását több alkalommal – meghatározott időszakokban, az indítványra okot adó ügyben 2018. május 1-től 2018. december 31-ig – a hatóság szüneteltette. A Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatósága 54671248-7 folyósítási törzsszámú, 2018. május 30-i keltezéssel ellátott 110/205432/2018. számú határozatával szemben az indítványozó keresettel élt, keresetét a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 54.K.33.103/2018/4. számú ítélete elutasította; az ügyben a Kúria Kfv.X.37.672/2019/7. szám alatt, 2019. október 7-én hozott végzésében a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz.

- [6] 1.2. A panasz a lényege szerint a szolgálati nyugdíj szolgálati járandósággá való átalakítását, összegének csökkentését és a bizonyos esetben a folyósítása szüneteltetésének a szabályait kifogásolja. E tárgyban az Alkotmánybíróság több ügyben vizsgálódott. Az Alkotmánybíróság a Knymt.-nek az átalakításról szóló egyes rendelkezéseit – számos alkotmányjogi panasz alapján – a 23/2013. (IX. 25.) AB határozatban vizsgálta, és a 3. § (2) bekezdés *b*) pontja, 4. § (1)–(4) bekezdései, 5. § (1)–(2) bekezdése, (3) bekezdés *c*) pontja és (4) bekezdése, valamint a 18. § (1) bekezdésében a „4. § (2) bekezdése szerinti csökkentés nélküli” szövegrésze alaptörvényellenességét nem állapította meg.
- [7] Az indítványozót illetően az ellátása szüneteltetéséről szóló, a jelen panaszban nem érintett, korábbi időszakokra irányadó hasonló ügyekben az indítványozó kérelmére a Kúria is több alkalommal eljárta. Két eljárásban, a Kúria előtt az indítványozó szolgálati járandósága korábbi szüneteltetését elrendelő társadalombiztosítási határozatok felülvizsgálata tárgyában folyamatban volt több ügyben (Mfv.III.10.133/2014., Mfv.III.10.489/2014.) a Kúria által előterjesztett bírói kezdeményezéseket – a Knymt. 11. § (1)–(2) bekezdéseit illetően – az Alkotmánybíróság elutasította [3061/2015. (IV. 10.) AB határozat].
- [8] Az indítványozó is több esetben alkotmányjogi panaszt nyújtott be az egyes, eltérő szüneteltetési időszakokra vonatkozó konkrét ügyekben a bíróságok, végső soron a Kúria ítéleteivel (Mfv.III.10.254/2014/2. és az Mfv.III.10.255/1025/2.) lezárt ügyekben alkalmazott jogszabályok ellen. A Knymt. 11. § (1) bekezdésének és a Tny. 83/B. § (1)–(2) bekezdését érintő panaszokat az Alkotmánybíróság részben el-, részben visszautasította [3112/2016. (VI. 3.) AB határozat]. A jelen végzés rendelkező része 1. pontjában szereplő, ugyanezen jogszabályi rendelkezések ellen korábban benyújtott, és az Alaptörvény azonos rendelkezései sérelmére alapított panasz befogadását utasította vissza az Alkotmánybíróság, részben ítélt dolog, részben az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételek hiánya miatt [3236/2019. (X. 11.) AB végzés, Indokolás [20], [22]]. Az indítványozó más szüneteltetési időszakot érintő, azonos alkotmányjogi panaszát legutóbb a 3183/2020. (V. 21.) AB végzés utasította vissza. A végzés értelmében az alkotmányjogi panaszban foglaltak alapján nem volt megállapítható az, hogy az indítványozó az Alaptörvénynek nem ugyanazokra a rendelkezéseire, és azonos alkotmányos összefüggésekre hivatkozva kéri az alaptörvény-ellenességet megállapítani ugyanazon jogszabályi rendelkezésekre, mint amit az Alkotmánybíróság a 3236/2019. (X. 11.) AB végzéssel befejezett ügyben előterjesztett panaszra már elbírált. Nem volt megállapítható az sem a panaszban foglaltak alapján, hogy az Alkotmánybíróság döntései óta a körülmények alapvetően megváltoztak volna; az Alkotmánybíróság – utalva a 3236/2019. (X. 11.) AB végzésben kifejtettekre – a Tny. 83/B. § (1)–(2) bekezdését és a Knymt. 11. § (1) bekezdését illetően a jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt ítélt dolog miatt, míg a Tbj. vhr. 4/A. § (2) bekezdése, valamint a Tny. vhr. 73/B. §-a szabályait illetően az Abtv. 29. §-ában foglalt feltétel hiánya miatt, az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *a*) pontja alapján – alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés hiányában – utasította vissza.
- [9] 1.3. A jelen ügyben előterjesztett alkotmányjogi panasz elintézésénél ezért azt kellett vizsgálni, hogy van-e a panaszban olyan érv, amely eltérő döntést indokol, akár az ítélt dolog, akár az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést (Abtv. 29. §) illetően.
- [10] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy szól, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [11] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [12] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság tartalmi feltételeinek nem felel meg.
- [13] 3. Az Alkotmánybíróságnak a jelen ügyben is azt kellett megállapítania, hogy a támadott szabályok egy részét már vizsgálta [a Knymt. 11. § (1)–(2) bekezdése, a Tny. 83/B. § (1)–(2) bekezdése].
- [14] Az Abtv. 31. § (1) bekezdése szerint, ha alkotmányjogi panasz vagy bírói kezdeményezés alapján az alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött,

ugyanazon jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozással – ha a körülmények alapvetően nem változtak meg – nincs helye az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panasznak, valamint bírói kezdeményezés alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló vizsgálatának.

- [15] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában szerepel, hogy az alkotmányjogi panaszt az indítványozó „az Alkotmánybíróság IV/355-5/2015. számú [3061/2015. (IV. 10.) AB határozat] továbbá az Alkotmánybíróság a IV/3105-10/2015. számú [3112/2016. (VI. 3.) AB határozat] elutasító határozatának, továbbá az Alkotmánybíróság IV/1056-4/2019. számú elutasító határozatának, és a Tny. 83/B. §-a alkotmányossága tárgyában hozott határozatának (119/B/2007. AB határozat) ismeretében” terjeszti elő, mivel meggyőződése, hogy az általa a jelen alkotmányjogi panaszban „felhozott érvekkel együttesen értékelve, a hivatkozott AB határozatokban elutasított indítványok is új megvilágításba kerülnek” (Indítvány IV. rész, 105. oldal). A panasz azonban nem tartalmaz konkrét indokolást arra, hogy miért lenne indokolt eltérni a 3236/2019. (X. 11.) AB végzésben foglaltaktól, mi az a körülmény, amelyet a bíróságok, az alkotmánybírósági határozatok korábban nem értékelték, és az más döntést eredményezhetne. A panasz lényegében a megelőző döntések részletes ismertetését és kritikáját tartalmazza, a korábban előadott és már értékelt érvek alapján, de más szüneteltetési időszakokra hozott bírói döntéssel kapcsolatban. Az alkotmányjogi panasz a szüneteltetési szabályozás önkényesnek tartott voltát – a kivételekre tekintettel – a szüneteltetési szabály hatálya alá nem tartozók ismertetésével kívánja alátámasztani a beadványában (az őstermelők, gazdasági társaság üzletvezetésre jogosultjai, üzletrésszel rendelkező tagjai, egyéni vállalkozók, nemzetközi fuvarozásban dolgozó kamionsofőrök, alkotmánybírók, a parlamenti képviselők, az európai parlamenti képviselők, önkéntes művelői tartalékosok). A panasz ebben a körben a 29/2017. (X. 31.) AB határozathoz fűzött párhuzamos indokolásra és különvéleményre hivatkozik.
- [16] A jelen ügyben az alkotmányjogi panaszban foglaltak alapján azonban nem állapítható meg, hogy az indítványozó az Alaptörvénynek nem ugyanazokra a rendelkezéseire, és azonos alkotmányos összefüggésekre hivatkozva kéri az alaptörvény-ellenességet megállapítani ugyanazon jogszabályi rendelkezésekre, mint amit az Alkotmánybíróság a 3236/2019. (X. 11.) AB végzéssel befejezett ügyben előterjesztett panaszra már elbírált. Nem állapítható meg az sem a panaszban foglaltak alapján, hogy az Alkotmánybíróság döntései óta a körülmények alapvetően megváltoztak volna. Tekintettel arra, hogy a 3236/2019. (X. 11.) AB végzés [és a 3183/2020. (V. 21.) AB végzés] óta a körülményekben változás nem következett be, az Alkotmánybíróság – utalva az ebben a végzésekben kifejtettekre és az ott ismertetett 3061/2015. (IV. 10.) AB határozatra, valamint a 3112/2016. (VI. 3.) AB határozatra – a Tny. 83/B. § (1)–(2) bekezdését és a Knymt. 11. § (1) bekezdését illetően a jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt az Abtv. 31. § (1) bekezdése és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *b*) pontja alapján *ítélt dolog* miatt, míg a Tbj. vhr. 4/A. § (2) bekezdése, valamint a Tny. vhr. 73/B. §-a szabályait illetően az Abtv. 29. §-ában foglalt feltétel hiánya miatt, az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *a*) pontja alapján – alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés hiányában – utasította vissza. Az Alkotmánybíróság azonos okokból, továbbá azért is, mert az indítványban nincs önálló indokolás a bírói döntés alaptörvény-ellenességére, az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pontja alapján visszautasította a Kúria Kfv.X.37.672/2019/7. számú végzése elleni indítványt is.
- [17] 4. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f*) pontja alapján (nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálata) a jogszabályok vizsgálatát az indítványozók kezdeményezésére, illetve bármely eljárása során hivatalból végzi. Az eljárást az országgyűlési képviselők egynegyede, a Kormány, a Kúria elnöke, a legfőbb ügyész, valamint az alapvető jogok biztosa indítványozhatja. A bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek nemzetközi szerződésbe ütközését észleli [Abtv. 32. § (2) bekezdés].
- [18] A nem a jogosulttól származó, jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt az Alkotmánybíróság – hasonlóan a 3236/2019. (X. 11.) AB végzésben foglaltakhoz – szintén visszautasította [Abtv. 55. § (4) bekezdés *b*) pont].

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Zs. András
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/711/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3379/2020. (X. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 2.Bpkf.1764/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kovács Arthur ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján, amelyben kérte a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bpkf.1764/2019/2. számú végzése és a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 22.Bv.995/2018/21. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását, és az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján a végzések megsemmisítését. Az indítványozói álláspont szerint a támadott bírói döntések sértik az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdését, XV. cikkének (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.1. A Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a 22.Bv.995/2018/21. számú végzésével az indítványozónak a 2017. január 1. napjától 2018. május 13. napjáig szabadságvesztésben töltött időszakból 481 napra vonatkozóan – az alapjogokat sértő elhelyezés miatt – 577 200 Ft kártalanítást állapított meg. A bíróság ugyanakkor a 2003. február 28. napjától 2016. december 31. napjáig terjedő időszakot illetően az indítványozó kérelmét érdemi vizsgálat nélkül elutasította.
- [4] A végzés indokolása szerint az indítványozó jogi képviselője útján első alkalommal előterjesztett, 2017. április 22-én kelt kártalanítási kérelem 2003. február 28. napjától a kérelem elbírálásának napjáig terjedő teljes időszakra vonatkozott, amelyet a jogi képviselő a bíróság felhívására utóbb akként pontosított, hogy 2003. február 28. napjától 2016. december 31-ig kérte a kártalanítás megállapítását. Az indítványozó ezen első kérelme benyújtásáig panaszt nem terjesztett elő az alapvető jogokat sértő elhelyezés miatt, azonban az Emberi Jogok Európai Bíróságához (a továbbiakban: EJEB) 2015. november 9-én benyújtotta a kérelmét.
- [5] Az indítványozó második, 2018. május 13. napján kelt kártalanítás iránti kérelme a 2017. január 1. napjától 2018. május 13. napjáig terjedő időszakban végrehajtott fogvatartásra vonatkozott. Ezen második kérelmet megelőzően az indítványozó 2018. április 15. napján, a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 144/B. §-a szerint panaszt terjesztett elő.
- [6] Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint az indítványozó az első kérelmét illetően, sem azzal egyidejűleg, sem azt megelőzően a büntetés-végrehajtási intézet vezetője felé panasszal nem élt, holott 2017. január 1. napját követően is legalább 30 napon keresztül fennálltak az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények, ezért a bíróság a Bv. tv. 70/A. § (5) bekezdés c) pontja alapján az indítványozó kérelmét ezen időszakot illetően elutasította.
- [7] Ugyanakkor az indítványozó a bíróság megállapítása szerint a második kérelmét megelőzően panaszát előzetesen előterjesztette, ezért a bíróság a kérelmet ezen időszakot illetően érdemben vizsgálta és annak részben helyt adott.
- [8] 1.2. A Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bpkf.1764/2019/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését akként változtatta meg, hogy a 2017. január 1. napjától 2018. május 31-ig terjedő időszakra vonatkozóan 484 napra az alapvető jogokat sértő elhelyezés miatt 580 800 Ft kártalanítást állapított meg az indítványozó részére, egyéb tekintetben az elsőfokú bíróság döntését helybenhagyta.
- [9] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a 2003. február 28. napjától 2016. december 31-ig terjedő időszakra az indítványozó kérelmét a Bv. tv. 70/A. § (5) bekezdés c) pontja alapján érdemi

vizsgálat nélkül el kellett utasítani. A bíróság szerint a 2017. január 1. napját követően is folyamatosan jogsértő fogvatartásban lévő elítéltek esetében ugyanis a Bv. tv. általános szabályai szerint kell vizsgálni a kártalanítás benyújtásának a feltételeit, így azt is, hogy az elítélt a büntetés-végrehajtási intézet parancsnokához előterjesztette-e a Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszát, márpedig ez az indítványozó esetében az első kártalanítási kérelem előterjesztéséig nem történt meg. A bíróság kifejtette továbbá, hogy a folyamatosan fogvatartásban lévő és állítása szerint jogsértő körülmények között fogvatartott személyek esetében akkor is meg kell követelni a panasz előterjesztését, ha a kérelemben vizsgálandó időszak végét 2016. december 31. napjában jelölik meg.

- [10] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában állította, hogy a támadott bírói döntések sértik az alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a XV. cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [11] Az indítványozói álláspont szerint a bíróságok nyilvánvalóan tévesen és a jogalkotó akaratával ellentétesen értelmezték a Bv. tv. 436. §-ának (10) bekezdését, mert az említett jogszabályi rendelkezés a) és b) pontjai nem konjunktív feltételeket tartalmaznak, a jogalkotó ugyanis nemcsak azok számára teremtette meg a kártalanítási kérelem benyújtásának lehetőségét, akik időközben szabadultak, hanem azok számára is, akik az EJB-hez nyújtották be a módosítás hatálybalépésének napjáig a kérelmet, márpedig az indítványozó a b) pont szerint ennek megfelelt, és így kérelmét a 2003. február 28. napjával kezdődő időszakra is érdemben kellett volna vizsgálni.
- [12] Ez a jogszabály-értelmezés – állítja az indítványozó – sérti a jogállamiság elvét, mert egy olyan időszakra kívánta volna meg a panasz meglétét, amely időszakban még nem volt hatályban a módosítás szerinti feltételrendszer, márpedig ez visszamenőleges jogalkalmazás, amely sérti a jogállamiság elvét.
- [13] Ez az utólagos feltételhez kötés a panaszban foglaltak szerint sértette továbbá az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát is, mert az indítványozó kérelme annak benyújtáskor megfelelt mind a jogi szabályozásnak, mind az akkori bírói gyakorlatnak, azonban ez utóbbi megváltozása miatt a kérelem érdemben elbírálatlan maradt és ennek pótlására sincs mód.
- [14] Állította az indítványozó a törvény előtti egyenlőség sérelmét is, mert – véleménye szerint – a Szegedi Törvényszék mintegy 2 év és 3 hónapon át a lényegileg az indítványozóéval azonos kérelmek ügyében érdemi vizsgálatot folytatott és egészen 2019. március hónap végéig pozitívan bírálta el az ilyen kérelmeket. Az indítványozó tehát hátrányos helyzetbe került azokhoz képest, akiknek ügyét a Szegedi Törvényszék korábban bírálta el (*quasi* feljebb volt az ügyük az irathalomban), továbbá azokhoz képest is, akiknek ügyében más törvényszék hozott döntést.
- [15] Az indítványozó panaszában fenti állítása igazolására felsorolt (és mellékletként csatolt) több, a Szegedi Törvényszéken jogerősen lezárult határozatot, és egy-egy, a Fővárosi Törvényszéken, a Nyíregyházi Törvényszéken, a Budapest Környéki Törvényszéken és a Kecskeméti Törvényszéken meghozott olyan döntést, ahol állítása szerint a 2016. december 31. napját megelőző időszakra vonatkozóan – az egyéb feltételek fennállása esetén, de panasz előterjesztésének hiányában is – kártalanítást ítélt meg a kérelmezők számára.
- [16] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [17] Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglaltak szerint, az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [18] 3.1. Az indítványozó jogi képviselője a Szegedi Törvényszék 2.Bpkf.1764/2019/2. végzését 2019. november 25. napján vette át, az alkotmányjogi panaszt 2020. január 19. napján, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, a sérelmezett bírói döntéseket, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit [az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a XV. cikk (1) bekezdését, és a XXVIII. cikk (1) bekezdését], valamint az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Az alkotmányjogi panasz tartalmazza az állított alaptörvény-ellenesség indokolását, valamint kifejezett kérelmet a sérelmezett végzések megsemmisítésére. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés alapjául szolgáló eljárásban – elítéltként –

kártalanítás megállapítása iránti kérelme alapján vett részt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette.

- [19] 3.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz felvesse a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést tartalmazzon. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalkalmazza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását.
- [20] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3220/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [21] Jelen ügyben az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az indítványozó – részben a visszaható hatályú jogalkalmazásra, részben a jogalkalmazás egységének hiányára hivatkozva – kizárólag az ügyben eljáró bíróságok törvényértelmezését kifogásolta. Az Alkotmánybíróság indokoltan tartja, hogy rámutasson a következőkre: az indítványozó 2017. január 1. napját követően – figyelemmel fogvatartásának folyamatosságára és annak körülményeire – nem volt elzárva attól, hogy a kártalanítási kérelem benyújtásával egyidejűleg, vagy azt megelőzően eleget tegyen a Bv. tv. 144/B. §-ában foglaltaknak, továbbá leszögezendő, hogy a jogalkalmazás egységének biztosítása az Alaptörvény 25. cikkének (3) bekezdése alapján nem az Alkotmánybíróság, hanem a Kúria hatáskörébe tartozik.
- [22] Az indítványozó tehát a fentiekben kifejtettek szerint a támadott döntésekkel kapcsolatosan nem állított olyan alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [23] 4. Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában szabályozott befogadási feltételeknek, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/165/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3380/2020. (X. 22.) AB VÉGZÉSE

eljárás megszüntetéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 1997. évi LXVII. törvény 57. § (1) bekezdés *b*) pontja, illetve a Salgótarjáni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.M.92/2018/4. számú végzése és a Balassagyarmati Törvényszék 15.Mpkf.20.243/2019/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában indult eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és a 27. § (1) bekezdése alapján kérte annak megállapítását, hogy az ügyben alkalmazott a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló – 2011. december 31. napjáig hatályos – 1997. évi LXVII. törvény 57. § (1) bekezdés *b*) pontja, illetve a Salgótarjáni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.M.92/2018/4. számú és a Balassagyarmati Törvényszék 15.Mpkf.20.243/2019/3. számú végzése alaptörvény-ellenesek.
- [2] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott jogszabályi rendelkezés és bírósági végzések sértik a bírói függetlenséget [Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése], valamint a tisztességes bírósági eljáráshoz és a jogorvoslathoz való jogát [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése].
- [3] 2. Az Alkotmánybíróság eljárása során az indítványozó az Alkotmánybírósághoz 2020. június 17. és 22. napján érkezett beadványaiban bejelentette, hogy az alkotmányjogi panaszindítványt visszavonja.
- [4] 3. Az Abtv. 59. §-a alapján az Alkotmánybíróság – az ügyrendjében meghatározottak szerint – kivételesen a nyilvánvalóan okafogottá váló ügyek esetén az előtte folyamatban lévő eljárást megszüntetheti. Az Ügyrend 67. § (2) bekezdés *c*) pontja szerint okafogottá válik az indítvány különösen, ha az indítványozó indítványát visszavonta.
- [5] 4. Az Alkotmánybíróság az indítvány visszavonására tekintettel – a rendelkező részben foglaltak szerint – az alkotmányjogi panaszeljárást megszüntette.

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1660/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3381/2020. (X. 22.) AB VÉGZÉSE

eljárás megszüntetéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.II.21.271/2019/33. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában indult eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: indítványozó) képviseletében dr. Tatár-Kis Péter a Fővárosi Törvényszék elnöke az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján kérte annak megállapítását, hogy a Kúria Pfv.II.21.271/2019/33. számú végzése alaptörvény-ellenes.
- [2] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott kúriai végzés sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], azon belül is az indokolt bírói döntéshez való jogát.
- [3] 2. Az Alkotmánybíróság eljárása során az indítványozó az Alkotmánybírósághoz 2020. augusztus 6. napján érkezett beadványában bejelentette, hogy az alkotmányjogi panaszindítványt visszavonja.
- [4] 3. Az Abtv. 59. §-a alapján az Alkotmánybíróság – az ügyrendjében meghatározottak szerint – kivételesen a nyilvánvalóan okafoyottá váló ügyek esetén az előtte folyamatban lévő eljárást megszüntetheti. Az Ügyrend 67. § (2) bekezdés c) pontja szerint okafoyottá válik az indítvány különösen, ha az indítványozó indítványát visszavonta.
- [5] 4. Az Alkotmánybíróság az indítvány visszavonására tekintettel – a rendelkező részben foglaltak szerint – az alkotmányjogi panasz eljárást megszüntette.

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/113/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3382/2020. (X. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 17.K.33.179/2019/23. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Nyári Péter ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 17.K.33.179/2019/23. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel álláspontja szerint az ítélet ellentétes az Alaptörvény a XXVIII. cikkének (1) bekezdésével.
- [2] 1.1. A támadott bírósági határozat alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] A menekültügyi hatóság 2010. március 25. napján kelt határozatával menekültként ismerte el az afgán állampolgárságú indítványozót (a közigazgatási per felperesét). A Debreceni Törvényszék 2017. szeptember 16. napján jogerőre emelkedett ítéletével a bíróság az indítványozót bünszervezetben, társtettesként, folytatólagosan elkövetett embercsempészés bűntette miatt hat év fegyházban letöltendő szabadságvesztésre ítélte.
- [4] Az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (a továbbiakban I. rendű alperes) perbeli jogelődje, a Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal hivatalból indított eljárása során 2018. június 4-én kelt határozatával az indítványozó menekült státuszát visszavonta, megállapítva egyben azt is, hogy az indítványozó oltalmazottként sem ismerhető el, azonban a visszaküldési tilalom fennállására tekintettel az indítványozót befogadottként elismerte. Az I. rendű alperes határozatában arra hivatkozott, hogy az indítványozó a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Met.) 8. § (4) bekezdése alapján kizáró ok hatálya alá esik, mert a Terrorelhárítási Központ szerint Magyarországon tartózkodása a nemzetbiztonságot veszélyezteti, valamint az Alkotmányvédelmi Hivatal (a továbbiakban: II. rendű alperes) is megtagadta a szakhatósági hozzájárulást a menekült státusz megadásához. Hivatkozott továbbá az I. rendű alperes a menekült státuszról kizártság kapcsán az indítványozó által elkövetett bűncselekményre is.
- [5] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2019. január 18-án kelt ítéletével az I. rendű alperes fenti határozatát megsemmisítette és a hatóságot új eljárásra kötelezte. A bíróság a határozatában – egyebek mellett – rámutatott az alperesi határozatnak a menekültkénti elismerésből kizáró okokkal kapcsolatos ellentmondásaira.
- [6] A megismételt eljárásban a II. rendű alperes továbbra is megtagadta a szakhatósági hozzájárulást az indítványozó menekült státuszának fenntartásához. Az I. rendű alperes ezt követően 2019. augusztus 25. napján kelt határozatával – a korábbi döntésével egyezően – ismételten visszavonta az indítványozó menekült státuszát, hivatkozva a Met. 72/A. § (2) bekezdésére, miszerint a visszavonásra irányuló eljárásban a Met. VII. fejezetének általános rendelkezéseit kell alkalmazni és a Met. 8. § (4) bekezdése értelmében nem lehet menekültként elismerni azt a külföldit, akinek Magyarországon tartózkodása a nemzetbiztonságot veszélyezteti.
- [7] 1.2. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az alkotmányjogi panasszal támadott 17.K.33.179/2019/23. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. A bíróság szerint az indítványozó egyrészt vitatta a nemzetbiztonsági kockázat megállapíthatóságát, másrészt pedig vitatta azt, hogy a nemzetbiztonság veszélyeztetése alapot szolgáltathat a menekült státusz visszavonására.
- [8] Az első kérdéssel kapcsolatosan a bíróság rögzítette, hogy betekintett a II. rendű alperes szakhatósági állásfoglalásának alapját képező minősített iratokba, amelynek alapján egyetértett a II. rendű alperes azon állásfoglalásával, hogy az indítványozó tekintetében a nemzetbiztonsági kockázat valós.

- [9] A menekült státusz visszavonásának jogalapját illetően pedig a bíróság kifejtette, hogy a Met. 72/A. § (2) bekezdése visszautal a Met. VII. fejezete szerinti általános eljárási szabályok alkalmazására, amelyek közül a 33. § a) pontja értelmében ugyan az elismerést kérő menekültkénti elismerésének feltételeit kell vizsgálni, ez azonban a visszavonási eljárásban megfelelően értendő az elismert menekültre is. Ennek okán – a bíróság szerint – vizsgálni kell azt, hogy fennállnak-e még az elismerési feltételek, mégpedig a pozitív elismerési feltételeken kívül az elismerésből kizáró okokra is kiterjedően. A Met. 11. § (2) bekezdése alapján vissza kell vonni a menekültkénti elismerést, ha az elismert menekülttel szemben a Met. 8. § (1) bekezdése szerinti kizáró ok áll fenn, míg a Met. 11. § (3) bekezdése a 8. § (5) bekezdése szerinti kizáró ok fennállása esetén írja elő az elismerés visszavonását.
- [10] A bíróság megállapítása szerint a Met. 8. § (4) bekezdése szerinti nemzetbiztonsági kockázat ugyan valóban nem szerepel a visszavonási okok taxatív felsorolásában, azonban a bíróság egyetértett az I. rendű alperes azon álláspontjával, miszerint az általános szabályok alkalmazhatóságán keresztül ez a kizáró ok is megalapozhatja a menekült státusz visszavonását. A bíróság – hivatkozva a Genfi Egyezmény 32. cikk 1. bekezdésére és a 33. cikk 2. bekezdésére – végül megállapította, hogy a pozitív elismerési feltételek és kizáró okok egyensúlyára épülő menekültügyi szabályozás értelmét vonná kétségbe, ha valamely nemzetközi státusz megadását követően már szankció nélkül el lehetne követni bármely, egyébként az elismerésből kizáró okként szolgáló cselekményt.
- [11] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában, és annak főtítkári felhívásra történő kiegészítésében arra hivatkozott, hogy a Met. 11. §-ának (2) bekezdése kimerítően felsorolja a menekültkénti elismerés visszavonásának okait, ez a taxatív felsorolás azonban nem tartalmazza a Met. 8. § (4) bekezdés szerinti okot. Az indítványozói álláspont szerint, mivel a bíróság olyan indokra hivatkozik, amelyet a vonatkozó jogszabály a releváns helyen nem tartalmaz, és így a bíróság csupán „analógia alkalmazásával” járt el, ezzel megsértette az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes eljáráshoz való jogát.
- [12] Hivatkozott az indítványozó arra is, hogy – ellentétben a bíróság álláspontjával – az elismerést kérő nem azonos az elismert menekülttel és a Met. általános szabályaiból nem következik az, hogy a visszavonás kötelező esetein túl is vissza lehet vonni a menekült státuszt. Mindezek okán a bíróság döntése önkényes, *contra legem* és mint ilyen, figyelembe véve az Alkotmánybíróság 20/2017. (VII. 18.) AB határozatában foglalt feltételek jelen ügyben való fennállását is, nyilvánvalóan alaptörvény-ellenesnek minősül – állította az indítványozó.
- [13] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenképp az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [14] 3.1. Az indítványozó jogi képviselője a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét 2019. november 27. napján vette át, az alkotmányjogi panaszt 2020. január 23-án, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, a sérelmezett bírói döntést és kifejezett kérelmet annak megsemmisítésére, megjelölte továbbá az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdés], és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, valamint annak indokolását. Az indítványozó a bírói döntés alapjául szolgáló eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [15] 3.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz felvesse a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést tartalmazzon. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását.
- [16] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére azért hivatkozott, mert állítása szerint a bíróság a menekült státusz visszavonására vonatkozó jogszabályi taxációt figyelmen kívül hagyva *contra legem* döntést hozott.
- [17] Az Alkotmánybíróság mindenképp hangsúlyozza, hogy töretlen gyakorlata szerint „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki.

Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...]

A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}

- [18] Rámutat az Alkotmánybíróság továbbá arra is, hogy következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti {lásd például: 3368/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [19] Az indítványozó által jelen ügyben hivatkozott 20/2017. (VII. 18.) AB határozatban az Alkotmánybíróság pedig azt is kimondta, hogy „a törvényszék *contra legem* jogalkalmazása három, egymást erősítő feltétel együttes fennállása következtében ért fel az alkotmányossági sérelem szintjére, és sértette az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát. Egyrészt a törvényszék a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog mint eljárásjogi jellegű alapjog egy aspektusát, az indokolási kötelezettséget sértő módon nem indokolta meg, hogy az adott jogkérdésre irányadó, hatályos jogi normákat miért nem alkalmazta. Másrészt, ezzel párhuzamosan, a törvényszék önkényesen járt el akkor, amikor a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normákat nem vette figyelembe. Harmadrészt a törvényszék önkényesen járt el akkor is, amikor döntését egy olyan bírósági joggyakorlatra alapította, amelynek alapjául szolgáló jogi normákat a jogalkotó az új Polgári Törvénykönyv hatálybalépésével összefüggésben kifejezetten hatályon kívül helyezte.” (Indokolás [29])
- [20] Mindezeket figyelembe véve jelen ügyben a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája nem merült fel, tehát az indítványozó a támadott bírói döntéssel kapcsolatban nem állított olyan alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [21] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában szabályozott befogadási feltételeknek, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/243/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3383/2020. (X. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék 2.Pkf.21.077/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § [helyesen 27. § (1) bekezdése] alapján alkotmányjogi panaszszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte a 32012/Ú/158/2016/11. számú közjegyzői végzés, valamint a Debreceni Törvényszék 2.Pkf.21.077/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott végzések sértik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését (tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való jog), illetve a XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogát.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadványok és a támadott határozatok alapján az alábbiakban összegezhető.
- [4] Az indítványozó 2002-ben – közjegyzői okiratba foglalt – kölcsönszerződést kötött a jelzálogbank zrt.-vel, amelyet – a szerződés nem teljesítése miatt – 2012-ben a bank felmondott. A faktoring zrt. 2016-ban kérte a jogutódlás megállapítását és végrehajtási záradék kibocsátását. A közjegyzőhelyettes még abban az évben megállapította a jogutódlást, majd a közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződést végrehajtási záradékkal látta el.
- [5] Az indítványozó 2019-ben kérte a végrehajtás felfüggesztését és a végrehajtási záradék törlését, mivel álláspontja szerint a faktoring zrt. nem szerepelt félként a közjegyzői okiratba foglalt szerződésben, mint szerződő fél, így nincs olyan végrehajtható közokirat, amelyben az indítványozó adós, illetve a végrehajtást kérő hitelező lenne, azaz nem felel meg a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 23/C. §-ában foglaltaknak.
- [6] Az indítványozó álláspontja szerint ugyanis a közvetlen végrehajthatóság nem a követeléshez, hanem a szerződéses pozícióhoz kötődik, azaz a követelés engedményezésével az engedményes nem lép a hitelező helyébe szerződéses félként, ahhoz a szerződés egészének az engedményezésére lenne szükség.
- [7] A közjegyző nem értett egyet az indítványozó álláspontjával. A közjegyző végzésében kifejtette, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:193. § (1) bekezdése szerint az engedményezéshez a kötelezett jóváhagyása nem szükséges, a (3) bekezdés szerint pedig az engedményezéssel az engedményesre szállnak át a követelést biztosító zálogjogból és kezességből eredő jogok, valamint a kamatkövetelés is. A Vht. 39. § (1) bekezdése pedig lehetővé teszi a jogutódlás megállapítását, ha a végrehajtást kérő vagy a kötelezett (adós) személyében változás állt be. A fentiekből pedig az következik, hogy a tárgyi ügyben a jogutód faktoring zrt. jogosan kérte a végrehajtási záradék kiállítását.
- [8] A közjegyző rögzítette, hogy eljárása során nem vizsgálhatta a szerződés tartalmát, ahogyan a záradékolás iránti kérelem megalapozottságát sem, hatásköre csak a nyilvánvaló érvénytelenségi okok figyelembevételére terjed ki, ugyanakkor az általános szerződési feltételek tisztességtelensége vagy a fogyasztói szerződés egyes kikötéseinek tisztességtelensége nem képezhetette az eljárás tárgyát.
- [9] Az indítványozó fellebbezése folytán másodfokon eljáró Debreceni Törvényszék a közjegyző végzését annak helyes indokai alapján helybenhagyta. Az indítványozó által hivatkozott BDT döntés (BDT2018. 3813.) tekintetében pedig azt rögzítette a törvényszék, hogy az nem jogegységi határozat, így nem bír kötőerővel, másrészt az abban foglalt jogeset nem a közjegyzői okiratba foglalt szerződéses jogügyletre vonatkozik.

- [10] 2. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott végzések sértik a tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése], valamint a jogorvoslathoz [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése] való jogát.
- [11] A tisztességes hatósági eljáráshoz való joga sérelmét egyrészt abban látja az indítványozó, hogy a közjegyző végzésében lényegében tartozáselismerésnek minősíti a végrehajtási záradékkal ellátni kért, közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződést, holott a szerződéskötés időpontjában – a folyósítás előtt – az indítványozónak tartozása még nem állhatott fenn. Másrészt úgy véli az indítványozó, hogy a törvényszék félreértelmezte az Európai Unió Bírósága C-32/14. számú döntését, és így a tisztességes eljáráshoz való jogot sértő módon rögzítette, hogy a közjegyző nem vizsgálhatta a szerződés érvénytelenségét. Harmadrészt azért véli alaptörvény-ellenesnek az eljárást, mivel annak ellenére, hogy az Igazságügyi Minisztérium állásfoglalása szerint a közjegyző tevékenységének lényege a nemperes eljárásban a per megelőzése, elhárítása, ehelyett ő arról tájékoztatta az indítványozót, hogy milyen végrehajtási perek indítására van lehetősége.
- [12] A jogorvoslathoz való joga sérelmét az okozza az indítványozó szerint, hogy a jogutódlás megállapítása önmagában csak arra adna lehetőséget, hogy az engedményes a követelést fizetési meghagyás útján érvényesítse. Ebben az esetben az engedményesnek – az adós ellentmondása esetén – perben kellene bizonyítania a követelés megalapozottságát. Ezzel szemben a közjegyzői és bírói gyakorlat szerint – mint a jelen ügyben is – az engedményes közvetlen végrehajtási jogot kap, mivel az engedményezést úgy kezelik, mintha az engedményes szerződő fél lenne. Formálisan tehát biztosított volt a jogorvoslat lehetősége az indítványozó számára, azonban az nem tekinthető hatékonynak, mivel a fenti jogalkalmazói jogértelmezés lényegében kizárta annak vizsgálatát, hogy az engedményes mely jogszabályi rendelkezés alapján kérhette a végrehajtási záradék kiállítását a tartozás elismerése nélkül.
- [13] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból fakadó bírói pártatlanság és a fegyveregyenlőség sérelmére is hivatkozott, mivel úgy véli, hogy a végrehajtást kérőnek a végrehajtási záradék kiállítása során nem kell bizonyítania semmit a közjegyző felé, mert az nem vizsgálhatja sem a szerződés érvénytelenségét, sem azt, hogy valóban fennálló követelésről van-e szó. Sőt a közjegyző a végrehajtási záradékban megjelölt követelés összegét egy valóságtartalmában senki által nem ellenőrzött nyilatkozási tanúsítványra alapítja, amelyet iratellenesen és törvénybe ütközően közjegyzői tanúsítványként kezel, majd amikor világossá válik, hogy a végrehajtási záradék valótlan adatokat tartalmaz, hiszen a kiállítását arra nem jogosult kérte, a fogyasztónak kell költséges peres eljárást kezdeményeznie, hogy a nyilvánvaló törvénysértést „a független és törvényesen eljáró bíróság” orvosolhassa – állítja az indítványozó. A fegyveregyenlőség és a bírói pártatlansághoz való jog sérelmét látja az indítványozó abban is, hogy a végrehajtási záradékról csak a végrehajtási eljárás során szerzett tudomást.
- [14] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [15] Az Abtv. 27. §-a (1) bekezdése értelmében a bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés sérti az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát, vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza.
- [16] Az Abtv. 27. §-a tárgyi hatályának megállapítása során elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy a támadott bírói döntés a bírósági eljárást befejező határozatnak tekinthető-e. Mivel az Abtv. nem határozza meg a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező bírói döntések körét, ezért az Alkotmánybíróságnak esetenként kell eldöntenie, hogy a támadott bírói döntés az Abtv. 27. § tárgyi hatálya alá tartozik-e {például 3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [13]; 3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [10]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [6]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [17] Az Alkotmánybíróság már több döntésében rámutatott, hogy a polgári eljárásjog szabályaira figyelemmel a bírósági eljárást befejező végzésnek azok a végzések minősülnek, amelyeknek joghatásaként a bírósági eljárás (vagy annak valamely szakasza) befejeződik {3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [7]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [18] Az Abtv. szövegéből is az következik, hogy a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye alkotmányjogi panasznak {3092/2020. (IV. 23.) AB végzés (a továbbiakban: Abv.), Indokolás [24]–[25]}.

- [19] Az Abv.-ben azt rögzítette az Alkotmánybíróság, hogy sem a végrehajtási záradék kiállítása, sem annak törlése nem minősül az ügy érdemében hozott döntésnek, illetve a bírósági eljárást lezáró egyéb döntésnek (Abv., Indokolás [34]–[35]).
- [20] A tárgyi ügyben is a végrehajtási záradék törléséről hozott döntéseket támadta – az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasszal – az indítványozó. Az Alkotmánybíróság –az Abtv. 27. §-a és az Abv. alapján – a jelen ügyben is úgy ítélte meg, hogy a támadott határozatok nem a végrehajtási eljárás érdemében hozott, és nem is az azt befejező, hanem a végrehajtási eljárás során hozott döntések, amelyek ellen nincs helye alkotmányjogi panasz előterjesztésének {3092/2020. (IV. 23.) AB végzés, Indokolás [35]; 3278/2020. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [17]; 3279/2020. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [21] 4. Az Alkotmánybíróság, tekintettel arra, hogy a támadott határozatok nem tekinthetők az ügy érdemében hozott, illetve bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek, az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 27. §-a és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2025/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3384/2020. (X. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék 2.Pkf.21.078/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § [helyesen 27. § (1) bekezdése] alapján alkotmányjogi panaszszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte a 32012/Ú/159/2016/11. számú közjegyzői végzés, valamint a Debreceni Törvényszék 2.Pkf.21.078/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott végzések sértik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését (tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való jog), illetve a XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogát.
- [3] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadványok és a támadott határozatok alapján az alábbiakban összegezhető.
- [4] Az indítványozó 2002-ben – közjegyzői okiratba foglalt – kölcsönszerződést kötött egy jelzálogbank zrt.-vel, amelyet – a szerződés nem teljesítése miatt – 2012-ben a bank felmondott. A faktoring zrt. 2016-ban kérte a jogutódlás megállapítását és végrehajtási záradék kibocsátását. A közjegyzőhelyettes még abban az évben megállapította a jogutódlást, majd a közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződést végrehajtási záradékkal látta el.
- [5] Az indítványozó 2019-ben kérte a végrehajtás felfüggesztését és a végrehajtási záradék törlését, mivel álláspontja szerint a faktoring zrt. nem szerepelt félként a közjegyzői okiratba foglalt szerződésben, mint szerződő fél, így nincs olyan végrehajtható közokirat, amelyben az indítványozó adós, illetve a végrehajtást kérő hitelező lenne, azaz nem felel meg a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 23/C. §-ában foglaltaknak.
- [6] Az indítványozó álláspontja szerint ugyanis a közvetlen végrehajthatóság nem a követeléshez, hanem a szerződéses pozícióhoz kötődik, azaz a követelés engedményezésével az engedményes nem lép a hitelező helyébe szerződéses félként, ahhoz a szerződés egészének az engedményezésére lenne szükség.
- [7] A közjegyző nem értett egyet az indítványozó álláspontjával. A közjegyző végzésében kifejtette, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:193. § (1) bekezdése szerint az engedményezéshez a kötelezett jóváhagyása nem szükséges, a (3) bekezdés szerint pedig az engedményezéssel az engedményesre szállnak át a követelést biztosító zálogjogból és kezességből eredő jogok, valamint a kamatkövetelés is. A Vht. 39. § (1) bekezdése pedig lehetővé teszi a jogutódlás megállapítását, ha a végrehajtást kérő vagy a kötelezett (adós) személyében változás állt be. A fentiekből pedig az következik, hogy a tárgyi ügyben a jogutód faktoring zrt. jogosan kérte a végrehajtási záradék kiállítását.
- [8] A közjegyző rögzítette, hogy eljárása során nem vizsgálhatta a szerződés tartalmát, ahogyan a záradékolás iránti kérelem megalapozottságát sem, hatásköre csak a nyilvánvaló érvénytelenségi okok figyelembevételére terjed ki, ugyanakkor az általános szerződési feltételek tisztességtelensége vagy a fogyasztói szerződés egyes kikötéseinek tisztességtelensége nem képezhetette az eljárás tárgyát.
- [9] Az indítványozó fellebbezése folytán másodfokon eljáró Debreceni Törvényszék a közjegyző végzését annak helyes indokai alapján helybenhagyta. Az indítványozó által hivatkozott BDT döntés (BDT2018. 3813.) tekintetében pedig azt rögzítette a törvényszék, hogy az nem jogegységi határozat, így nem bír kötőerővel, másrészt az abban foglalt jogeset nem a közjegyzői okiratba foglalt szerződéses jogügyletre vonatkozik.

- [10] 2. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott végzések sértik a tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése], valamint a jogorvoslathoz [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése] való jogát.
- [11] A tisztességes hatósági eljáráshoz való joga sérelmét egyrészt abban látja az indítványozó, hogy a közjegyző végzésében lényegében tartozáselismerésnek minősíti a végrehajtási záradékkal ellátni kért, közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződést, holott a szerződéskötés időpontjában – a folyósítás előtt – az indítványozónak tartozása még nem állhatott fenn. Másrészt úgy véli az indítványozó, hogy a törvényszék félreértelmezte az Európai Unió Bírósága C-32/14. számú döntését, és így a tisztességes eljáráshoz való jogot sértő módon rögzítette, hogy a közjegyző nem vizsgálhatta a szerződés érvénytelenségét. Harmadrészt azért véli alaptörvény-ellenesnek az eljárást, mivel annak ellenére, hogy az Igazságügyi Minisztérium állásfoglalása szerint a közjegyző tevékenységének lényege a nemperes eljárásban a per megelőzése, elhárítása, ehelyett ő arról tájékoztatta az indítványozót, hogy milyen végrehajtási perek indítására van lehetősége.
- [12] A jogorvoslathoz való joga sérelmét az okozza az indítványozó szerint, hogy a jogutódlás megállapítsa önmagában csak arra adna lehetőséget, hogy az engedményes a követelést fizetési meghagyás útján érvényesítse. Ebben az esetben az engedményesnek – az adós ellentmondása esetén – perben kellene bizonyítania a követelés megalapozottságát. Ezzel szemben a közjegyzői és bírói gyakorlat szerint – mint a jelen ügyben is – az engedményes közvetlen végrehajtási jogot kap, mivel az engedményezést úgy kezelik, mintha az engedményes szerződő fél lenne. Formálisan tehát biztosított volt a jogorvoslat lehetősége az indítványozó számára, azonban az nem tekinthető hatékonynak, mivel a fenti jogalkalmazói jogértelmezés lényegében kizárta annak vizsgálatát, hogy az engedményes mely jogszabályi rendelkezés alapján kérhette a végrehajtási záradék kiállítását a tartozás elismerése nélkül.
- [13] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból fakadó bírói pártatlanság és a fegyveregyenlőség sérelmére is hivatkozott, mivel úgy véli, hogy a végrehajtást kérőnek a végrehajtási záradék kiállítása során nem kell bizonyítania semmit a közjegyző felé, mert az nem vizsgálhatja sem a szerződés érvénytelenségét, sem azt, hogy valóban fennálló követelésről van-e szó. Sőt a közjegyző a végrehajtási záradékban megjelölt követelés összegét egy valóságtartalmában senki által nem ellenőrzött nyilatkozati tanúsítványra alapítja, amelyet iratellenesen és törvénybe ütközően közjegyzői tanúsítványként kezel, majd amikor világossá válik, hogy a végrehajtási záradék valótlan adatokat tartalmaz, hiszen a kiállítását arra nemjogosult kérte, a fogyasztónak kell költséges peres eljárást kezdeményeznie, hogy a nyilvánvaló törvénysértést „a független és törvényesen eljáró bíróság” orvosolhassa – állítja az indítványozó. A fegyveregyenlőség és a bírói pártatlansághoz való jog sérelmét látja az indítványozó abban is, hogy a végrehajtási záradékról csak a végrehajtási eljárás során szerzett tudomást.
- [14] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenképp az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [15] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében a bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés sérti az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát, vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza.
- [16] Az Abtv. 27. §-a tárgyi hatályának megállapítása során elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy a támadott bírói döntés a bírósági eljárást befejező határozatnak tekinthető-e. Mivel az Abtv. nem határozza meg a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező bírói döntések körét, ezért az Alkotmánybíróságnak esetenként kell eldöntenie, hogy a támadott bírói döntés az Abtv. 27. § tárgyi hatálya alá tartozik-e {például 3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [13]; 3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [10]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [6]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [17] Az Alkotmánybíróság már több döntésében rámutatott, hogy a polgári eljárásjog szabályaira figyelemmel a bírósági eljárást befejező végzésnek azok a végzések minősülnek, amelyeknek joghatásaként a bírósági eljárás (vagy annak valamely szakasza) befejeződik {3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [7]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [18] Az Abtv. szövegéből is az következik, hogy a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye alkotmányjogi panasznak {3092/2020. (IV. 23.) AB végzés (a továbbiakban: Abv.), Indokolás [24]–[25]}.

- [19] Az Abv.-ben azt rögzítette az Alkotmánybíróság, hogy sem a végrehajtási záradék kiállítása sem annak törlése nem minősül az ügy érdekében hozott döntésnek, illetve a bírósági eljárást lezáró egyéb döntésnek (Abv., Indokolás [34]–[35]).
- [20] A tárgyi ügyben is a végrehajtási záradék törléséről hozott döntéseket támadta – az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasszal – az indítványozó. Az Alkotmánybíróság –az Abtv. 27. §-a és az Abv. alapján – a jelen ügyben is úgy ítélte meg, hogy a támadott határozatok nem a végrehajtási eljárás érdekében hozott, és nem is az azt befejező, hanem a végrehajtási eljárás során hozott döntések, amelyek ellen nincs helye alkotmányjogi panasz előterjesztésének {3092/2020. (IV. 23.) AB végzés, Indokolás [35]; 3278/2020. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [17]; 3279/2020. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [21] 4. Az Alkotmánybíróság tekintettel arra, hogy a támadott határozatok nem tekinthetők az ügy érdekében hozott, illetve bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek, az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 27. §-a és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2026/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3385/2020. (X. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.21.934/2018/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Újvári Zoltán ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszában kérte a Kúria Pfv.V.21.934/2018/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és a panaszban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] Az indítványozó 2014. december 5. napján balesetet szenvedett a tulajdonát képező TESLA Roadster típusú gépkocsival. Casco kárigényét a biztosító zrt. elutasította, ezért pert indított a biztosító ellen. Az első fokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság az indítványozó módosított kereseti kérelmének megfelelően 12 240 495 forint töréskárral járó balesetből eredő kárösszeg és járulécai megfizetésére kötelezte az alperest. A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék az elsőfokú bírói döntést megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította. A jogerős ítélet indokolása szerint a felek között a biztosítási szerződés nem jött létre, mert nem állapodtak meg a biztosító szolgáltatásában mint lényegi tartalomban [a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 198. §, 277. § (1) bekezdés, 205. § (2) bekezdés]. A jogerős ítélet ezen felül utalt arra, hogy amennyiben a szolgáltatást meghatározó szerződésrész érvénytelen lenne – mint ahogy arról az elsőfokú bíróság rendelkezett –, úgy a szerződés nem részben, hanem egészben vált volna érvénytelenné. Hiányzik ugyanis a szerződés tárgya, amely nélkül a szerződés nem köthető meg, a szerződés nélküle teljesíthetetlen [Ptk. 239. §]. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján meghozott döntésében a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta, mivel az indítványozó a felülvizsgálati kérelmében nem hivatkozott megsértett jogszabályi rendelkezésként [a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 272. § (2) bekezdés] a jogerős ítéletben a létre nem jött szerződéssel összefüggésben alkalmazott jogszabályokra. A Kúria ezért nem vizsgálhatta, hogy azokat a másodfokú bíróság helyesen alkalmazta-e.
- [4] Az indítványozó az Abtv. 27. § alapján benyújtott panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való alapjogának sérelmére hivatkozott, mert a Kúria annak ellenére nem vizsgálta felül érdemben a jogerős ítéletet, hogy álláspontja szerint a felülvizsgálati kérelem mindenben megfelelt a Pp. felülvizsgálati kérelemmel szemben támasztott követelményeinek. Az indítvány szerint a Kúria jogértelmezése leszűkíti a megsértett jogszabályhely fogalmát, a szűkítő jogértelmezés nem következik sem a Pp. 272. § (2) bekezdéséből, sem a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK vélemény szövegéből.
- [5] 3. Az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdésében foglaltak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról kell döntenet, ezért az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [6] Az indítványozó a Kúria Pfv.V.21.934/2018/4. számú ítélete ellen az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be. Az indítványozó a bírói döntés alapjául szolgáló eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezéseket, a sérelmezett bírói döntést, továbbá kifejezett kérelmet terjesztett elő annak megsemmisítésére, megjelölte

- az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezését. A panasz ezért megfelelt a határozott kérelem feltételeinek [Abtv. 52. § (1b) bekezdés].
- [7] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; 3217/2020. (VI. 19.) AB határozat, Indokolás [23]}.
- [8] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az indítványban foglaltakra tekintettel a felülvizsgálat – mint rendkívüli jogorvoslat – az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog tartalmával a konkrét esetben nem áll alkotmányjogi összefüggésben {lásd: 3242/2015. (XII. 8.) AB végzés, Indokolás [24]; 3357/2017. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az Alkotmánybíróság értelmezésében a jogorvoslathoz való alapjog alkotmányos védelmi köre ugyanis a rendes jogorvoslatokra terjed ki {lásd: 3266/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [16]; 3240/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [12]; 3162/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [16]; 3112/2020. (V. 8.) AB végzés, Indokolás [25]}. Mindezek mellett az Alkotmánybíróság utal arra, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott, tisztességes eljáráshoz való jog, „a *fair trial* olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás »meltánytalan« vagy »igazságtalan«, avagy »nem tisztességes.«” {3102/2017. (V. 8.) AB határozat, Indokolás [17]} Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság az indítványozó XXVIII. cikk (7) bekezdésével kapcsolatos érveit tartalma szerint kezelve a XXVIII. cikk (1) bekezdésének keretei között bírálta el.
- [9] Az Alkotmánybíróság az indítványozó panaszában foglaltakkal kapcsolatban kiemeli, hogy a Kúria döntése részletesen indokolta álláspontját. Kifejtette, hogy az indítványozó a felülvizsgálati kérelmében nem a jogerős ítéletben hivatkozott, létre nem jött szerződésekkal kapcsolatos jogszabályi rendelkezéseket hívta fel, hanem az elsőfokú döntésben értékelt (részleges) érvénytelenségre vonatkozó törvényi rendelkezéseket. A felülvizsgálati kérelem tartalmi elemei határozzák meg a Kúria felülbírálati lehetőségének tartalmi és perjogi kereteit.
- [10] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria a felülvizsgálati kérelem kereteihez kötve részletesen értékelte az ott felhozott szempontokat, s ezek alapján jutott arra a következtetésre, hogy a jogerős döntést hatályában fenntartja. Az indítvány lényegében olyan, a bíróságok jogalkalmazási és törvényértelmezési hatáskörébe tartozó kérdést vitat, amelyet az Alkotmánybíróság nem bírálhat felül. „Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon.” {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]} „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}
- [11] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét támasztaná alá, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére, azt visszautasította.

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/813/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3386/2020. (X. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Balassagyarmati Törvényszék 2.Pf.20.129/2019/16. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Salgótarjáni Járásbíróság 5.P.20.681/2018/8-II. számú, illetve az azt jóváhagyó Balassagyarmati Törvényszék 2.Pf.20.129/2019/16. számú ítélete ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és a panaszban foglaltak az alábbiak szerint foglalkozhatók össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó kölcsöntartozás megfizetése iránti per (a továbbiakban: alapügy) alperese, aki az alapügy felperesének jogelődjével 2007. július 31. napján személyi kölcsönszerződést kötött, svájci frank alapon kétmillió forint kölcsönt vett fel. A felek 2013 novemberében a törlesztőrészletek jelentős emelkedése miatt a kölcsönszerződést módosították. 2014 januárjától az indítványozónak hátraléka keletkezett, 2015 januárjától befizetés nem teljesített. A megnövekedett hátralékokra tekintettel a hitelező 2015 augusztusában felmondta a kölcsönszerződést, így egy összegben esedékessé vált a teljes tartozás. A hitelező 2015 szeptemberében engedményezte követelését az alapügy felperesére. 2016 januárjában sor került a követelés forintosítására.
- [4] 2.2. Az alapügy felperese által indított perben az elsőfokon eljáró Salgótarjáni Járásbíróság a 2019. január 22. napján kelt, 5.P.20.681/2018/8-II. számú ítéletében a felperes keresetét túlnyomórészt – a kezelési költségre és hitelkeret-beállítási jutalékokra vonatkozó elemek kivételével – alaposnak találta, és kötelezte az indítványozót 2 268 027 Ft valamint járulékok megfizetésére.
- [5] Az alperesi fellebbezés nyomán másodfokon eljáró Balassagyarmati Törvényszék a 2019. november 5. napján kelt, 2.Pf.20.129/2019/16. számú ítéletével az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [6] 2.3. A jogerős döntéssel szemben az indítványozó alkotmányjogi panaszt nyújtott be, az előző pontban említett ítéletek alaptörvény-ellenességét állítva. Kérte továbbá a jogerős döntés végrehajtásának felfüggesztését az alkotmányjogi panasz elbírálásáig.
- [7] Az indítvány szerint az ítéletek megsértették az indítványozó tisztességes hatósági eljáráshoz [Alaptörvény XXIV. cikk (1) és (2) bekezdései] és tisztességes bírósági eljáráshoz [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] való jogát, mivel a másodfokú bíróság egyrészt teljes mértékben figyelmen kívül hagyta az alperes fellebbezésében foglaltakat, másrészt elmulasztotta elutasítani a keresetet arra hivatkozással, hogy a felperes többszöri felszólításra sem igazolta a kezelési költség kimutatását. Az indítványozó szerint a tisztességes eljáráshoz való joga azért is sérült, mert a felperes többszöri felszólítás ellenére sem bocsátotta a bíróság rendelkezésére az általános szerződési feltételeket, s a bíróság annak vizsgálata nélkül hozott döntést. Ez az indítványozó értelmezése szerint összeegyeztethetetlen a fegyveregyenlőség elvével. Harmadrészt azt is kifogásolta, hogy a bíróság nem az ítélethirdetés időpontjában irányadó árfolyamon váltotta át forintra a felperes által felszámított folyósítási jutalékokat, továbbá azt nem a tőkekövetelésből vont le. Negyedrészt azt is sérelmezte, hogy bár az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a kezelési költség felszámítása tisztességtelenül történt, nem rendelkezett annak a 2015 szeptemberét megelőző összegéről. Ötödöröszt az indítványozó szerint az alapügyben eljáró bíróságok

nem indokolták kellő alapossággal a tisztességtelenként megállapított szerződési rendelkezésekkel kapcsolatos döntéseiket.

- [8] Az indítványozó állítása szerint a támadott ítéletek az Alaptörvény E cikk (2) és (3) bekezdésein keresztül az uniós joggal is ellentétesek, mert nem biztosítottak alkalmazási elsőbbséget a Tanács a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelvének.
- [9] Az indítványozó az Alaptörvény M) cikkének, az R) cikk (2) bekezdésének, I. cikkének és 28. cikkének sérelmét is állította. Az indítványozó felvetette – de az Alaptörvény egyetlen rendelkezésével sem kötötte össze – azt, hogy a támadott ítéletek ellentétesek a jogbiztonság követelményével is.
- [10] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [11] 3.1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó a panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt hatvan napos határidőn belül nyújtotta be, mivel a másodfokú ítéletet 2019. december 17. napján vette át, a panaszt 2020. február 7. napján érkezett az elsőfokú bíróság. Az indítványozó jogosult alkotmányjogi panasz benyújtására, mert az alapügyben fél volt, ami érintettségét megalapozza. A panasz a befogadás jogorvoslatok kimerítésével kapcsolatos feltételének is megfelel.
- [12] 3.2. A panasz a határozott kérelem követelményeinek azonban csak részben tesz eleget.
- [13] A jogbiztonság sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy annak normatív alapját az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése képezi. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza egyúttal, hogy következetes gyakorlata szerint a B) cikk (1) bekezdésén nyugvó alkotmányjogi panaszt csak két kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében – vizsgálja érdemben [lásd például: 3033/2013. (II. 12.) AB határozat, Indokolás [7]], ezen kivételes esetekre utaló körülmények azonban fel sem merültek az alapügyben.
- [14] Az indítványozó megjelölte az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, kifejezett kérelmet tartalmaz a sérelmezett bírói döntések megsemmisítésére. Ugyanakkor az indítványban szereplő, megsértettnek állított jogok egy része nem minősül az indítványozó Alaptörvényben biztosított és védett alapjogának, így ezekre alkotmányjogi panasz nem alapítható. E körbe tartozik az indítványozó által megjelölt alaptörvényi rendelkezések közül az Alaptörvény E) cikk (2) és (3) bekezdése, M) cikke az R) cikk (2) bekezdése, I. cikke, valamint a 28. cikk [lásd például: 3142/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [16]; 3294/2019. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [40]; 3108/2016. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [23]; 3002/2020. (II. 4.) AB határozat Indokolás [26]; 3231/2014. (IX. 22.) AB végzés Indokolás [8]; 3024/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [32]; 3231/2014. (IX. 22.) AB határozat, Indokolás [7]]. Megállapította továbbá az Alkotmánybíróság, hogy az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdése nem kapcsolható össze az alapüggyel, mivel bíróság és nem hatóság járt el.
- [15] A kifejtettek alapján az indítványban megjelölt alaptörvényi rendelkezések közül csak a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tekintetében felel meg a panasz a határozott kérelem valamennyi követelményének [Abtv. 52. § (1b) bekezdés].
- [16] 3.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [17] Az indítványozó fellebbezésében foglaltak másodfokú bíróság általi, állítólagos figyelmen kívül hagyásával és a bíróság indokolási kötelezettségének részleges elmulasztásával kapcsolatosan az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezésben foglalt érveket az ítéletében számba vette, azokra reagált. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indokolt bírói döntéshez való jog azt a kötelezettséget támasztja az eljáró bírósággal szemben, hogy az indokolás az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre terjedjen ki [3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]]. Ennek elmulasztásának kételye nem merült fel a konkrét ügyben.

- [18] Az általános szerződési feltételek rendelkezésre bocsátásával és a kezelési költség kimutatásával kapcsolatos kifogás olyan tényállásmegállapítási, bizonyítási kérdés, amely nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [19] A külföldi devizanemben felvett kölcsön forintosítása során alkalmazott árfolyam kiválasztása pedig olyan szakjogi, törvényértelmezési kérdés, mellyel összefüggésben az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata értelmében nem foglal állást {lásd például: 3268/2020. (VII. 9.) AB végzés Indokolás [14]}. Az alkotmányjogi panasz ugyanis „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [20] A kifejtettek alapján megállapítható, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan alkotmányjogilag értékelhető érvet, és a konkrét ügy sajátosságainak vizsgálata során sem merült fel olyan körülmény, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét támasztaná alá.
- [21] 4. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. § (1) bekezdésében és a 29. §-ában foglaltaknak nem felelt meg. Az Alkotmánybíróság ezért az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján, az 56. § (3) bekezdésére figyelemmel, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjára tekintettel azt visszautasította.
- [22] Az alkotmányjogi panasz visszautasítására tekintettel az Alkotmánybíróság mellőzte a bíróság megkeresését a sérelmezett döntés végrehajtásának felfüggesztésére.

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/307/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3387/2020. (X. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.20.242/2019/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Palágyi György Levente ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kúria Pfv.I.20.242/2019/9. számú ítélete, a Miskolci Törvényszék 2.Pf.21.726/2016/5. számú ítélete, továbbá a Miskolci Járásbíróság 21.P.21.050/2016/13. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és az indítványban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó I. rendű felperes, és a II. rendű felperes 2007 októberében svájci frank alapú hitel- és zálogszerződést kötöttek, amely kizárólag egy annak részét képező lakás előtakarékosági szerződéssel együtt volt hatályos. A felperesek nem tettek eleget fizetési kötelezettségüknek, ezért a bank felmondta a szerződést, majd közokirat záradékolásával végrehajtási eljárás indult. A felperesek kereseti kérelemmel fordultak a Miskolci Járásbírósághoz a végrehajtási eljárás megszüntetése iránt a szerződés, illetve egyes szerződési feltételek érvénytelenségét állítva. A Miskolci Járásbíróság 2016. június 15-én kelt 21.P.21.050/2016/13. számú ítéletével a keresetet elutasította, az előadott érvénytelenségi okokat pontról-pontra vizsgálva megállapította, hogy a végrehajtás alapjául szolgáló szerződés érvényesen létrejött, így a végrehajtási eljárás megszüntetésének nincs helye. A másodfokon eljáró Miskolci Törvényszék 2016. november 8-án kelt 2.Pf.21.726/2016/5. számú ítéletével az elsőfokú döntést indokai alapján helybenhagyta.
- [4] A felperesek felülvizsgálati kérelemmel fordultak a Kúriához. A Kúria a jogerős ítéletet – annak helyes indokaira tekintettel – a 2020. január 29-én kelt Pfv.I.20.242/2019/9. számú ítéletével hatályában fenntartotta, a kereseti kérelemben foglalt többirányú érvelés mentén további pontosító megállapításokat tett a szerződés értelmezésével kapcsolatosan.
- [5] 2.2. Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére, az R) cikk (2) bekezdésére, a XXIV. cikkére, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésére, valamint a 28. cikkére hivatkozva terjesztett elő alkotmányjogi panaszt a jogerős döntéssel szemben. Kérte a végrehajtás felfüggesztését az alkotmányjogi panasz elbírálásáig.
- [6] A B) cikk (1) bekezdésével kapcsolatban az indítványozó előadta, hogy a jogerős döntésben hivatkozott, a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződésekkel foglalkozó 1/2016. számú Polgári jogegységi határozat (a továbbiakban: PJE) 2016. június 6. napján lépett életbe, az ennek figyelembevételével meghozott elsőfokú ítélet 2016. június 15. napján született meg, így még 10 nap sem állt a rendelkezésére, hogy a PJE tükrében átgondolja a megváltozott jogszabályi környezethez igazodó érveit.
- [7] Álláspontja szerint a hitelszerződés a felmondása folytán megszűnt, ezért a hivatkozott PJE nem alkalmazható az adott jogviszonyra a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény kógens, a szerződéskötéskor egyértelmű szabályaival szemben. Mindez sérti a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát. Ezen túl, véleménye szerint a kamat és a törlesztőrészlet számításának meghatározása hiányzott a szerződésből, e kérdéssel az eljáró bíróságok nem foglalkoztak, s ez sérti a jogbiztonságot.
- [8] Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikkével kapcsolatban a jogerős döntés indokolásának hiányosságát sérelmezte. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét

arra alapozta, hogy a bíróságok a bizonyítási kötelezettséget a terhére fordították, ezáltal az eljárás formálissá vált. Az indítványozó kifogásolta továbbá, hogy a fellebbezésében jelzett számszaki hibát, valamint a szerződésnek a számítás módjára vonatkozó hiányosságát a bíróságok figyelmen kívül hagyták, valamint az ítéletek szerinte logikai és ténybeli tévedéseket tartalmaznak a szerződés értelmezése körében. Sérelmezte továbbá, hogy a Kúria nem várta be a közjegyzői okirat nem közokirati minőségének megállapítása iránt folyamatban lévő perben a Pesti Központi Kerületi Bíróság (a továbbiakban: PKKB) döntését.

- [9] Az indítványozó álláspontja szerint a másodfokú bíróság nem indokolta kellő mélységben a jöerkölcsbe ütközéssel kapcsolatos felperesi álláspont cáfolatát. Aggályosnak tartotta továbbá, hogy az általa hivatkozott Európai Unió jogszabályokat és releváns joggyakorlatot figyelmen kívül hagyták az eljáró bíróságok. Álláspontja szerint a bírói indoklás fenti hiányosságai miatt sérült az Alaptörvény 28. cikke is.
- [10] Az indítványozó az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésével és a XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben indokolást nem adott elő.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján elsőként azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság Abtv.-ben foglalt feltételeinek.
- [12] 3.1. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria ítéletét 2020. február 24-én vette át, az alkotmányjogi panaszt 2020. április 21-én, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, a sérelmezett bírói döntést, megjelölte továbbá az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, és – az alábbi kivételektől eltekintve – az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, valamint annak indoklását. Az indítványozó a bírói döntés alapjául szolgáló eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [13] Az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét csak állította, de egyszerű megjelölésén túl egyáltalán nem indokolta. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indítvány érdemi elbírálásának akadálya, ha az indoklás hiányosságai miatt a kérelem nem felel meg a határozottság követelményének, illetve nem kapcsolja össze alkotmányjogilag értékelhető módon az Alaptörvény felhívott rendelkezését a sérelmezett döntéssel {3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [14] Az Alaptörvény 27. § (1) bekezdés a) pontja alapján akkor lehet alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulni, ha a bírói döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti.
- [15] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére mint a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmére – az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján – csupán olyan esetben alapítható alkotmányjogi panasz, ha a sérelmesnek vélt bírósági eljárás közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt zajlott. A tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjogot az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése rögzíti, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése „[a] közigazgatási hatósági eljárás vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét” {22/2017. (IX. 11.) AB határozat, Indokolás [26]; 3265/2014. (XI. 4.) AB határozat, Indokolás [23]}. A jogerős döntés indoklásának hiányosságára vonatkozó indítványozói aggályokat tartalmuk szerint elbírálva az Alkotmánybíróság ezért a XXVIII. cikk (1) bekezdéssel kapcsolatban felvetett sérelmek körében vizsgálta.
- [16] Az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály nem tekinthető az indítványozó olyan Alaptörvényben biztosított jogának, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [17] Az Alkotmánybíróság az indítványnak az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésének megsértésére vonatkozó része kapcsán ugyancsak rögzíti, hogy ezen rendelkezés az Alaptörvény Alapvetés című részében található, az nem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának, így ezen cikkekre alapítottan alkotmányjogi panasz benyújtására az indítványozónak nincs lehetősége {3121/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [18] A kifejtettek alapján az indítványban megjelölt alaptörvényi rendelkezések közül csak a B) cikk (1) és a XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapított elemek tekintetében felel meg a panasz a határozott kérelem valamilyen követelményének [Abtv. 52. § (1b) bekezdés].
- [19] 3.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.

- [20] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését – különösen, ha az értelmezés a Kúria határozatában jelenik meg – el kell ismernie {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy alkotmányjogi panasz alapján eljárva is csak az alkotmányosság szempontokat vizsgálja, tartózkodik attól, hogy a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok tevékenységét törvényességi-jogalkalmazási kérdésekben felülbírálja. „Az a tény, hogy az eljáró bíróságok az indítványozó által irányadónak tartott értelmezéstől eltérően értelmezték az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.” {3060/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [41]}
- [22] Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére azért hivatkozott, mert nézete szerint a bíróságok a perbeli szerződés érvényességét a PJE alkalmazásával ítélték meg, amely a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmába ütközik és egyben a felkészülési idő sérelmével járt.
- [23] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a visszaható hatályú jogalkalmazással összefüggésben a jogbiztonság elvének sérelmére és a felkészülési idő hiányára alkotmányjogi panaszt lehet alapítani {3314/2017. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [15]}.
- [24] Az Alkotmánybíróság több alkalommal vizsgálta már a jogegységi határozatok jogi jellegét és a 3164/2019. (VII. 10.) AB határozatban épp egy, a jelen ügygel hasonló alkotmányjogi problémát felvető ügyben.
- [25] A fenti határozatában az Alkotmánybíróság a B) cikk (1) bekezdésének sérelmét nem állapította meg, és hangsúlyozta, hogy „[a]z Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése alapján a Kúria által hozott jogegységi határozat a rendes bíróságokra kötelező. A Bszi. [a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény] 42. § (1) bekezdés második mondata alapján a jogegységi határozat a bíróságokra a Magyar Közlönyben történő közzététel időpontjától kötelező. Megállapítható ezért, hogy a bíróságoknak nincs mérlegelési lehetősége abban a kérdésben, hogy a Magyar Közlönyben közzétett jogegységi határozatot alkalmazza-e, vagy sem.” (Indokolás [67])
- [26] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésére tekintettel több döntésében azt is kiemelte, hogy a jogegységi határozat címzettjei a bíróságok {3114/2017. (V. 22.) AB végzés, Indokolás [13]}, ezért az indítványozó – nem lévén a PJE címzettje – nem hivatkozhat megalapozottan a felkészülési idő hiányára sem. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírói eljáráshoz való jog sérelmét az indítványozó részben arra alapozta, hogy a bírói eljárás formálissá vált a jogellenesen megfordított bizonyítási teher által.
- [27] Az első- és másodfokú bíróság – a Kúria által is helyesnek tartott – indokai alapján az indítványozó által tett közokiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozat léte indokolta a főszabálytól eltérő bizonyítási terhet, azaz felperesként az indítványozónak kellett bizonyítania, hogy a végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre.
- [28] E jogértelmezés helyességének megítélése nem alkotmányossági, hanem törvényességi-jogalkalmazási kérdés, amelynek felülbírálatára az Alkotmánybíróság fent idézettek alapján nem rendelkezik hatáskörrel.
- [29] Ugyanezen okból attól is tartózkodik az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó által a szerződés és a felhívott jogszabályok értelmezésével kapcsolatos bírói álláspont, illetve azt vitató indítványozói aggályok tekintetében állást foglaljon.
- [30] A tisztességes bírói eljáráshoz való jog sérelmét az indítvány kiegészítésében az indítványozó arra tekintettel is állította, hogy a Kúria az indítványozó jelzése ellenére sem várta meg ítéletével egy párhuzamosan – a közjegyzői okirat nem közokirati minőségének megállapítása tárgyában – zajló eljárásban a PKKB döntését. E vélt sérelemmel kapcsolatban azonban az indítványozó alkotmányjogi érvelést nem adott elő, illetve nem indokolta, hogy ténylegesen mennyiben hatott ki e körülmény a támadott ítélet érdemére.
- [31] Az indítványozó úgy véli, a bíróságok indokolása több kérdésben hiányzott vagy nem volt kellő alaposágú, amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét idézte elő. Ezen indítványi elemmel kapcsolatban az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy „a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. A tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást fogalmazza meg, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. A döntés indokolásának tehát az ügy érdeme szempontjából releváns

kérdésekre kell kiterjednie és nem minden egyes részletre {3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]}. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az elsőfokú döntés az előadott érvénytelenségi okokat pontról-pontra vizsgálva, és álláspontját részletesen indokolva jutott arra a megállapításra, hogy a végrehajtási eljárás megszüntetésének nincs helye. A másodfokú ítélet a fellebbezésben foglaltakról számot adva helybenhagyta az elsőfokú ítéletet, amelyet a Kúria helyes indokaira tekintettel hatályában fenntartott. A támadott ítéletek indokolásának a minősége nem ébreszt kételyt a tekintetben, hogy sérült volna az indokolt bírói döntéshez való jog.

- [32] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint összességében a panasz nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik és a rendes bíróság jogalkalmazását vonja kritika alá. Az indítványozó valójában a támadott ítéletekben foglalt döntéseket, azok hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek, a döntések Alkotmánybíróság általi felülbírálata érdekében.
- [33] Az Alkotmánybíróság itt is hangsúlyozza, hogy „önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [34] A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan, alkotmányjogilag értékelhető érvelt és a konkrét ügy sajátosságainak vizsgálata során sem merült fel olyan körülmény, ami arra engedne következtetni, hogy a panasszal támadott eljárás alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet eredményezne.
- [35] 4. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. § (1) bekezdésében és 29. §-ában foglaltaknak nem felel meg, ezért azt az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján, az 56. § (3) bekezdésére figyelemmel, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjára tekintettel visszautasította.
- [36] Az alkotmányjogi panasz visszautasítására tekintettel az Alkotmánybíróság mellőzte a rendes bíróság felhívását a sérelmezett döntés végrehajtásának felfüggesztésére.

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/868/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3388/2020. (X. 22.) AB VÉGZÉSE

utólagos normakontroll-indítvány és jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló indítvány visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály Alaptörvénnyel való összhangjának utólagos vizsgálata és nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálata tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a veszélyhelyzettel összefüggésben a nemzetgazdaság stabilitásának érdekében szükséges intézkedésekről szóló 135/2020. (IV. 17.) Korm. rendelet, valamint a Göd város közigazgatási területén különleges gazdasági övezet kijelöléséről szóló 136/2020. (IV. 17.) Korm. rendelet nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló indítványt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a veszélyhelyzettel összefüggésben a nemzetgazdaság stabilitásának érdekében szükséges intézkedésekről szóló 135/2020. (IV. 17.) Korm. rendelet, valamint a Göd város közigazgatási területén különleges gazdasági övezet kijelöléséről szóló 136/2020. (IV. 17.) Korm. rendelet alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) és f) pontja, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 24. § (1) bekezdése, valamint a 32. § (1) és (2) bekezdése alapján 59 országgyűlési képviselő fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványukban a veszélyhelyzettel összefüggésben a nemzetgazdaság stabilitásának érdekében szükséges intézkedésekről szóló 135/2020. (IV. 17.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R1.), valamint a Göd város közigazgatási területén különleges gazdasági övezet kijelöléséről szóló 136/2020. (IV. 17.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R2.) alaptörvény-ellenességének megállapítását és a hatálybalépésének időpontjára visszamenőleges hatályú megsemmisítését kérték. Az indítványozók szerint az R1. és az R2. ellentétesek az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével (szükségesség-arányosság elve), B) cikk (1) bekezdésével (jogállamiság elve, visszaható hatályú jogalkotás tilalma és kellő felkészülési idő), a XIII. cikk (1) és (2) bekezdéseivel (tulajdonhoz való jog), XV. cikk (2) bekezdésével (diszkrimináció tilalom), valamint ezekkel összefüggésben az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés e) pontjával (önkormányzati tulajdonon fennálló tulajdonjog gyakorlása), az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével (jogorvoslathoz való jog), az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésével (a veszélyhelyzeti kormányrendeletekre vonatkozó alkotmányossági követelmények), valamint az Alaptörvény 54. cikk (2) bekezdésével (Alaptörvény alkalmazásának felfüggesztésére vonatkozó tilalom). Indítványukban az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdésének (nemzetközi jog és a magyar jog összhangja) sérelmére hivatkozással a támadott R1.-nek és R2.-nek a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájába mint nemzetközi szerződésbe ütközését is állították.
- [2] 2. Az ügy háttere, hogy a COVID-19 járvány 2020 márciusában elérte Magyarországot, amelynek következtében a Kormány az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján 2020. március 11-én a 40/2020. (III. 11.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló Korm. rendelet) a veszélyhelyzet kihirdetéséről döntött, számos kérdésben rendeleti úton hozva törvényi rendelkezésektől eltérő szabályokat. Az Alaptörvény 53. cikk (3) bekezdésében foglalt 15 napos határidő elteltét követően az Országgyűlés a koronavírus elleni védekezésről szóló 2020. évi XII. törvénnyel (a továbbiakban: felhatalmazási törvény) a veszélyhelyzetet és a veszélyhelyzetben alkotott rendeletek hatályát a veszélyhelyzet megszűnéseig meghosszabbította. Az Alaptörvény 53. cikk (2) és (3) bekezdései, valamint a felhatalmazási törvény rendelkezései alapján a Kormány megalkotta az R1.-et, valamint a gödi különleges gazdasági övezet kijelöléséről szóló R2.-t. Az R1. általánosságban tartalmaz arra vonatkozó szabályokat, hogy a Kormány ún. különleges gazdasági övezetté nyilváníthat önkormányzati tulajdonban lévő területeket.

- [3] 3. Az indítványozók az R1. és az R2. egészségnek alaptörvény-ellenességét állították, illetve egyes konkrét rendeleti szabályok alaptörvény-ellenességéről is kifejtették álláspontjukat. Hivatkoztak arra, hogy az R1. nem ad definíciót arra, hogy a különleges gazdasági övezet pontosan mit jelent, és konkrétan milyen célból lehet létrehozni. Az R1. a különleges gazdasági övezetté nyilvánítás keretében kifejezetten arról rendelkezik, hogy ilyen esetben az övezetbe tartozó ingatlanok tulajdonjoga a megyei önkormányzatra száll át, arra vonatkozóan a helyi adók kivetésére és beszedésére, valamint egyéb önkormányzati hatáskörök gyakorlására a továbbiakban a megyei önkormányzat jogosult. Továbbá, amennyiben a rendelet hatálybalépését követő időszakra már a települési önkormányzat felé történt a különleges gazdasági övezettel érintett adóalanyok részéről befizetés, ennek is a megyei önkormányzat részére történő átcsoportosítását követeli meg.
- [4] Az R2. az R1.-ben foglalt rendelkezéseket alkalmazza a Göd Város Önkormányzatának tulajdonában álló jelentős területekre. Ennek következtében Göd város ingatlanainak tulajdonjoga mellett jelentős helyi adó bevételektől is eselik. Az R2. által elrendelten a megyei önkormányzat tulajdonába kerülő területek a Samsung gyár, illetve annak kiszolgálását jelentő területek, amely alapvető adóbevételt jelent az önkormányzatnak, továbbá korábban fejlesztések, beruházások történtek a területen. Az indítványozók arra is hivatkoztak, hogy a támadott kormányrendeletek érdemi alkotmányossági vizsgálata indokolt, azokra az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése szerinti tilalom (hatáskör-korlátozás) nem alkalmazható.
- [5] 3.1. Az R1. alaptörvény-ellenességét az indítványozók azért állították, mert álláspontjuk szerint az az önkormányzati tulajdon elvonását teszi lehetővé, valamint az adókivetés és adóbeszedés jogának áthelyezését a megyei szintű önkormányzatokhoz, ezzel részben realizált bevételt von el a kormány és csoportosít át indokolás nélkül. Az indítványozók az Alaptörvény XIII. cikke által védett tulajdonhoz való jog megsértésére vonatkozóan kifejtették, hogy álláspontjuk szerint legitim cél nélkül került sor a támadott rendeleti szabályokkal az önkormányzat tulajdonának elvonására, hiszen ezen szabályok semmilyen értelmezhető, járványügyi védekezéssel összefüggő célt nem szolgálnak. Értelmezhető járványügyi közérdek hiányában a jogkorlátozás szükségessége és arányossága már fel sem vethető. Az indítványozók álláspontja az, hogy ilyen méretű, teljes és azonnali tulajdonelvonás bizonyosan nem volt szükséges, és a – nem azonosítható – közérdekhez képest bizonyosan aránytalan volt, hiszen az önkormányzat semmilyen kártalanításban vagy kompenzációban nem részesült. Az R1. és az R2. – bár formálisan a veszélyhelyzeti felhatalmazás keretében alkotott Korm. rendeletek – nem ideiglenes, átmeneti jellegű rendelkezéseket tartalmaznak. Még általánosságban, a különleges gazdasági övezetté nyilvánítás esetében esetleg értelmezhető lenne ezen átmeneti jelleg, az R1. és az R2. egyik központi szabályozási kérdésében azonban nem, ugyanis itt egy *ex lege* tulajdonszerzési jogcímet vezetnek be. Az indítványozók arra is hivatkoztak, hogy a felhatalmazási törvény adja meg az alkotmányos alapját és keretét a veszélyhelyzeti kormányrendeletek megalkotásának, ebből következően a felhatalmazási törvényben lévő alapjog-korlátozási tesztet minden kormányrendeletre közvetlenül alkalmazni kell, és ha az adott kormányrendelet megsérti azt, meg kell semmisíteni, hiszen a jogforrási hierarchiában magasabb szinten álló jogszabályt sért.
- [6] Az indítvány szerint a támadott rendeletek véglegesnek tűnő módon rendelkeznek a hatályuk alá eső helyrajzi számú ingatlanok tulajdonjogi kérdéséről. Konkrét rendelkezéseket tartalmaznak az ingatlanok szükség szerinti átminősítésére, a megyei önkormányzat részéről a tulajdonjog bejegyzése iránti kérelemre vonatkozó eljárásra. Azonban semmilyen rendelkezést nem tartalmaznak az eredeti állapotnak a veszélyhelyzet elmúltát követő helyreállítására, az ingatlanoknak az önkormányzat részére történő visszaadására. Ezzel a megoldással a veszélyhelyzeti szabályozás átmeneti jellegére nincsenek tekintettel, és az indítvány szerint átlépik az erre vonatkozó alkotmányos felhatalmazás kereteit is – áll az indítványban. Ugyanis jelen szabályozási tartalom mellett az R1. és R2. hiába veszíti hatályát a veszélyhelyzet megszűnésével, ez nem a veszélyhelyzet előtti állapot „visszahozását fogja eredményezni”. Amikor már megtörtént a tulajdonjog átruházása, hiába veszíti hatályát a speciális szabályokat létrehozó jogszabály, az érintett ingatlanok tulajdonjoga – erre vonatkozó szabályozás hiányában – a megyei önkormányzatnál fog maradni. Ennek eredményeként az R1. és az R2. gyakorlatilag az ingatlanoknak és az abból befolyó bevételeknek a kisajátítását rendelte el, azonban ennek minden garanciális és kompenzációs eleme nélkül. Bár a különleges jogrendre vonatkozó közös szabályok körében az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdése lehetőséget ad az alapjogok gyakorlásának felfüggesztésére, vagy az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti mértéken túli korlátozására, ez semmiképpen nem vezethet ahhoz az értelmezéshez, hogy mérlegelés nélkül teljesen kiüresíthető egy alapjog, ráadásul a veszélyhelyzeten túlmutató módon. Az indítványozók arra is hivatkoztak, hogy a tulajdonelvonás ellensúlyozására az azonnali, feltétlen és teljes kártalanítás alaptörvényi követelménye egyáltalán nem valósul meg. Göd Város Önkormányzata

ugyanis semmilyen kártalanításra nem jogosult az elvett ingatlanok ellenértékéért, ami ellentétes az Alkotmánybíróságnak a tulajdonhoz való joggal összefüggésben kifejtett gyakorlatával.

- [7] 3.2. Az indítványozók az Alaptörvény B) cikkének állított sérelme körében előadták, hogy a szabályozás a jogállamiság elvét megsértő módon született: ellentétes a kellő felkészülési idő követelményével és a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmával is. Göd Város Önkormányzatának a helyi iparűzési adó alanyai előrehozottan adót fizettek. Ezen bevételek megjelentek az önkormányzat költségvetésében, azokat – főként a koronavírus okozta váratlan krízishelyzet következtében – elköltötte. Amennyiben most ezeket az összegeket előre nem látható módon vissza kell fizetnie, az beláthatatlan károkat okoz a költségvetésében. A már legálisan befolyt adóbevételeitől nem lehet ilyen módon megfosztani az önkormányzatot, amely ezekkel a bevételekkel számolt, de a jogalkotó utólagos jogi aktusával ezektől a bevételektől megfosztotta. Álláspontjuk szerint ez a visszamenőleges hatályú jogalkotás: egy már teljesebbé ment adójogi jogviszonyt változtatott meg utólag és teljesen az R1. Erre azonban nem lett volna szükség, a jogalkotó meghagyhatta volna a már befolyt adóbevételt az önkormányzatnál. Nem ezt tette, ami a tulajdonhoz való jog súlyos sérelmére vezetett a jogállamiság és a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmának megsértése okán. Az önkormányzat a költségvetését az év közepén érő súlyos változásra ráadásul semmilyen felkészülési időt nem kapott. A tulajdonát érő elvonás így ebből az okból is sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvének integráns részét képező kellő felkészülési idő követelményét.
- [8] 3.3. Az indítványozók előadták érveiket az önkormányzatiság és népképviselő elvének sérelmével kapcsolatban is. Az önkormányzatokat megillető hatáskörök, így a tulajdonost megillető jogok gyakorlása is a törvények rendelkezésein keresztül érvényesülnek. A különleges jogrend, így a veszélyhelyzet is lehetőséget ad rendeleti jogalkotás keretében a törvények rendelkezéseitől való eltérésre. Jelen esetben azonban nem egy törvény rendelkezésétől való eltérésről van szó (pl. adó mértékének maximálása, vagy a gazdálkodásunk egyes részletszabályainak korlátozása), hanem alapvető, önkormányzati autonómia és a gazdálkodás alapját képező, Alaptörvényben biztosított tulajdon elvonásáról, amely az alkotmánybírósági gyakorlattal összhangban nem tekinthető azonosnak a Magyar Állam tulajdonával. Jelen ügyben olyan fokú tulajdonelvonás történt, mely már a kötelező önkormányzati feladatok és hatáskör ellátását, és az önkormányzati közhatalom gyakorlásához szükséges anyagi feltételek biztosítását szinte teljesen ellehetetleníti – áll az indítványban. Mindez – az indítvány szerint – súlyosan sérti az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés e) pontját. Az indítványozók arra is hivatkoztak, hogy az R1. és az R2. az önkormányzatiság teljes figyelmen kívül hagyásával is megalapozza az Alaptörvény 54. cikk (2) bekezdésében foglalt, az Alaptörvény alkalmazásának felfüggesztésére vonatkozó tilalom megsértését. Jelen ügyben a rendeletek olyan fokú sérelmét eredményezik az önkormányzati autonómia hatalommegosztásban betöltött szerepének, hogy teljes mértékben figyelmen kívül hagyják az alaptörvényi szintű rendelkezéseket is.
- [9] 3.4. A jogorvoslathoz való jog sérelme körében az indítványozók előadták, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében a normatív álcába bújtatott egyedi határozatok alkotmányellenesek. Az indítványozók szerint az önkormányzatra vonatkozóan normatív álcában – veszélyhelyzeti kormányrendelettel – valójában egyedi döntést hoztak, amikor az R2.-vel tulajdonát tőle elvonták. Ez ellen az egyedi határozat ellen semmilyen jogorvoslati út nem áll rendelkezésére. Mindezt az R2. ezen okból is alaptörvény-ellenes, sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését.
- [10] 3.5. Az indítványozók végül az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének, tehát a diszkrimináció tilalmának sérelmét állították. Indokolásként előadták, hogy Göd Város Önkormányzatán kívül az indítvány benyújtásának napjáig más önkormányzat nem szenvedte el a konkrét intézkedéseket, mi több, tudomásuk van olyan önkormányzatról, ahol ugyanilyen volumenű beruházás maradt önkormányzati „hatáskör” alatt, de az nem került át a megyei szintre.
- [11] Összegzésül: az R1. és az R2. az indítvány szerint az Alaptörvénybe ütközik. Ennek oka, hogy bárminemű legitím cél és közérdek megléte nélkül, diszkriminatív módon, jogorvoslati lehetőséget és kompenzációt nem biztosítva megfosztotta Göd Város Önkormányzatot a tulajdonától. Erre a lépésre nemhogy kellő, de semmilyen felkészülési időt nem biztosított a jogalkotó, az önkormányzati adóbevételek kapcsán pedig erre visszamenőleges hatállyal került sor.

- [12] 4. Az indítványozók a támadott R1. és R2. nemzetközi szerződésbe ütközését is állították. Ebben a körben arra hivatkoztak, hogy a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájáról szóló, 1985. október 15-én, Strasbourgban kelt egyezmény kihirdetéséről szóló 1997. évi XV. törvénnyel (a továbbiakban: Charta) hirdette ki Magyarország a Helyi Önkormányzatok Európai Chartáját. Az indítványozók szerint a támadott kormányrendeletek ellentétesek a Charta 5. és 9. cikkével.
- [13] Az indítvány szerint a Charta 5. cikke alapján nem lehet megváltoztatni a helyi önkormányzatok határait az érintett közösségekkel való előzetes konzultáció, vagy ahol ezt törvény lehetővé teszi, esetleges helyi népszavazás nélkül, ahogyan erre a 3383/2018. (XII. 14.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.) által felhívott „Magyarázó Jelentés” is utal. Az 5. cikkben foglalt garanciák a gyakorlatban ismert eljárási alkotmányosság nemzetközi szerződéses vetületei. Mivel ezen garanciák – különösen az R2. esetében – nem érvényesültek, ezért az indítványozók kérték az eljárási szempontból nemzetközi szerződésbe ütköző rendeletek alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [14] Indítványukban arra hivatkoztak, hogy az eljárási szabályok megsértése ugyanúgy irányadó a Charta 9. cikk 6. pontjával kapcsolatban, mivel a rendeleti szabályok megalkotása során nem kérték ki az érintett települési önkormányzatok véleményét.
- [15] A Charta 9. cikkével összefüggésben rámutattak arra is, hogy az R2. szerinti elvonás nyilvánvalóan nem minősíthető a Charta 9. cikk 5. pontja szerinti kiegyenlítési vagy azzal egyenértékű eljárásnak sem, mivel az elvonás nem a hátrányos helyzetű helyi önkormányzatok javára történik, hanem közvetlenül a területi önkormányzat számára. Amennyiben mégis kiegyenlítési eljárásnak fogná fel az Alkotmánybíróság a rendeletek szerinti konfiskatórius konstrukciót, úgy hivatkoztak az Abh. által kimunkált tesztre, miszerint a pénzügyi kiegyenlítési eljárások abszolút korlátozza a helyi önkormányzat feladat- és hatásköreinek ellátása. A jelen ügyben az indítvány szerint Göd város Önkormányzata eljutott erre a pontra. Ebből következően az indítvánnyal támadott szabályozás olyan szélsőséges esetet eredményez, amely a Charta 9. cikk 1. pontjának sérelmére vezet, a támadott szabályozás sérti a 9. cikk 2. pontja szerinti arányosság elvét.
- [16] 5. Az indítvány alapján indult eljárásban az Alkotmánybíróság elnöke az Ügyrend 16. § (5) bekezdés a) pontja alapján elrendelte az ügy soron kívüli elbírálását.
- [17] 6. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontja, és az Abtv. 24. § (1) bekezdése alapján az indítvány az arra jogosultaktól származik, azt a parlamenti képviselők több mint egy-negyede terjesztette elő. Az indítványozók az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelmet terjesztettek elő; megjelölték az Alaptörvény, illetve az Abtv. azon rendelkezéseit [Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pont, Abtv. 24. § (1) bekezdés] amelyek megállapítják az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozók jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Előadták az eljárás megindításának az indokait [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], továbbá megjelölték az Alkotmánybíróság által vizsgálendő jogszabályi rendelkezést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény, valamint a Charta megsértett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítványozók indokolták, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miatt ellentétes az Alaptörvény és a Charta indítványban felhívott rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont] és kifejezett kérelmet terjesztettek elő a támadott jogszabályi rendelkezés *ex tunc* hatályú megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [18] 7. A Kormány az R1.-et és az R2.-t az Alaptörvény 53. cikk (2) és (3) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörben, a felhatalmazási törvény 3. § (1) bekezdése szerinti országgyűlési felhatalmazás alapján alkotta meg. A Kormány e rendeletet a nemzetgazdasági stabilitásának garantálása, a COVID-19 koronavírus fertőzés okozta tömeges megbetegedéssel járó humánjárvány negatív gazdasági következményeinek csökkentése érdekében, a munkahelyek tömeges elvesztésének elkerülése és a meglévő munkahelyek megőrzése vagy új munkahelyek létesítése céljából hozta meg.
- [19] 8. Az Országgyűlés a 2020. március 30-i ülésnapján fogadta el a felhatalmazási törvényt, mely a kihirdetését követő napon – március 31-én – lépett hatályba. E törvény 3. § (1) bekezdésében az Országgyűlés az Alaptörvény 53. cikk (3) bekezdése alapján felhatalmazta a Kormányt, hogy a veszélyhelyzetben az Alaptörvény 53. cikk (1) és (2) bekezdése szerinti kormányrendeletek hatályát a veszélyhelyzet megszűnéséig meghosszabbítsa.

Ennek értelmében az indítványozók által sérelmezett R1. és az R2. hatálya is meghosszabbodott a veszélyhelyzet megszüntetéséig.

- [20] 9. A veszélyhelyzet megszüntetéséről szóló 2020. évi LVII. törvény 2020. június 17-én került kihirdetésre. Ennek 1. §-a értelmében az Országgyűlés felhívta a Kormányt, hogy a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzetet az Alaptörvény 54. cikk (3) bekezdése szerint szüntesse meg. A 2. §-a kimondta a felhatalmazási törvény hatályvesztését, azonban ennek időpontját a 41/2020. (VI. 17.) ME határozat állapította meg, oly módon, hogy rögzítette: „a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzet megszűnésének időpontja, mint hatálybalépési feltétel 2020. június 18. napján következik be”. A Kormány megalkotta a 2020. március 11-én kihirdetett veszélyhelyzet megszüntetéséről szóló 282/2020. (VI. 17.) Korm. rendeletet, mely a kihirdetését követő napon – 2020. június 18-án – lépett hatályba. Az indítványozók által sérelmezett jogszabályi rendelkezéseket tartalmazó R2. az Alaptörvény 53. cikk (4) bekezdése alapján a 282/2020. (VI. 17.) Korm. rendeletben meghatározott időponttól, azaz 2020. június 18-tól hatályát veszítette. Az R1.-et pedig a különleges gazdasági övezetről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi LIX. törvény 28. §-a helyezte hatályon kívül, amely 2020. június 19-én, szintén az indítvány benyújtását követően lépett hatályba.
- [21] 10. Az Abtv. 64. § e) pontja alapján az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálat nélkül visszautasítja az indítványt, ha a vizsgált jogszabály hatályvesztését állapítja meg. Az Abtv. e rendelkezése alapján ez alól csak a bírói kezdeményezés és az alkotmányjogi panasz alapján indult, konkrét normakontrollra irányuló eljárások jelentenek kivételt [38/2012. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [19], megerősítette: 31/2015. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [17]].
- [22] Tekintettel arra, hogy az indítvány a fenti kivételi körben nem nevesített nemzetközi szerződésbe ütközés megállapítására, valamint absztrakt normakontrollra irányul és az R1. és az R2. egészének alaptörvény-ellenességét állítja, az Alkotmánybíróság a hatályukat veszített jogszabályi rendelkezések felülvizsgálatát kezdeményező absztrakt normakontroll-indítványt, ide értve a nemzetközi szerződésbe ütközését állító indítványt is, az Abtv. 64. § e) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: II/919/2020.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtítkára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Németh Balázs ügyvezető
HU ISSN 2062–9273